

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра обліку та оподаткування

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему: Організаційно-методичне забезпечення формування та аналізу
фінансової звітності малого підприємства ТОВ «ВІН-С»

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0712-оа-2
спеціальності 071 Облік і оподаткування
освітньої програми облік і аудит

А.О. Трішечкін

Керівник: _____ к.е.н., доцент Скорнякова Ю.Б.

Рецензент: _____ к.е.н., доцент Удодова Я.В.

Запоріжжя – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний
Кафедра обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти магістр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____ Н.М. Проскуріна
«_____» _____ 2023 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ

Трішечкіну Андрію Олександровичу

1. Тема роботи: Організаційно-методичне забезпечення формування та аналізу фінансової звітності малого підприємства ТОВ «ВІН-С» керівник роботи Скорнякова Юлія Борисівна, к.е.н., доцент, затверджені наказами ЗНУ від 01.05.2023 р. № 650-с, від 18.09.2023 №1446-с.
2. Строк подання студентом роботи 01 грудня 2023 р.
3. Вихідні дані до роботи: спеціальна література, законодавчі та нормативні акти, облікові дані та дані спрощеної фінансової звітності підприємства.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): розглянути проблематику сутність та значення фінансової звітності у системі економічної інформації, систематизувати теоретико-нормативні основи ведення бухгалтерського обліку, формування та аналізу спрощеної фінансової звітності малих підприємств, дослідити наявну систему організації обліку та методика формування фінансової звітності малого підприємства ТОВ «ВІН-С», виконати аналіз фінансового стану та результатів діяльності ТОВ «ВІН-С» за даними його спрощеної фінансової звітності та розробити пропозиції щодо підвищення інформативності спрощеної фінансової звітності.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): 9 рис., 34 табл. та 4 формули.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1	к.е.н., доцент Скорнякова Ю.Б.	19.08.2023	19.08.2023
2	к.е.н., доцент Скорнякова Ю.Б.	16.09.2023	16.09.2023
3	к.е.н., доцент Скорнякова Ю.Б.	07.10.2023	07.10.2023

7. Дата видачі завдання: 01.06.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання плану роботи, підбір літератури	липень 2023	виконано
2.	Написання вступу	липень 2023	виконано
3.	Виконання першого розділу	серпень 2023	виконано
4.	Виконання другого розділу	вересень 2023	виконано
5.	Виконання третього розділу	жовтень 2023	виконано
6.	Написання висновків	листопад 2023	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	листопад 2023	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	грудень 2023	виконано

Студент _____ А.О. Трішечкін
(підпис)

Керівник роботи _____ Ю.Б. Скорнякова
(підпис)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ В.В. Сьомченко
(підпис)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 134 с., 3 розділи, 9 рис., 34 табл., 2 додатки, 81 джерело.

МАЛЕ ПІДПРИЄМСТВО, МІКРОПІДПРИЄМСТВО, ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ, СПРОЩЕНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ, КОРИСТУВАЧІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, ОБЛІК, АНАЛІЗ, ІНФОРМАТИВНІСТЬ, БАЛАНС, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ЛІКВІДНІСТЬ, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ

Об'єкт дослідження – процес формування та методи аналізу фінансової звітності малого підприємства ТОВ «ВІН-С».

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційно-методичного забезпечення формування та аналізу фінансової звітності малого підприємства ТОВ «ВІН-С».

Методи дослідження: системний підхід до вивчення економічних явищ і процесів. Під час виконання дослідження використано загальнонаукові методи пізнання: методи наукового узагальнення, діалектичний метод, методи індукції та дедукції, класифікації, порівняння, наукової абстракції, системного та комплексного аналізу, синтезу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні та вирішенні комплексу питань, пов'язаних із вдосконаленням організаційно-методичного забезпечення формування та аналізу фінансової звітності малих підприємств. У процесі дослідження отримано такі наукові результати, яким притаманна наукова новизна:

набули подальшого розвитку:

– методичне забезпечення формування стандартної спрощеної

фінансової звітності мікропідприємств за рахунок обґрунтування змін та доповнень до складу статей такої звітності з метою підвищення її інформативності, що дозволить розширити перелік аналітичних процедур, які можуть бути виконані за даними такої звітності, та відповідно підвищити обґрунтованість прийняття управлінських рішень;

– інформаційне забезпечення процесу управління малим підприємством за рахунок впровадження в практику управління презентованої форми внутрішньої спрощеної фінансової звітності «Звіт про рух грошових коштів», сформованої непрямым методом за спрощеною схемою.

За підсумками проведеного дослідження виконана систематизація основних користувачів спрощеної фінансової звітності із чітким визначенням інформаційних потреб кожної категорії користувачів, визначені основні елементи комплексної аналітичної оцінки спрощеної фінансової звітності, а також розроблені пропозиції щодо вдосконалення наявної на підприємствах – платниках єдиного податку методики відображення в обліку визнання зобов'язань з єдиного податку, що дозволить виокремити такі витрати оподаткування від адміністративних та інших операційних витрат, у тому числі у спрощеній фінансовій звітності.

Застосування на практиці обґрунтованих автором рекомендацій дозволить підвищити якісний рівень організаційно-методичного забезпечення формування та аналізу спрощеної фінансової звітності малих підприємств. Отримані результати дослідження спрямовані на підвищення якісного рівня організаційно-методичного забезпечення формування та аналізу спрощеної фінансової звітності, що у підсумку сприятиме підвищенню якісного рівня управління, ефективності функціонування та зміцненню конкурентоспроможності малих підприємств.

SUMMARY

Qualifying work contains: 134 pp., 3 sections, 9 fig., 34 tab., 2 annex, 81 references.

SMALL ENTERPRISE, MICRO-ENTERPRISE, FINANCIAL STATEMENTS, SIMPLIFIED FINANCIAL STATEMENTS, USERS OF FINANCIAL STATEMENTS, ACCOUNTING, ANALYSIS, INFORMATIVENESS, BALANCE SHEET, FINANCIAL STATUS OF THE ENTERPRISE, FINANCIAL RESULTS, PROFITABILITY, LIQUIDITY, SOLVENCY

The object of the study is the process of formation and methods of financial statements analysis of a small enterprise Win Electro LLC.

The purpose of the qualification work is to substantiate the theoretical provisions and develop practical recommendations for improving the organizational and methodological support for the formation and analysis of financial statements of the small enterprise Win Electro LLC.

Methods of research: a systematic approach to the study of economic events and processes. During research performance scientific methods of cognition were used: methods of scientific analysis, the dialectical method, methods of induction and deduction, classification, comparison, abstraction, systematic and comprehensive analysis, synthesis, simulation.

The scientific novelty of the obtained results lies in the theoretical and methodological substantiation and solution of a complex of issues related to the improvement of organizational and methodological support for the formation and analysis of financial statements of small enterprises. The study yielded the following scientific results, which are characterized by scientific novelty:

Got further development:

– methodical support for the formation of standard simplified financial statements of micro-enterprises due to the justification of changes and additions to the composition of the articles of such reporting in order to increase its informativeness, which will allow to expand the list of analytical procedures that can be performed according to such reporting and, accordingly, to increase the reasonableness of decisions;

– information provision of the management process of a small enterprise due to the introduction into management practice of the presented form of internal simplified financial statements «Statement of Cash Flows», formed by the indirect method according to a simplified scheme.

Based on the results of the research, the main users of simplified financial statements were systematized with a clear definition of the information needs of each category of users, the main elements of a comprehensive analytical assessment of simplified financial statements were determined, as well as proposals have been developed to improve the method of recording the recognition of obligations from the single tax in the accounting records of the single tax payers, which will allow for the separation of such taxation costs from administrative and other operating costs, including in simplified financial statements.

The application in practice of the recommendations substantiated by the author will allow to increase the quality level of organizational and methodological support for the formation and analysis of simplified financial statements of small enterprises. The obtained research results are aimed at increasing the qualitative level of organizational and methodological support for the formation and analysis of simplified financial statements, which will ultimately contribute to increasing the qualitative level of management, operational efficiency and strengthening the competitiveness of small enterprises.

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

РЕФЕРАТ

SUMMARY

ВСТУП 10

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-НОРМАТИВНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Сутність та значення фінансової звітності у системі економічної
інформації 15

1.2 Особливості ведення бухгалтерського обліку та формування
фінансової звітності малими підприємствами 31

1.3 Спрощена фінансова звітність як інформаційна основа аналізу
фінансового стану та результатів діяльності 44

РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВІН- С»

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства..... 57

2.2 Облік основної діяльності та визначення фінансових результатів
малого підприємства 65

2.3 Порядок формування спрощеної фінансової звітності 79

РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВІН-С»

3.1 Аналіз формування, структури та динаміки фінансових результатів 91

3.2 Аналітична оцінка фінансового стану підприємства за даними
спрощеної фінансової звітності 100

3.3 Проблемні питання та шляхи підвищення інформативності
спрощеної фінансової звітності 110

ВИСНОВКИ	116
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ	123
ДОДАТОК А Фінансова звітність мікропідприємства ТОВ «ВІН-С за 2022 рік.....	131
ДОДАТОК Б Вдосконалений варіант Фінансової звітності мікропідприємства	133

ВСТУП

Підприємства малого бізнесу є важливою складовою економіки сучасних країн. Розвиток малого підприємництва є принциповим елементом соціально-економічного суспільного розвитку, адже малі підприємства є антимонопольними за своєю економічною природою, а їх успішне функціонування поруч із великими корпораціями є вагомим внеском на забезпечення конкурентних відносин та протидію монополізації. Саме малі підприємства здатні відносно швидко наповнити ринок вітчизняними товарами та необхідними послугами, забезпечити принципове збільшення кількості робочих місць та податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів. Важливою функцією малого підприємництва варто також визнати пом'якшення соціальної напруги та демократизацію ринкових відносин, адже саме малий та середній бізнес є основою формування середнього класу суспільства.

Незважаючи на позитив мобільної та гнучкої організації та певну державну підтримку, підприємства малого бізнесу в умовах жорсткого конкурентного середовища є набагато вразливішими в порівнянні з великим бізнесом, та відповідно потребують якісного та креативного менеджменту. Прийняття дієвих управлінських рішень потребує якісної інформаційної підтримки, забезпечення якої є одним з основних завдань обліку як складової системи управління. Фінансова звітність малих підприємств є не лише результатом облікової роботи, а й важливим джерелом інформації для подальшої аналітичної оцінки фінансового стану та результатів діяльності зазначених підприємств. Виключна роль фінансової звітності в прийнятті обґрунтованих управлінських рішень різними категоріями користувачів актуалізує важливість питань формування, аналітичної оцінки та інформативності спрощеної фінансової звітності.

Теоретичним, методичним та практичним питанням формування та

аналізу спрощеної фінансової звітності присвячені дослідження багатьох науковців, серед яких М.І. Баканов, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Г.П. Голубнича, Й.Я. Даньків, К.В. Ізмайлова, Л.М. Кіндрацька, Г.Г. Кірейцев, В.В. Ковальов, Я.Д. Крупка, О.В. Лишиленко, Ю.Ю. Недовоз, В.В. Сопко, Я.В. Шеверя, А.Д. Шеремет та багато інших. В той же час проблематика формування та аналітичної оцінки спрощеної фінансової звітності є досить різноманітною, а практика управління постійно актуалізує нові запитання та завдання щодо забезпечення інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень, особливої актуальності з часом набуває питання забезпечення інформативності фінансової звітності, у тому числі й спрощеної. Таким чином, питання формування, аналітичної оцінки та інформативності спрощеної фінансової звітності потребують систематизації, уточнень та розвитку, що й актуалізує доцільність подальших досліджень.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційно-методичного забезпечення формування та аналізу фінансової звітності малого підприємства ТОВ «ВІН-С».

Для досягнення поставленої мети в роботі визначені і вирішувалися такі завдання:

- розглянути сутність та значення фінансової звітності у системі економічної інформації;
- систематизувати теоретико-нормативні основи ведення бухгалтерського обліку, формування та аналізу спрощеної фінансової звітності малих підприємств;
- дослідити наявну систему організації обліку та методіку формування фінансової звітності малого підприємства ТОВ «ВІН-С»;
- виконати аналіз фінансового стану та результатів діяльності ТОВ «ВІН-С» за даними його спрощеної фінансової звітності;
- розробити пропозиції щодо підвищення інформативності спрощеної фінансової звітності.

Об'єкт дослідження – процес формування та методи аналізу фінансової звітності малого підприємства ТОВ «ВІН-С».

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методологічних та практичних аспектів організаційно-методичного забезпечення формування та аналізу спрощеної фінансової звітності малих підприємств.

Для досягнення поставленої мети були використані наукові методи, які застосовуються при вивченні соціально-економічних процесів і явищ, а саме: методи наукового узагальнення (при дослідженні проблематики сутність та значення фінансової звітності у системі економічної інформації), діалектичний метод (при дослідженні теоретико-нормативних основ ведення бухгалтерського обліку, формування та аналізу спрощеної фінансової звітності малих підприємств), методи індукції та дедукції, класифікації, порівняння, наукової абстракції, системного і комплексного аналізу та синтезу (при дослідженні наявної на малому підприємстві системи організації обліку та методики формування його фінансової звітності), методи системного та комплексного аналізу (при виконанні аналізу фінансового стану та результатів діяльності малого підприємства за даними спрощеної фінансової звітності), методи критичного аналізу та синтезу (зادля систематизації користувачів спрощеної фінансової звітності, основних елементів комплексної аналітичної оцінки спрощеної фінансової звітності, при розробці пропозицій щодо вдосконалення фінансової звітності мікропідприємства з метою підвищення її інформативності, а також задля розробки внутрішньої форми спрощеної фінансової звітності щодо руху грошових коштів) та ін.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні та вирішенні комплексу питань, пов'язаних із вдосконаленням організаційно-методичного забезпечення формування та аналізу фінансової звітності малих підприємств.

У процесі дослідження отримано такі наукові результати, яким притаманна наукова новизна:

- виконана систематизація основних користувачів спрощеної фінансової звітності із чітким визначенням інформаційних потреб кожної категорії користувачів;

- обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення наявної на підприємствах – платниках єдиного податку методики відображення в обліку визнання зобов'язань з єдиного податку, що дозволить виокремити такі витрати оподаткування від адміністративних та інших операційних витрат, у тому числі у спрощеній фінансовій звітності;

- визначені основні елементи комплексної аналітичної оцінки спрощеної фінансової звітності;

набули подальшого розвитку:

- методичне забезпечення формування стандартної спрощеної фінансової звітності мікропідприємств за рахунок обґрунтування змін та доповнень до складу статей такої звітності з метою підвищення її інформативності, що дозволить розширити перелік аналітичних процедур, які можуть бути виконані за даними такої звітності, та відповідно підвищити обґрунтованість прийняття управлінських рішень;

- інформаційне забезпечення процесу управління малим підприємством за рахунок впровадження в практику управління презентованої форми внутрішньої спрощеної фінансової звітності «Звіт про рух грошових коштів», сформованої непрямим методом за спрощеною схемою.

Теоретичною та методичною основою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань сутності, значення, принципів формування, інформативності та аналізу фінансової звітності підприємств, особливостей формування та аналізу спрощеної фінансової звітності, законодавчі та нормативні акти з питань бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності.

Застосування на практиці обґрунтованих автором рекомендацій дозволить підвищити якісний рівень організаційно-методичного

забезпечення формування та аналізу спрощеної фінансової звітності малих підприємств. Отримані результати дослідження спрямовані на підвищення якісного рівня організаційно-методичного забезпечення формування та аналізу спрощеної фінансової звітності, що у підсумку сприятиме підвищенню якісного рівня управління, ефективності функціонування та зміцненню конкурентоспроможності малих підприємств.

Основні результати дослідження, що викладені у кваліфікаційній роботі, пройшли апробацію шляхом обговорення та отримали позитивну оцінку на XVIII Міжнародній науково-практичній конференції «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях» (м. Запоріжжя, 19-20 жовтня 2023 р.) і на IX Міжнародній науково-практичній конференції «Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку» (м. Чернігів, 27 листопада 2023 р.). Окрім того за підсумками проведеного дослідження була надрукована наукова стаття «Формування, аналітична оцінка та підвищення інформативності спрощеної фінансової звітності».

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, переліку посилань і додатків. Основний зміст викладено на 134 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-НОРМАТИВНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Сутність та значення фінансової звітності у системі економічної інформації

Дієвість управління будь-яким підприємством значною мірою визначається якісним рівнем інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень. Таке інформаційне забезпечення, в свою чергу, здійснюється завдяки веденню бухгалтерського обліку, а звітність стає основним комунікаційним ідентифікатором, що пов'язує систему збору та систематизації інформації із її користувачами. Із розвитком суспільних відносин значення звітності як інструменту управління лише посилюється. Так, Я.В. Шеверя зазначає, що «фінансова звітність, як основна складова системи бухгалтерського обліку, є основним джерелом інформації про діяльність підприємства та пов'язує його з суспільством (зовнішніми користувачами), зацікавлена частина з яких приймає відповідні рішення» [71, с. 304].

Фінансова звітність підприємства є важливою складовою його звітності, тобто певним підсумком систематизації інформації щодо господарської підприємницької діяльності або певним підсумком облікової діяльності як такої. Так, відповідно до визначення, запропонованого Ю.Б. Скорняковою, «звітність – спосіб отримання та подання користувачам підсумкової інформації щодо різних аспектів господарської діяльності підприємства; розрізняють фінансову, податкову, статистичну та інші види звітності» [54, с. 72]. Н.В. Бондарчук у науковій статті пропонує таке визначення: «звітність підприємств – це система показників, що охоплює і

характеризує результати їх виробничо-фінансової діяльності за певний період. У ній знаходять відображення дані оперативного, статистичного, фінансового та управлінського обліку» [6, с. 42].

Таким чином не варто ототожнювати фінансову звітність із звітністю підприємства в цілому, адже поняття звітність підприємств є більш розлогим (так, зокрема, безперечно варто визнати, що й податкова звітність є складовою звітності будь-якого сучасного підприємства), але незаперечним є факт, що фінансова звітність є важливою складовою звітності підприємства в сучасних умовах.

Сутність фінансової звітності як джерела інформації для аналітичної оцінки та подальшого прийняття управлінських рішень активно досліджується сучасною економічною наукою. Визначення даної категорії, сформульовані різними науковцями представлені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Ідентифікація сутності категорії «фінансова звітність» у наукових дослідженнях

Науковці, джерело	Ідентифікація сутності категорії «фінансова звітність»
1	2
М.Ю. Аверіна [1, с. 96]	«фінансова звітність – це сукупність форм звітності, які складені за даними фінансового обліку з метою надання зовнішнім і внутрішнім користувачам узагальненої інформації про фінансовий стан у зручному і зрозумілому вигляді для прийняття цими користувачами ділових рішень»
В. Андрієнко [2, с. 154]	«фінансова звітність – система узагальнюючих показників бухгалтерського обліку, структурованих у формі звітності, які надають користувачам інформацію про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та зміни у власному капіталі підприємства за звітний період для прийняття цими користувачами відповідних рішень»
В.В Кириченко, В.І. Сафонова [21, с. 120]	«фінансова звітність – це спосіб узагальненого відображення у грошовій оцінці стану господарських засобів, фінансових ресурсів та джерел їх формування на певну дату в формі звітних таблиць, складених для внутрішніх та зовнішніх користувачів з метою прийняття ними управлінських та інвестиційних рішень»
А.І. Малишкін [32, с. 37]	«фінансова звітність – звітність, складена за результатами діяльності підприємства, що надає можливість користувачам фінансової звітності ознайомитися з його майновим та фінансовим станом. фінансова звітність є своєрідною інформаційною моделлю господарюючого суб'єкта»

Продовження таблиці 1.1.

1	2
Н.І. Матківська [33, с. 105]	«фінансова звітність – це загальна кількість форм звітності, яка складається на підставі даних обліку, мета якої надання користувачам інформації про фінансовий стан та діяльність підприємства, а також зміни у фінансово-господарській діяльності за звітний період для прийняття цими користувачами управлінських рішень»
М.С. Пушкар [46, с. 561]	«фінансова звітність – сукупність реєстрів генералізованих (зведених, згрупованих, узагальнених) показників за певний період, що характеризують статистику та динамік об'єктів бухгалтерського обліку»
Н.М. Ткаченко [59, с. 28]	«фінансова звітність – сукупність форм звітності, складених на основі даних бухгалтерського обліку з метою одержання користувачем узагальненої інформації про підприємство»
Я.В. Шеверя [72, с. 16]	«фінансова звітність – сукупність інформаційних ресурсів (джерел), що характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства за допомогою форм та методів розкриття, які відповідають якісним характеристикам звітної інформації, придатні для аналітичної обробки та релевантні для прийняття рішень зовнішніми користувачами»

Концептуальною нормативною основою формування фінансової звітності вітчизняних підприємств є Закон України від 16.07.1999. № 996-ХІV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», відповідно до статті 1 якого «фінансова звітність – звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства» [42]. Зазначений нормативний документ відповідно пов'язує мету ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності із потребою «надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства» [42].

На тісний логічний зв'язок фінансової звітності із бухгалтерським обліком звертають увагу і науковці. Так, Я.В. Шеверя стверджує, що «розгляд бухгалтерського обліку як системи збору, узагальнення, обробки та передачі користувачам через фінансову звітність інформації про господарську діяльність підприємства визначає його як систему, що об'єднує користувачі фінансової звітності, державу як суб'єкт регулювання та підприємство як об'єкт впливу та суб'єкт ринку, що розкриває облікову інформацію у фінансовій звітності» [71, с. 304].

Значення фінансової звітності для успішного функціонування економічної системи складно переоцінити, адже за своїм призначенням вона є першочерговим джерелом інформації та об'єктом аналітичних досліджень для оцінки результативності діяльності підприємства, його фінансового стану та відповідно для прогнозування тенденцій розвитку підприємства та обґрунтування економічних рішень в різних площинах управління. У процесі планування інформацію фінансової звітності застосовують для обґрунтування мети та напрямків роботи, для моделювання планових показників діяльності. На етапі організації роботи структура звітності певним чином впливає на процес збору первинної інформації про господарську діяльність, а також на методи систематизації інформації процедурами фінансового обліку. У підсумку із використанням інформації фінансової звітності здійснюють моніторинг, контроль та аналітичну оцінку досягнутих результатів і приймають подальші управлінські рішення.

Характеризуючи значення та призначення фінансової звітності, Т.С. Собченко (Кінева) і Ю.М. Соскіна зазначають, що «з її використанням можна не тільки зробити висновки про діяльність підприємства в минулому, оцінити перспективи розвитку та розробити заходи, спрямовані на підвищення ефективності його діяльності в майбутньому, а й оцінити ефективність фінансово-господарської діяльності загалом, вивчити та проаналізувати механізми управління капіталом та прибутком» [57, с. 96]. Таким чином фінансову звітність варто визнати як важливим засобом професійної економічної фінансової підприємницької комунікації, так й важливим елементом інформаційного забезпечення аналітичних оцінок (фінансової аналітики). На виключну роль фінансової звітності як джерела інформації звертають також увагу Е.С. Гейер і О.М. Головащенко, вказуючи на те, що саме фінансова звітність має бути здатною задовольнити «інформаційні потреби суб'єктів господарювання щодо придбання, продажу та володіння цінними паперами, корпоративними правами, оцінки якості управління, розподілу власності та заробленого прибутку, діагностики

фінансової стійкості підприємства, визначення його здатності своєчасно виконувати зобов'язання перед кредиторами» [10, с. 74].

Фінансова звітність як певний логічний підсумок облікової роботи, що має за мету задоволення інформаційних потреб процесу управління бізнесом, з'явилась не відразу, а у наслідок тривалого історичного розвитку. Застосування принципу подвійного запису та визнання власного капіталу підприємця як джерела формування майна поряд із зобов'язаннями створює ідейну основу сучасної звітності. З'являється поняття балансу, фактично звітної форми, що презентує майно підприємця, вартість якого дорівнює власному капіталу та зобов'язанням. Отриманий прибуток збільшує вартість майна за рахунок збільшення власного капіталу, а понесені збитки – навпаки – зменшують вартість майна шляхом зменшення власного капіталу. Так підсумкова інформація про результати діяльності – прибуток або збитки – отримує логічний зв'язок із балансом підприємця. Г.О. Чалая, досліджуючи проблематику походження звітності, пов'язує її становлення із відомим у Франції Законом «Про торгівельне право», який отримав назву «Кодекс Саварі» (1673 рік). Звітність, на думку Ж. Саварі, має «відображати дохід підприємця за рік та відсутність фактів розкрадання доходів працівниками. Таким чином, фінансова звітність починає виконувати контролюючу функцію, а не бути лише засобом збору та узагальнення інформації про результати діяльності суб'єкта господарювання» [69, с. 225].

Розвиток ринкових умов господарювання та капіталістичних відносин, поява великої промисловості, а також компаній, капітал яких формується як акціонерний, принципово актуалізував потребу у звітності про діяльність суб'єктів господарювання. Так, О. Смірнова та М. Стадник, досліджуючи історичний аспект розвитку фінансової звітності, зазначають, що «найбільшого розвитку питання формування звітності набули у ХІХ ст. Саме в цей період закріпилися правила подання фінансової звітності» [52, с. 117].

Л.І. Голінач, досліджуючи еволюцію економічної інтерпретації звітності, пропонує такі етапи розвитку звітності:

- Аграрне суспільство – відсутність встановлених звітних форм – розрахунок видатків та доходів господарств;

- XVIII – XIX ст. – публічна бухгалтерська звітність – обчислення майнового стану підприємства, витрат, доходів та прибутку;

- 1900 – 1980 роки – фінансова звітність – акцент робиться на собівартості продукції, ціні акцій та грошових потоках;

- Сучасність – інтегрована звітність – визначення вартості бізнесу, його соціальної позиції, інвестиційної привабливості [12, с. 36].

Децо інший підхід щодо генезису фінансової звітності пропонується у дослідженні О.М. Мінаєвої, яка виокремлює три історичних етапи становлення фінансової звітності:

- «перший – поч. XIX ст. – поява бухгалтерського балансу і подвійного запису. Також формується юридичний напрям ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, в основу якого було покладено, що облік – це реєстрація прав та обов'язків власника, причому центром такої системи є рахунок капіталу. Саме в цей період фінансова звітність юридично пов'язується з реалізацією функції контролю за рухом коштів;

- другий – друга половина XIX – поч. XX ст. – складовою частиною бухгалтерського законодавства стає звіт про прибутки і збитки. При цьому висуваються вимоги належного ведення рахунків, складання та перевірки балансу. Однак питання уніфікації фінансової звітності з огляду на різні індивідуальні особливості окремих підприємств залишалось не вирішеним;

- третій – XX ст. – перегляд змісту та методології формування фінансової звітності відповідно до загальносвітової тенденції у формуванні глобальної економіки в умовах конкуренції. Виникають передумови формування міжнародних стандартів, розвитку глобальної системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності» [34, С. 37-41].

«Розробка Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) починається в 60-і роки XX ст. під егідою Центра ООН з транснаціональних

корпорацій» [17, с. 15]. Поява міжнародних стандартів фінансової звітності пов'язана із початком процесів глобалізації міжнародних ринків та відповідно потребою гармонізації стандартів бухгалтерського обліку і облікових практик (облікової політики), що застосовуються в різних країнах. Саме зазначена гармонізація має забезпечити можливість якісного порівняння елементів фінансової звітності підприємств, що функціонують за законодавством різних держав, що є важливим елементом формування єдиного світового фінансового ринку.

Основні етапи становлення Міжнародних стандартів фінансової звітності представлені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Етапи становлення Міжнародних стандартів фінансової звітності [20, с. 17]

Етап	Назва етапу	Період	Тлумачення
I	Виникнення	1959 – 1978 рр.	«Винесення питань регулювання бухгалтерського обліку на міжнародний загаль, при чому створено спеціальну групу з питань бухгалтерського обліку, Об'єднану канадську міжнародну групу, Комітет з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, експертну групу при ООН, Міжнародну федерацію бухгалтерів»
II	Становлення	1979 – 1989 рр.	«Налагодження конструктивних зв'язків між міжнародними організаціями, що займаються розробкою та тлумаченням гострих питань щодо обліку та виокремлення двох домінуючих систем бухгалтерського обліку – МСФЗ та GAAP»
III	Розквіт	1990 – н.ч.	«Поступове визнання МСФЗ урядами країн ЄС, Китаю, Австралії та міжнародними організаціями, а саме: СОТ – Світовою організацією торгівлі; МВФ – Міжнародним валютним фондом; IOSCO – Міжнародною організацією комісій з цінних паперів; OESD – Організацією економічного співробітництва та розвитку»

Аналізуючи значення міжнародних стандартів фінансової звітності у генезисі фінансової звітності варто звернути увагу, що «міжнародні стандарти фінансової звітності належать до англосаксонської традиції

фінансового обліку та характеризуються як стандарти, що ґрунтуються на принципах (principles based standards), на відміну, наприклад, від прийнятої у США системи GAAP – стандарти, що ґрунтуються на правилах (rules based standards). Це означає, що МСФЗ не деталізують всі процедури та етапи фінансового обліку, надаючи перевагу довірі до професійної самостійності бухгалтерів, службовому сумлінню та особистим професійним судженням» [52, с. 118].

Паралельно із розвитком та впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності робота щодо підвищення якості фінансової звітності ведеться і на національному рівні. У різних країнах існують різні структури як державні, так і громадські (спілки, асоціації, професійні союзи бухгалтерів), діяльність яких спрямована на вдосконалення показників фінансової звітності, на забезпечення інформативності, а також повноти, правдивості та неупередженості фінансової звітності. «Результати таких досліджень фіксуються у законодавчих та нормативних актах. Наприклад, у Великобританії – в Законі про компанії, у Німеччині – в Торговельному кодексі, у Фінляндії – в Законі про бухгалтерський облік. За останні роки Європейський парламент прийняв цілий ряд законодавчих активів (директив), які спрямовані на уніфікацію звітності в європейських країнах» [25, с. 45].

Досліджуючи сутності та значення фінансової звітності, варто звернути увагу на те, що орієнтована така підсумкова інформація має бути на потреби так званих користувачів, якими визнаються «фізичні або юридичні особи, які потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень» [42]. Саме для забезпечення на високому якісному рівні інформаційних потреб користувачів для прийняття рішень формується фінансова звітність, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку. Користувачів фінансової звітності традиційно класифікують на внутрішніх та зовнішніх.

До внутрішніх користувачів належать менеджмент підприємства, тобто

його працівники, які на різних рівнях долучені до управління та приймають відповідні управлінські рішення, а також власники підприємства. До зовнішніх користувачів варто насамперед віднести реальних та потенційних кредиторів, у тому числі банківські установи, потенційних інвесторів, постачальників, покупців, найманих працівників та їх профспілкові організації, органи державної влади, насамперед в особі Державної податкової служби та Державної служби статистики.

Зовнішні користувачі фінансової звітності можуть мати як прямий, так й непрямий фінансовий інтерес щодо діяльності підприємства. Так, С.С.Черниш акцентує увагу на те, що «залежно від цільового сегмента, на який зорієнтована інформація, фінансова звітність сприяє вирішенню таких завдань користувачів:

- допомога дійсним і потенційним інвесторам, іншим діловим партнерам у прийнятті правильних управлінських рішень;
- реальна оцінка строків, можливостей та обсягів отримання економічних вигод;
- адекватне відображення економічного стану підприємства» [70, с. 100].

Якість є ключовою характеристикою фінансової звітності, адже неякісна інформація унеможлиблює прийняття дієвих управлінських рішень, які б відповідали економічним інтересам користувачів. Так, Н.П. Банера і Л.О. Гелей, досліджуючи основне призначення та якісні вимоги до фінансової звітності, звертають особливу увагу на те, що «основне призначення фінансової звітності – задовольнити інформаційні потреби достатньо широкого кола суб'єктів, що мають господарські взаємовідносини. Головна вимога до фінансової звітності, яка визначає сукупність усіх основних якісних характеристик, полягає в тому, щоб звітність була корисною для її користувачів. Інформація, представлена у фінансовій звітності, повинна бути наділена властивостями, які б давали змогу її проаналізувати, з подальшим прийняттям ефективних рішень» [3, с. 56].

Питання принципів забезпечення якісного формування фінансової звітності є надзвичайно важливим. А.І. Малишкін з цього приводу стверджує, що «головні вимоги до звітності – це реальність, ясність, своєчасність, єдність методики звітних показників, порівнянність звітних показників з минулими. Якісні характеристики фінансової звітності такі: інформація, що надається у фінансових звітах, повинна бути зрозуміла та розрахована на однозначне тлумачення її користувачами за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації» [32, с. 73].

Г.М. Пузій і Т.В. Греджева виокремлюють такі основні вимоги до фінансової звітності з метою забезпечення її достовірності, як повнота, своєчасність та передбачуваність, тобто «більша готовність для визнання в бухгалтерському обліку витрат та зобов'язань, аніж можливих доходів та активів» [44, с. 141].

У площині вітчизняних нормативних документів, а саме Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначені такі якісні характеристики фінансової звітності:

– «інформація, яка наводиться у фінансовій звітності, повинна бути дохідлива і зрозуміла її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації»;

– «фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому»;

– «фінансова звітність повинна бути достовірною (правдивою). Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною (правдивою), якщо вона не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності»;

– «фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати: фінансові звіти підприємства за різні періоди; фінансові звіти

різних підприємств» [35].

Нормативним механізмом забезпечення якісного рівня фінансової звітності є дотримання певних принципів її формування, що передбачені НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Зазначені принципи систематизовані на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1 – Принципи формування фінансової звітності

(складено автором за джерелом [35])

Незважаючи на розглянутий нормативний механізм забезпечення якісного рівня фінансової звітності, в науковій літературі активно підіймається питання незадовільного якісного рівня фінансової звітності та суспільної недовіри до інформації такої звітності. Так, у висновках дисертаційного дослідження Я.В. Шевері наявна теза про те, що «проведена оцінка діючих рівнів, форм та методів розкриття інформації у фінансовій звітності дає змогу стверджувати про недостатню їх спрямованість на задоволення потреб зовнішніх користувачів та забезпечення прийняття стратегічних рішень» [72, с. 17]. А М.М. Шигун наводить цілий комплекс проблемних аспектів, пов'язаних із фінансовою звітністю, а саме:

- «відсутність зацікавленого користувача фінансової звітності;
- невідповідність показників фінансової звітності реальним характеристикам господарської діяльності підприємства;
- відсутність достовірної інформації про стан і результати діяльності українських підприємств на рівні держави внаслідок формування статистичних показників на основі викривлених даних;
- відсутність законодавчої регламентації конкретних прав та обов'язків ведення обліку за різних організаційних форм;
- відсутність доступу зовнішніх користувачів до економічної інформації підприємства тощо» [74, с. 11].

І хоча із появи процитованих джерел пройшло вже понад десять років, питання підвищення інформативності з одного боку і забезпечення достовірності з іншого залишається актуальним і сьогодні, як ніколи. Тут варто згадати тезу М.С. Пушкаря, який визначає фінансову звітність «одним із інститутів суспільства, який забезпечує функціонування економіки країни» [46, с. 560].

Склад та порядок формування фінансової звітності вітчизняними підприємствами стандартизовано, але залежить від певних характеристик юридичного особи.

Так, відповідно до норм статті 2 Закону України «Про бухгалтерський

облік та фінансову звітність в Україні» для врегулювання питань, пов'язаних із організацією та веденням бухгалтерського обліку та формуванням фінансової звітності, «підприємства (крім бюджетних установ) можуть належати до мікропідприємств, малих, середніх або великих підприємств» [42]. У таблиці 1.3 систематизовані критерії ідентифікації підприємств за масштабом діяльності відповідно до вищезгаданого закону.

Таблиця 1.3 – Критерії ідентифікації підприємств за масштабом діяльності (складено автором за джерелом [42])

Тип підприємства за масштабом діяльності	Критерії ідентифікації підприємства за масштабом діяльності *		
	балансова вартість активів	чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	середня кількість працівників
Мікропідприємство	до 350 тис. євро	до 700 тис. євро	до 10 осіб
Мале підприємство	до 4 млн. євро	до 8 млн. євро	до 50 осіб
Середнє підприємство	до 20 млн. євро	до 40 млн. євро	до 250 осіб
Велике підприємство	понад 20 млн. євро	понад 40 млн. євро	понад 250 осіб

* показники на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, мають відповідати щонайменше двом із зазначених критеріїв

Великі та середні підприємства задля формуванні фінансової звітності мають керуватися нормами НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» і складають відповідно повний пакет фінансової звітності. Таким чином фінансова звітність таких підприємств складається з:

- Балансу (Звіту про фінансовий стан);
- Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід);
- Звіту про рух грошових коштів;
- Звіту про власний капітал;
- Приміток до фінансової звітності.

У Балансі (Звіті про фінансовий стан) відображається вартість активів, розмір власного капіталу та зобов'язання підприємства на початок звітного року та звітну дату.

У Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки та збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства в цілому за звітний період та за аналогічний період попереднього року.

У Звіті про рух грошових коштів наводяться дані про рух грошових коштів (грошей в готівковій та безготівковій формі) протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. При складанні даної форми фінансової звітності підприємства можуть обрати спосіб складання звіту або за прямим, або непрямим методом із застосуванням відповідної форми звіту.

У Звіті про власний капітал представлена інформація про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Основні показники фінансової звітності, що складається відповідно до норм НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», формуються у тисячах гривень без десяткового знаку.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» «звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік» [42]. Окрім того визначається таке поняття як проміжна фінансова звітність, що «складається за результатами першого кварталу, першого півріччя, дев'яти місяців» [42]. Проміжна фінансова звітність формується у складі Балансу (Звіту про фінансовий стан) та Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

Важливими користувачами фінансової звітності є органи державної влади, насамперед, Державна служба статистики і Державна податкова служба.

Згідно із пунктом 5 Постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2000. № 419 «Про затвердження Порядку подання фінансової звітності» органам державної статистики фінансова звітність подається «за звітний рік не пізніше 28 лютого року, що настає за звітним роком, за I квартал, перше півріччя, дев'ять місяців – не пізніше 30 числа місяця, що настає за звітним

кварталом» [43].

До податкових органів фінансову звітність подають лише платники податку на прибуток підприємств як обов'язковий додаток до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств. За умови квартального податкового (звітного) періоду така Податкова декларація подається протягом 40 календарних днів після закінчення податкового (звітного) кварталу, а річна Податкова декларація – протягом 60 календарних днів після закінчення податкового (звітного) року.

Окремої уваги заслуговує питання конфіденційності/публічності фінансової звітності. З цього приводу варто зазначити, що відповідно до пункту 2 статті 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» «фінансова звітність підприємств не становить комерційної таємниці, не є конфіденційною інформацією та не належить до інформації з обмеженим доступом, крім випадків, передбачених законом. Підприємства зобов'язані надавати копії фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності за запитом юридичних та фізичних осіб у порядку, передбаченому Законом України «Про доступ до публічної інформації» [42].

Публічність річної фінансової звітності у відповідності до норм статті 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» забезпечується за рахунок визначеного законом обов'язку оприлюднювати її на веб-сторінці або веб-сайті підприємства у певні терміни. Підприємства, що становлять суспільний інтерес (крім великих підприємств, які не є емітентами цінних паперів), публічні акціонерні товариства, суб'єкти природних монополій на загальнодержавному ринку та суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, мають це здійснити не пізніше ніж до 30 квітня року, що настає за звітним роком, а великі підприємства, які не є емітентами цінних паперів, та середні підприємства – не пізніше ніж до 1 червня року, що настає за звітним періодом [42].

Фінансова звітність вітчизняними підприємствами може бути складена за національними положення (стандартами) бухгалтерського обліку і за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Так, відповідно до статті 12¹ Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» «підприємства, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях ... , а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, складають фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами» [42]. Підприємствами, що становлять суспільний інтерес, відповідно до визначення вищезгаданого Закону визнаються зокрема «банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та підприємства, які відповідно до цього Закону належать до великих підприємств» [42].

Окремий перелік підприємств, що мають формувати фінансову звітність за міжнародними стандартами, передбачений також пунктом 2 Постанови КМУ від 28.02.2000. № 419 «Про затвердження Порядку подання фінансової звітності». До таких юридичних осіб належать підприємства, «які провадять господарську діяльність за такими видами:

- надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення (розділ 64 КВЕД ДК 009:2010);
- недержавне пенсійне забезпечення (група 65.3 КВЕД ДК 009:2010);
- допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування (розділ 66 КВЕД ДК 009:2010, за винятком допоміжної діяльності у сфері страхування та пенсійного забезпечення (група 66.2 КВЕД ДК 009:2010))» [43].

Інші підприємства, на які не поширюється вимога формувати фінансову звітність за міжнародними стандартами, мають право самостійно

визначатися щодо доцільності застосування міжнародних стандартів задля формування фінансової звітності.

Мікропідприємства та малі підприємства формують за підсумками діяльності спрощену фінансову звітність у відповідності до норм Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність». Особливості ведення обліку та формування звітності такими підприємствами заслуговують на ретельне дослідження, якому присвячений наступний пункт даної роботи.

1.2 Особливості ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності малими підприємствами

Малий бізнес в цілому та малі підприємства зокрема є важливою складовою національної економіки будь-якої сучасної країни. Функції малого підприємництва в сучасному суспільстві є досить різноплановими, але усі вони є принциповими для економічного зростання та розвитку. Так, малий бізнес є важливим елементом формування конкурентного середовища. Малі підприємства є антимонопольними за своєю економічною природою, відповідно їх функціонування є вагомим внеском у забезпечення конкурентних відносин та протидію монополізації. Внаслідок чисельності елементів та їх високому динамізму малий бізнес меншою мірою зазнає монополізації, ніж великі підприємства. В той же час в умовах вузької спеціалізації та використання новітніх техніки та технології малий бізнес як реальний конкурент здатен порушити монопольні позиції великих корпорацій. Це дозволяє малому бізнесу суттєво послаблювати притаманні великому капіталу тенденції до монополізації та затримки технічного прогресу. Оперативно реагуючи на зміни у ринковій кон'юнктурі, малі підприємства надають ринковій економіці необхідної гнучкості. Ця риса

малого бізнесу отримала особливої актуальності в умовах прискорення науково-технічного прогресу, швидкої диференціації споживчого ринку та зростання номенклатури промислових товарів та послуг.

Надзвичайно вагомим є внесок малого бізнесу у вирішення проблеми зайнятості, адже саме малий бізнес здатен швидко створювати нові робочі місця та зменшувати рівень безробіття, поглинаючи надлишкову робочу силу під час циклічних спадів і структурних зрушень в економіці. Варто також зазначити, що малий бізнес не лише прямо створює та побічно ініціює появу додаткових робочих місць, а й розширює межі ділової активності, залучаючи до трудової діяльності працівників, які не відрізняються високою конкурентоспроможністю на ринку праці. Створюючи більш гнучкі умови праці, включаючи особливі режими робочого часу, малі підприємства як роботодавці є привабливими для студентів, матерів із малими дітьми, осіб із інвалідністю, людей похилого віку, для яких отримати роботу у великих корпораціях зазвичай складно.

Важливою функцією малого підприємництва варто також визнати пом'якшення соціальної напруги та демократизацію ринкових відносин, адже саме малий та середній бізнес є основою формування так званого середнього класу суспільства. Таким чином активний розвиток малого бізнесу послаблює притаманні ринковій економіці тенденції до соціальної диференціації і зменшує соціальну напругу у суспільстві.

Так, Г.М. Рижакова у науковій статті, посвяченій ролі та місцю малого підприємництва в Україні, зазначає, що «роль та функції малого підприємництва полягають не тільки в тому, що воно є одним із найважливіших дійових факторів економічного розвитку суспільства, яке спирається на ринкові методи господарювання. Його важливою функцією є сприяння соціально-політичній стабільності суспільства, тобто воно відкриває простір вільному вибору шляхів і методів роботи на користь суспільства та забезпечення власного добробуту» [48]. Т.І. Зосименко, досліджуючи роль малого підприємництва у сучасному суспільстві, цілком

слушно вказує на те, що за розвитком малого бізнесу в країні «можна судити про її здатність пристосовуватися до мінливого економічного середовища, створювати умови для практичної реалізації здібностей і талантів кожного індивіда, що позитивно позначається на процесах єднання нації, збереженні її національного духу і національної гордості» [18].

Сильні та слабкі сторони малого підприємництва систематизовані в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – SWOT – аналіз сфери діяльності малого підприємництва в національній економіці [18]

Сильні сторони малого підприємництва	Слабкі сторони малого підприємництва
Спрощена система управління та швидке прийняття рішень; Невеликий обсяг початкових капіталовкладень та оборотних засобів; Висока ефективність праці за рахунок особливої мотивації.	Нестача основних та оборотних засобів внаслідок низької долі власного капіталу; Обмежений доступ до кредитних ресурсів та недостатня кількість інвестицій; Слабкий вплив на кон'юнктуру ринку; Залежність від державної системи підтримки.
Можливості малого підприємництва	Загрози діяльності малого підприємства
Нарощування масштабів діяльності до середнього та великого підприємництва; Завоювання власного сегменту на ринку; Самореалізація та розвиток творчого потенціалу підприємця; Отримання державної підтримки.	Низькі «вхідні бар'єри» для конкурентів; Ризик швидкого банкрутства; Висока вразливість до несприятливих кон'юнктурних коливань та форс-мажорних обставин.

Незважаючи на позитив мобільної та гнучкої організації та певну державну підтримку, підприємства малого бізнесу в умовах жорсткого конкурентного середовища є набагато вразливішими в порівнянні з великим бізнесом, і відповідно потребують якісного та креативного менеджменту. Прийняття дієвих управлінських рішень потребує якісної інформаційної підтримки, забезпечення якої є одним з основних завдань обліку як складової системи управління. Фінансова звітність малих підприємств є не лише результатом облікової роботи, а й важливим джерелом інформації для подальшої аналітичної оцінки фінансового стану та результатів діяльності зазначених підприємств.

Відповідно до норм чинного законодавства питання формування та подання фінансової звітності певним чином залежить від масштабу діяльності підприємства, адже для малих підприємств та мікропідприємств передбачений особливий порядок формування спрощеної фінансової звітності. Критерії ідентифікації таких підприємств малого бізнесу передбачені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та систематизовані в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Критерії ідентифікації підприємств малого бізнесу (складено автором за джерелом [42])

Тип підприємства за розміром	Критерії ідентифікації підприємства за розміром *		
	балансова вартість активів	чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	середня кількість працівників
Мікропідприємство	до 350 тис. євро	до 700 тис. євро	до 10 осіб
Мале підприємство	до 4 млн. євро	до 8 млн. євро	до 50 осіб
* показники на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передуює звітному, мають відповідати щонайменше двом із зазначених критеріїв			

Окремо варто зазначити порядок зміни категорії підприємства за масштабом діяльності. Так, Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачено, що «якщо підприємство однієї з наведених категорій за показниками річної фінансової звітності протягом двох років поспіль не відповідає наведеним критеріям, воно відноситься до відповідної категорії підприємств» [42].

Питання особливостей формування фінансової звітності малими підприємствами доцільно розглядати у взаємозв'язку із питанням особливостей організації бухгалтерського обліку, адже фінансова звітність формується на підставі саме даних бухгалтерського обліку.

Так, відповідно до статті 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» «бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством. Фінансова, податкова,

статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку» [42].

Питання щодо організації бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу, як і на інших вітчизняних підприємствах, належать до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) у відповідності до законодавства та установчих документів.

Форми організації ведення бухгалтерського обліку, що можуть бути застосовані на малому підприємстві у відповідності до норм чинного вітчизняного законодавства, систематизовані на рисунку 1.2.

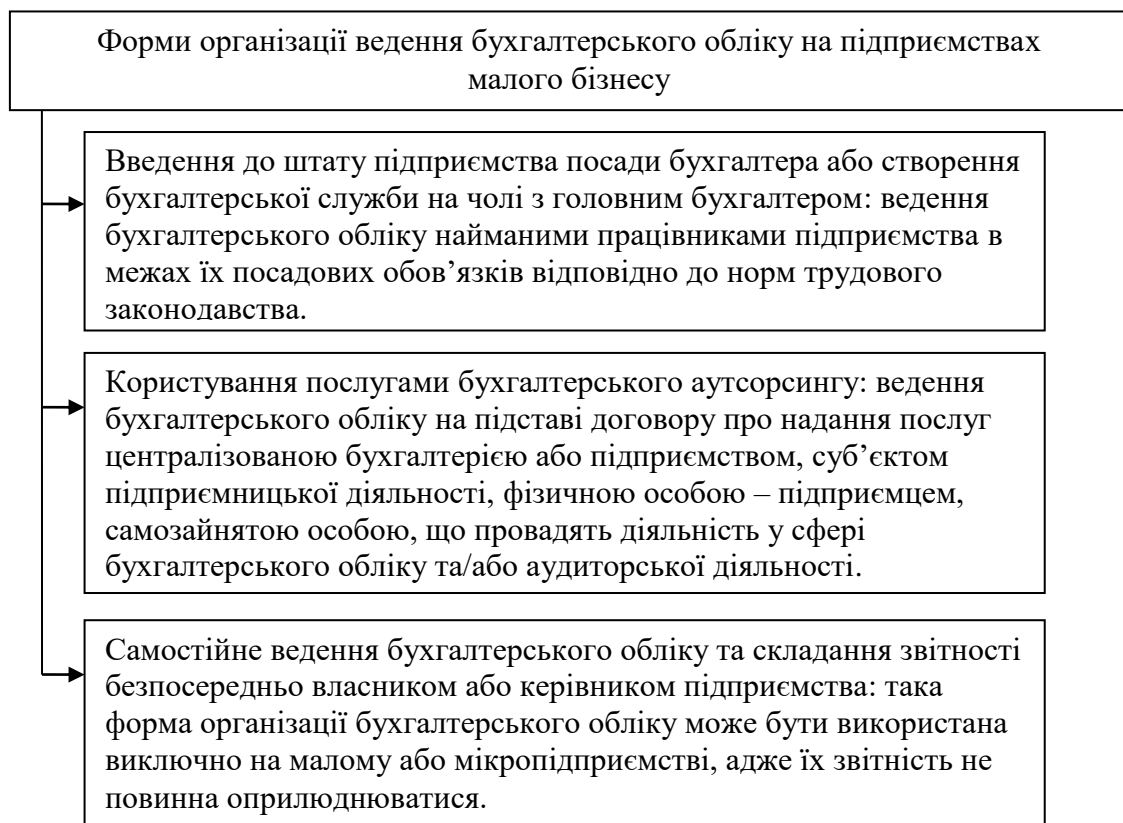

Рисунок 1.2 – Форми організації бухгалтерського обліку на підприємствах малого бізнесу (складено автором)

Формування облікової системи на підприємствах малого бізнесу може відрізнитися певними особливостями, що передбачено нормами чинного законодавства. Окремі з таких особливостей систематизовані в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Окремі особливості формування облікової системи малих підприємств (складено автором)

Сутність	Коментар
1. Передбачена ст. 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» можливість для підприємств, що належать до мікропідприємств (крім підприємств, що становлять суспільний інтерес) та не зареєстровані платниками податку на додану вартість, здійснювати облік без дотримання принципу подвійного запису.	Передбачена така можливість лише для мікропідприємств, які не є платниками податку на додану вартість. Не є обов'язковою. Не є доречною, адже суперечить основній ідеї ведення бухгалтерського обліку і позбавляє підприємство внутрішнього механізму контролю облікових записів. Не є поширеною на практиці.
2. Спрощений план рахунків, передбачений для малих підприємств Наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001. № 186.	Не є обов'язковим до застосування. Реально в обліковій практиці малих підприємств практично не використовується в наслідок відсутності необхідного рівня деталізації, а також в наслідок сформованих традицій обліку, у тому числі щодо його автоматизації, на користь Плану рахунків, передбаченого Наказом МФУ від 30.11.1999. № 291.
3. Передбачене п. 7 НП(с)БО 25 спрощення облікової практики для мікропідприємств шляхом відмови від переоцінки необоротних активів до справедливої вартості, відмови від створення забезпечення наступних витрат (платежів) і формування резерву сумнівних боргів.	Передбачене лише для мікропідприємств. Не є обов'язковим, але на практиці є достатньо поширеним. Доцільність прийняття в облікову політику таких спрощень варто аналізувати окремо для кожного із таких підприємств.

Питання формування спрощеної фінансової звітності вітчизняними підприємствами малого бізнесу регламентується насамперед Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність». Зазначений нормативний документ застосовується «мікропідприємствами, малими підприємствами, непідприємницькими товариствами, представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності (крім підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності)» [36]. Саме цим нормативним документом передбачений порядок формування та відповідні форми спрощеної фінансової звітності – Фінансова звітність малого підприємства (форми 1-м, 2-м) і Фінансова звітність мікропідприємства (форми 1-мс, 2-мс).

Відповідно до норм п. 2 НП(с)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» Фінансова звітність малого підприємства формується малими підприємствами і представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності, а Фінансова звітність мікропідприємства – мікропідприємствами та непідприємницькими товариствами [36].

Варто звернути особливу увагу на те, що норми НП(с)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» не поширюються на підприємства, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності, наприклад, на публічні акціонерні товариства. Такі юридичні особи формують фінансову звітність відповідно до норм Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Склад, зміст та аналітичне призначення спрощеної фінансової звітності коротко представлено в таблиці 1.7.

Таблиця 1.7 – Склад, зміст та аналітичне призначення спрощеної фінансової звітності (складено автором)

Складові фінансової звітності	Зміст складових фінансової звітності	Аналітичне призначення складових спрощеної фінансової звітності
Баланс (форми 1м та 1мс)	Інформація щодо вартості активів, розміру власного капіталу та зобов'язань на початок та кінець звітного періоду	Оцінка структури активів підприємства, його фінансового стану, рівня ліквідності активів та платоспроможності; прогнозування подальших перспектив розвитку підприємства
Звіт про фінансові результати (форми 2м та 2мс)	Інформація про доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства за звітний період	Аналіз структури та динаміки доходів та витрат, рівня прибутковості та рентабельності підприємства, прогнозування перспектив прибуткової діяльності на майбутнє

Показники спрощеної фінансової звітності наводяться у тисячах гривень з одним десятковим знаком. Основним періодом часу, за який формується спрощена фінансова звітність, є календарний рік, але за потреби така фінансова звітність може формуватися й протягом року як проміжна фінансова звітність – за перший квартал, за перше півріччя та за дев'ять

місяців поточного фінансового року.

Характеризуючи баланс як складову спрощеної фінансової звітності варто звернути увагу на зменшення кількості статей як активу, так й пасиву та відповідне підвищення рівня узагальнення інформації в порівнянні із балансом як окремою формою, що формується великими та середніми підприємствами відповідно до норм Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Баланс Фінансової звітності малого підприємства, незважаючи на скорочення кількості статей в цілому та підвищення рівня узагальнення показників, зберігає певну загальну структуру за розділами, адже його Актив складається з таких розділів як «Необоротні активи», «Оборотні активи», «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття», а Пасив – відповідно з таких розділів як «Власний капітал», «Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення», «Поточні зобов'язання», «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття». Баланс Фінансової звітності мікропідприємства має більш агрегований вид, адже передбачає виокремлення в Активів лише таких двох розділів як «Необоротні активи» та «Оборотні активи», а в Пасиві лише таких трьох розділів як «Власний капітал», «Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення» та «Поточні зобов'язання».

Статті балансу спрощеної фінансової звітності формуються за даними бухгалтерського обліку на підставі залишків за балансовими синтетичними рахунками на відповідну дату – дебетові залишки формують статті Активу, а кредитові – статті Пасиву. Виключенням є деякі статті, показники яких відображаються у дужках та відповідно віднімаються від інших статей. Так, Активів відображається залишок за кредитом субрахунку 131 «Знос основних засобів», а в Пасиві – залишок за дебетом субрахунку 442 «Непокриті збитки» за наявності останніх.

Структура Звіту про фінансові результати спрощеної фінансової

звітності систематизовано представлена в таблиці 1.8. Формується такий фінансовий звіт малими підприємствами та мікропідприємствами за спрощеною схемою – спочатку наводиться інформація про всі отримані доходи, потім інформація про всі наявні витрати, далі формується фінансовий результат до оподаткування, наводиться сума податку на прибуток, якщо підприємство є платником даного податку, а у підсумку формується чистий прибуток (збиток).

Таблиця 1.8 – Структура та зміст Звіту про фінансові результати спрощеної фінансової звітності (складено за джерелом [36])

Фінансова звітність малого підприємства	Фінансова звітність мікропідприємства
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	
Інші операційні доходи	Інші доходи
Інші доходи	
Разом доходи	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	
Інші операційні витрати	Інші витрати
Інші витрати	
Разом витрати	
Фінансовий результат до оподаткування	
Податок на прибуток	
	Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування
Чистий прибуток (збиток)	

На відміну від Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), що формується великими та середніми підприємствами, спрощена фінансова звітність не містить таких проміжних показників фінансових результатів, як валовий дохід (прибуток) і фінансовий результат від операційної діяльності.

Обмеженою є також інформація щодо окремих складових витрат. Так, у Фінансовій звітності малого підприємства передбачено виокремлення лише таких статей витрат як «собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)», «інші операційні витрати», «інші витрати», а у Фінансовій звітності мікропідприємства – взагалі лише таких статей витрат як «собівартість

реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» та «інші витрати». Складається спрощена фінансова звітність в частині звіту про фінансові результати на підставі даних бухгалтерського обліку щодо доходів та витрат, насамперед, за кореспонденцією синтетичного рахунку 79 «Фінансові результати».

Фінансова звітність малого підприємства і Фінансова звітність мікропідприємства подається користувачам у встановленому порядку.

Так, відповідно до пункту 5 Постанови КМУ від 28.02.2000. № 419 «Про затвердження Порядку подання фінансової звітності» підприємства, що належать до мікропідприємств та малих підприємств, подають до органів державної статистики лише річну фінансову звітність «не пізніше 28 лютого року, що настає за звітним роком» [43].

До органів Державної податкової служби спрощена фінансова звітність подається лише платниками податку на прибуток підприємств як додаток до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств. Відповідно, якщо для такого платника встановлений квартальний податковий (звітний) період (за умови, що дохід від усіх видів діяльності за мінусом непрямих доходів за даними фінансової звітності за попередній календарний рік перевищує 40 млн. грн.), то спрощена фінансова звітність подається разом із Податковою декларацією з податку на прибуток підприємств щокварталу протягом 40 календарних днів, наступних за податковим (звітним) кварталом, а також разом із Податковою декларацією за календарний рік протягом 60 календарних днів, наступних за податковим (звітним) роком. Платники, для яких встановлений річний податковий (звітний) період, подають спрощену фінансову звітність разом із такою Податковою декларацією з податку на прибуток підприємств протягом 60 календарних днів, наступних за податковим (звітним) роком.

Спрощена фінансова звітність надається також власникам підприємства, його потенційним інвесторам, а також наявним та потенційним кредиторам (наприклад, банківським установам) за їх вимогою. Варто також

зазначити, що згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» малі підприємства і мікропідприємства, на відміну середніх та великих підприємств, не зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність разом із аудиторськими висновками на своїй веб-сторінці або своєму веб-сайті. Але незважаючи на це, спрощена фінансова звітність визнається публічною інформацією, до якої має бути забезпечений відповідний публічний доступ. Так, зокрема відповідно до пункту 3 статті 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» «підприємство зобов'язане забезпечувати доступність фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності для ознайомлення юридичних та фізичних осіб за своїм місцезнаходженням» [42].

Досліджуючи питання користувачів спрощеної фінансової звітності варто звернути увагу на принципові відмінності у інформаційних потребах різних користувачів і відповідно на відмінності у меті подальшої аналітичної оцінки відповідної фінансової звітності.

Інформаційні потреби різних категорій користувачів спрощеної фінансової звітності представлені на рисунку 1.3.

Так, внутрішні користувачі (менеджмент підприємства та його власники) мають безпосередній вплив на діяльність підприємства, зацікавлені в забезпеченні прибуткової роботи, стабільного фінансового стану та позитивних перспектив роботи у майбутньому. На підставі виконаного комплексного дослідження спрощеної фінансової звітності такі користувачі мають обґрунтувати управлінські рішення, що безпосередньо вплинуть на розвиток та майбутнє підприємства. Для прийняття управлінських рішень такі користувачі мають доступ і до іншої облікової інформації підприємства, можуть затребувати додаткові та спеціальні звіти щодо різних аспектів діяльності підприємства. На окремих підприємствах для таких користувачів додатково формуються спеціальні внутрішні форми управлінської звітності.

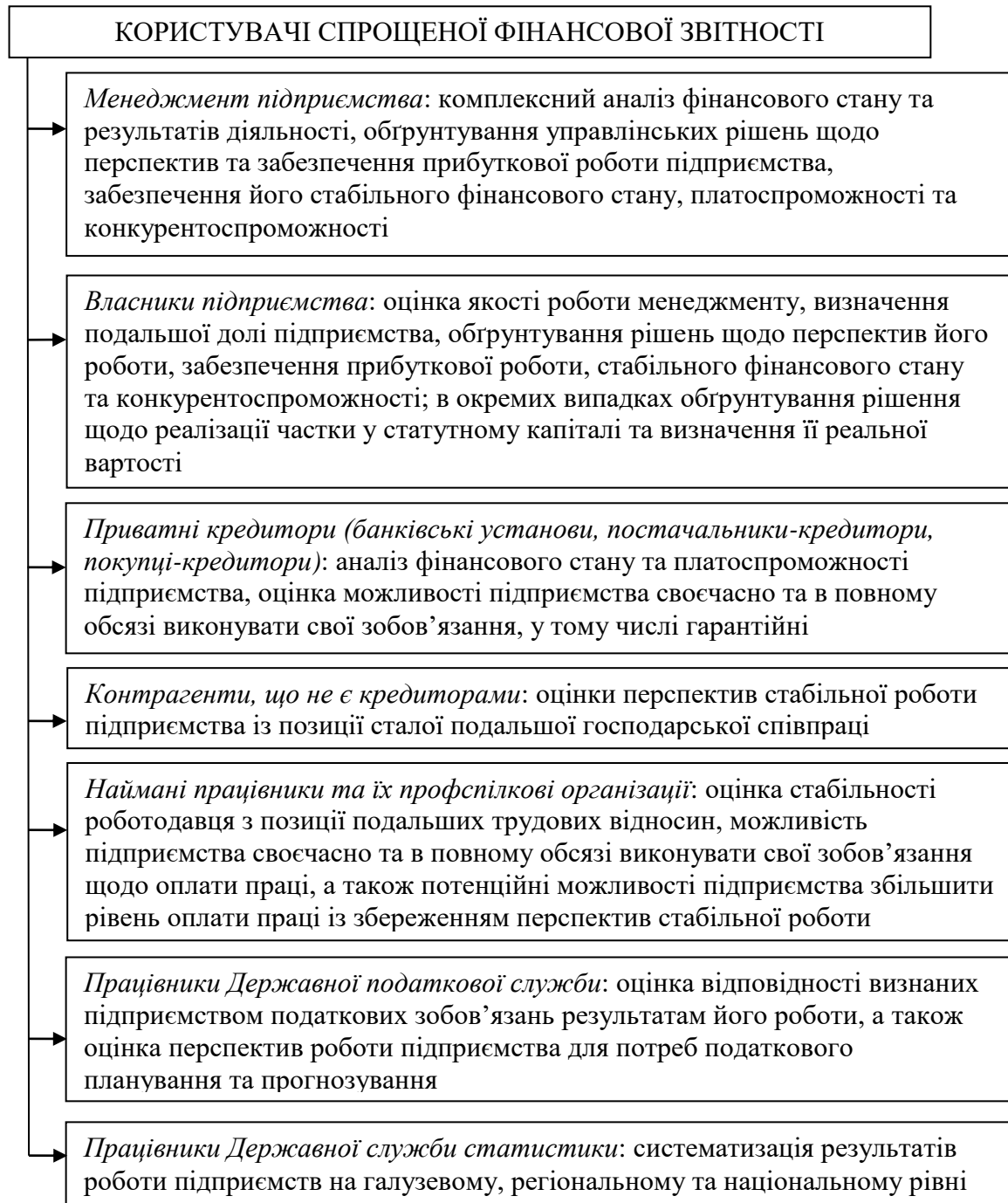

Рисунок 1.3 – Інформаційні потреби користувачів спрощеної фінансової звітності (складено автором)

Зовнішні користувачі насамперед здійснюють оцінку спрощеної фінансової звітності даного підприємства з метою прийняття власних управлінських рішень щодо правовідносин із підприємством, компетенцій щодо безпосереднього впливу на діяльність підприємства вони не мають.

Так, наприклад, приватних кредиторів (банківські установи, постачальників, що надають підприємству товари або послуги на умовах товарного кредиту) насамперед цікавить можливість підприємства своєчасно та в повному обсязі виконувати свої зобов'язання. Такі користувачі в першу чергу звертають увагу на фінансовий стан та платоспроможність підприємства, хоча їх звичайно також цікавлять наявні результати та перспективи діяльності підприємства, якщо вони планують подальшу співпрацю з ним і зацікавлені в його стабільній роботі.

Для найманих працівників та їх профспілкових організації важливою є оцінка стабільності роботодавця з позиції подальших трудових відносин, можливість підприємства своєчасно та в повному обсязі виконувати свої зобов'язання щодо оплати праці, а також потенційні можливості підприємства збільшити рівень оплати праці із збереженням підприємством перспектив стабільної роботи. Останнє питання має бути особливо важливим, якщо йдеться про цивілізовані трудові відносини.

Працівники Державної податкової служби використовують інформацію фінансової звітності із метою оцінки відповідності визнаних підприємством податкових зобов'язань результатам його роботи, а також з метою оцінки перспектив роботи підприємства для потреб податкового планування та прогнозування.

Працівники Державної служби статистики використовують фінансову звітність окремих підприємств для систематизації відповідної інформації на галузевому, регіональному та національному рівні. Прямо таким чином інформація спрощеної фінансової звітності ними не аналізується і для прийняття будь-яких рішень не використовується, але варто розуміти, що систематизована інформація макrorівня використовується для аналізу, планування та прогнозування органами державної влади, різноманітними міжнародними організаціями, громадськими організаціями, науковцями тощо.

Зовнішні користувачі за винятком окремих випадків (йдеться про

додатково податкову та статистичну звітність, додаткову інформацію, яку зазвичай затребують банківські установи від підприємств-позичальників) не мають доступу до іншої інформації про діяльність малого або мікропідприємства підприємства, відповідно мають задовольняти свої інформаційні потреби за рахунок спрощеної фінансової звітності. Це актуалізує питання підвищення інформативності спрощеної фінансової звітності, яка є інформаційною основою аналітичних досліджень та подальшого обґрунтування та прийняття рішень користувачами фінансової звітності.

1.3 Спрощена фінансова звітність як інформаційна основа аналізу фінансового стану та результатів діяльності

В площині управління задля виконання економічного та фінансового аналізу та відповідно обґрунтування та прийняття управлінських рішень фінансова звітність сприймається як інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану та результатів діяльності підприємства.

Метою управління підприємством в сучасних складних жорстко конкурентних умовах господарювання визнається не лише забезпечення стабільного отримання прибутку, а й підтримка стабільного задовільного позитивного фінансового стану. Відповідно фінансовий стан підприємства набуває статусу певної категорії, оцінці якої має передувати її ідентифікація. Фінансовий аналіз та фінансовий менеджмент активно використовує поняття «фінансового стану підприємства» як в площині наукових досліджень, так й в площині практичної діяльності аналітичної оцінки та управління. В свою чергу поняття «фінансовий стан підприємства» варто визнати складним та багатограним, а його ідентифікація не є однозначно визначеною. Так, на думку Ю.Б. Скорнякової та Т.С. Котолевець «фінансовий стан підприємства

може бути оцінений як стабільний за умови, якщо діяльності підприємства є прибутковою, рівень рентабельності власного капіталу істотно не зменшується, підприємство переважно за рахунок власних коштів фінансує активи (як оборотні, так і необоротні), уникає невиправданої дебіторської та кредиторської заборгованості та у відповідні терміни розраховується за своїми зобов'язаннями» [55, с. 99].

Питання ідентифікації категорії «фінансовий стан підприємства» є предметом багатьох наукових досліджень, адже практичне завдання забезпечення стабільного фінансового стану потребує для початку чіткого розуміння того, про що йдеться. В таблиці 1.9 представлені визначення, сформульовані для ідентифікації даного поняття різними науковцями.

Таблиця 1.9 – Ідентифікація сутності категорії «фінансовий стан» у наукових дослідженнях

Науковці, джерело	Ідентифікація сутності категорії «фінансовий стан»
1	2
І.О. Бланк [5, с. 476]	«фінансовий стан – рівень збалансованості окремих елементів активів і пасивів підприємства, а також рівень ефективності їх використання»
І.М. Спіфанова [16, с. 163]	«фінансовий стан підприємства – характеристика його фінансово-господарської діяльності, яка визначає ефективність управління власними фінансовими ресурсами та операціями»
К.Т. Кириченко [22, с. 19]	«фінансовий стан підприємства є характеристикою міри забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами і ступенем раціональності їх розміщення для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями»
Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова [24, с. 411]	«фінансовий стан суб'єкта господарювання – характеристика його фінансової конкурентоспроможності, ефективність використання фінансових ресурсів і капіталу, виконання зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання»
М.Н. Крейніна [28, с. 11]	«фінансовий стан – показник економічної діяльності підприємства, що характеризує його ділову активність і надійність»
Р.Г. Майстро, А.А. Познякова [31, с. 165]	«фінансовий стан підприємства – це дуже важливий критерій його успішності, який показує вміння підприємства вдало керувати фінансовими операціями, зокрема вчасно проводити грошові розрахунки, та характеризується сукупністю показників, які відображають кінцеві результати його діяльності, в яких в свою чергу заінтересовані усі люди, пов'язані з діяльністю підприємства»

Проводження таблиці 1.9

1	2
Г.В. Савицька [50, с. 409]	«фінансовий стан підприємства – це спроможність фінансувати свою діяльність, що характеризується забезпеченість фінансовими ресурсами, фінансовими взаємовідносинами з іншими фізичними та юридичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю»
К.С. Салига [51, с. 205]	«фінансовий стан підприємства — це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії усіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських чинників і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів»
Ю.Б. Скорнякова, Т.С. Котолевець [55, с. 99]	«фінансовий стан підприємства – це інтегрована за кількома складовими характеристика підприємства, що відображає фінансову спроможність підприємства своєчасно і в повному обсязі виконувати зобов'язання, фінансувати господарську діяльність, забезпечувати отримання прибутку та інвестиції з метою майбутнього економічного розвитку»
А.Д. Шеремет [73, С. 9-10]	«фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів; характеризує ділову активність і надійність підприємства, його конкурентоспроможність, потенціал у діловому партнерстві»

Особливу увагу варто звернути на тісний логічний зв'язок між оціночним поняттям «фінансовий стан» та можливістю підприємства своєчасно в повному обсязі виконувати зобов'язання перед кредиторами, тобто із платоспроможністю. Втрата платоспроможності, тобто фінансова нездатність своєчасно виконувати зобов'язання перед кредиторами, є безпосередньою причиною ідентифікації фінансового стану підприємства як критичного або незадовільного, а в подальшому і банкрутства. З іншого боку втрата платоспроможності є зазвичай підсумком поступового впливу інших факторів і є в певному сенсі наслідком прийняття неефективних управлінських рішень, саме тому дослідження фінансового стану підприємства не обмежується лише безпосередньою оцінкою його платоспроможності.

Рівень платоспроможності в свою чергу залежить від структури активів

та пасивів підприємства, адже на такий рівень однозначно негативно впливає як збільшення долі зобов'язань в загальній сумі пасивів, так й зменшення рівня ліквідності активів підприємства.

Іншим важливим фактором формування фінансового стану підприємства є його прибутковість та рентабельність. Підприємство, діяльність якого є збитковою, не має бути визнане фінансово стійким, адже збитки за своєю економічною природою однозначно призводять до зменшення власних активів підприємства, що беззаперечно в подальшому негативно впливає на структуру капіталу, призводить до збільшення долі зобов'язань та відповідно до зменшення рівня фінансової незалежності та до втрати платоспроможності. Важливим негативним фактором, що безперечно заслуговує на особливу увагу під час оцінки фінансового стану, є також істотне зменшення рівня рентабельності власного капіталу підприємства, адже збереження такої тенденції може призвести до потрапляння в зону збитків.

Таким чином фінансовий стан є комплексним результатом взаємодії таких економічних елементів як прибутковість та рентабельність діяльності підприємства, рівень ділової активності, фінансова стійкість, що визначається структурою активів та пасивів, ліквідність активів та платоспроможність. Специфічний взаємний вплив зазначених елементів на формування комплексної оціночної категорії «фінансовий стан» схематично представлено на рисунку 1.4.

Обов'язковими складовими оціночного поняття «фінансовий стан підприємства» варто визнати його фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність. Фінансово стійким в свою чергу може бути визнане підприємство, яке стабільно працюючи із прибутком та вільно маневруючи фінансовими коштами, має змогу шляхом їх ефективного використання забезпечити безперервний процес господарської діяльності, а також фінансувати його розширення та оновлення.

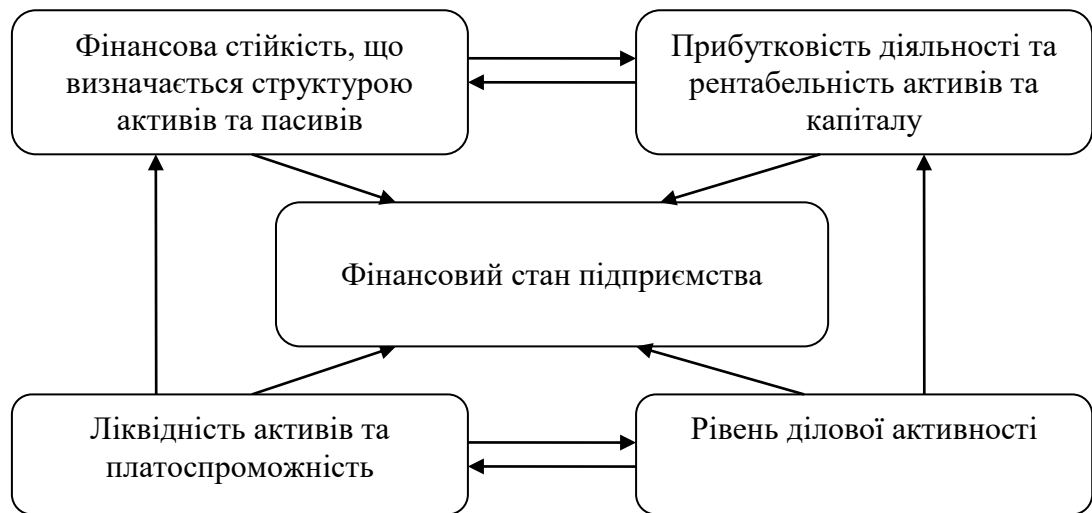

Рисунок 1.4 – Елементи, що інтегрують категорію
«фінансовий стан підприємства» [55, с. 99]

Окрім того, фінансово стійким може бути визнане підприємство лише за умови, якщо воно у встановлені терміни, тобто своєчасно, розраховується із кредиторами за фінансовими зобов'язаннями та уникає невиправданої дебіторської та кредиторської заборгованості. Це логічно пов'язує фінансову стійкість із категоріями «ліквідність» та «платоспроможність». З цього приводу доречними є результати досліджень О.О. Олійника і С.М. Рогового, які відповідно стверджують, що «під ліквідністю варто розуміти спроможність підприємства реалізувати активи й одержувати кошти для оплати зобов'язань, як відповідне спів відношення величини ліквідних активів і поточної заборгованості, тобто здатність активів підприємства швидко перетворюватись на грошові кошти. Звідси платоспроможність є здатністю підприємства в достатніх обсягах і вчасно розраховуватись за своїми зобов'язаннями. В цьому випадку простежується взаємозв'язок між ліквідністю і платоспроможністю, по-перше – це відповідний пошук активів для погашення зобов'язань, по-друге – вчасне погашення таких зобов'язань» [40, с. 36].

Складність аналізу та управління фінансовим станом підприємства полягає також в тому, що визначити його еталонний, оптимальний варіант

практично неможливо. Особливо проблемним є визначення рівня оптимальної структури активів за ліквідністю і оптимальної фінансової стійкості. Так, «з одного боку, недостатня фінансова стійкість може привести до неплатоспроможності підприємства та відсутності в нього коштів для розвитку діяльності і в цілому для здійснення діяльності як такої. З іншого боку, зайва фінансова стійкість також негативно впливає на господарську діяльність, адже є гальмом її розвитку, збільшуючи витрати підприємства на формування зайвих запасів та резервів» [30, С. 132-133].

Аналогічною є ситуація із визначенням рівня оптимальної структури активів за ліквідністю, адже найліквіднішими з активів є грошові кошти, але активи у такому втіленні для підприємств реального сектору економіки не продукують доданої вартості та відповідно прибутку. В умовах нормальної господарської діяльності переважна більшість коштів спрямовується на формування основних засобів, виробничих або товарних запасів, а також на формування дебіторської заборгованості, що є складовою нормального господарського обороту для більшості підприємств, саме ці складові капіталу підприємства продукують формування доданої вартості та відповідно прибутку.

Моніторинг фінансового стану потребує виокремлення певних типів оцінки або характеристики фінансового стану. Саме тому варто виокремити такі типи фінансового стану підприємства як стійкий (стабільний) фінансовий стан, нестійкий фінансовий стан, кризовий фінансовий стан і стан банкрутства. Коротка характеристика зазначених типів фінансового стану підприємства представлена на рисунку 1.2.

Таким чином, фінансовий стан підприємства є інтегральною оціночною економічною категорією, сутність якої полягає у визначенні характеристики стану підприємства від банкрутства як найгіршої оцінки до цілком позитивного стану, у якому підприємство здатне розвиватися та відповідно забезпечувати отримання прибутку та збільшення таким чином власного капіталу в майбутньому.

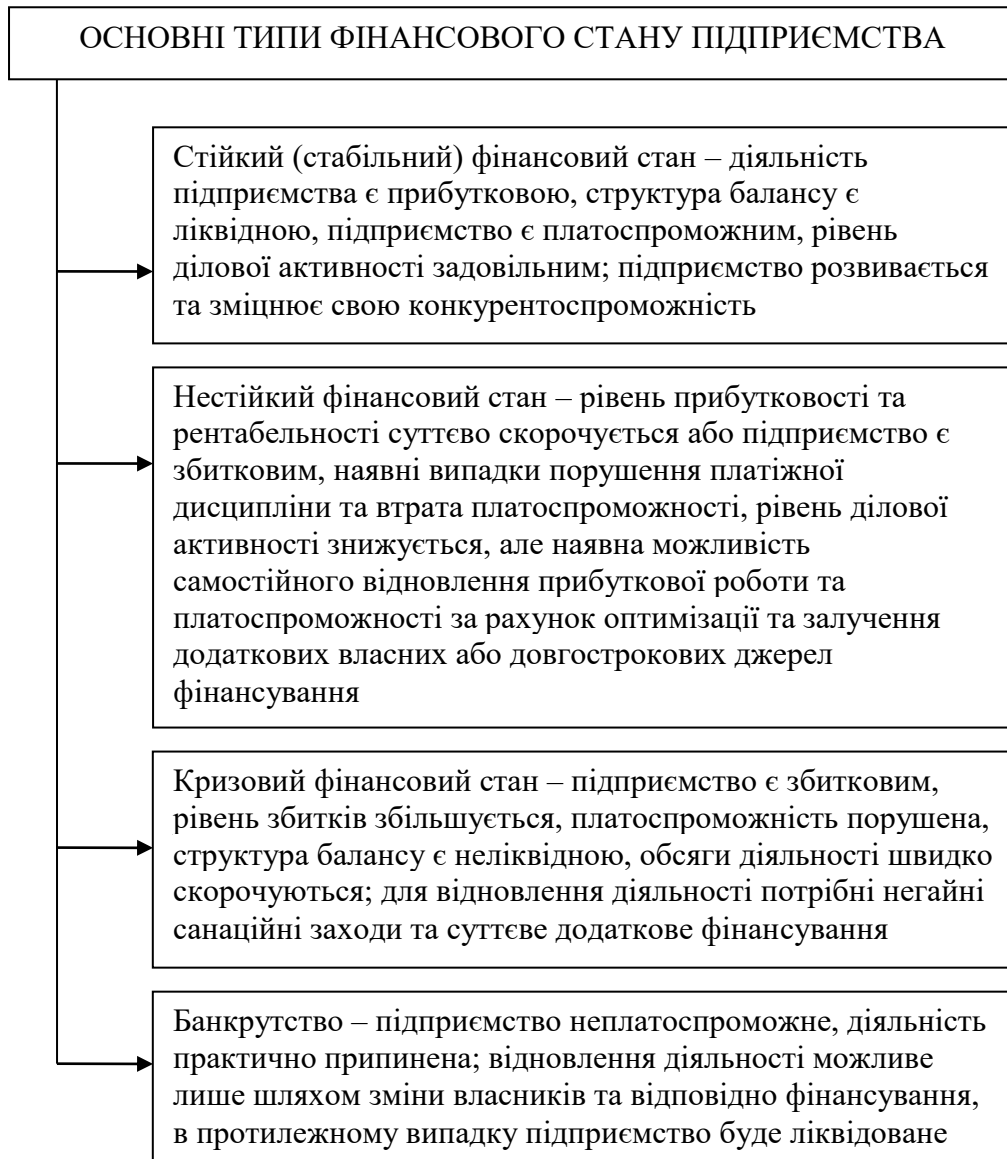

Рисунок 1.5 – Характеристика типів фінансового стану підприємства

Аналітична оцінка та моніторинг фінансового стану логічно пов'язані із такими поняттями як фінансовий аналіз та аналіз фінансової звітності. Зазначені поняття заслуговують певної уваги.

Так, Л.А. Бернстайн характеризує фінансовий аналіз як «процес, який має за мету оцінку поточного та минулого фінансового стану і результатів діяльності підприємства, при цьому першочерговою ціллю є визначення оцінок та припущень відносно майбутніх умов та діяльності підприємства» [77, с. 18]. Е. А. Хелферт зазначає, що «фінансовий аналіз – це і дослідження,

і процес, які допомагають відповісти на питання, що поставлені у процесі управління» [79, с. 35]. Т.В. Безбородова визначає фінансовий аналіз як «дослідження важливих аспектів грошового обороту та прийняття заходів із поліпшення фінансово-економічного стану господарюючого суб'єкта» [4, с. 3].

Інші науковці акцентують увагу на понятті «аналіз фінансової звітності». Так, О.П. Фещенко зазначає, що «аналіз фінансової звітності – це аналіз процесу формування та динаміки змін фінансових індикаторів, що дають можливість оцінювати майновий стан, ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість, ділову активність діяльності та виявляти на цій основі способи поліпшення фінансового стану підприємств в конкретний період їх діяльності» [65, с. 230]. У науковій статті І.І. Туболец і Н.І. Демчук присутня теза про те, що «аналіз фінансової звітності є однією із найважливіших функцій управління. Він дає змогу визначити конкурентоспроможність суб'єкта господарювання в ринковій економіці» [64, с. 46]. І.М. Єпіфанова акцентує увагу саме на доцільності використання поняття «аналіз фінансової звітності», яке характеризує як оцінку «фінансового стану підприємства, яка базується на використанні законодавчо закріплених форм фінансової звітності, з метою отримання інформації для оптимізації управління процесом фінансово-господарської діяльності» [16, с. 164].

На нашу думку, як фінансовий аналіз, так й аналіз фінансової звітності фактично мають за мету аналітичну оцінку фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Різниця полягає лише у інформаційній базі. Аналіз фінансової звітності обмежений інформацією стандартної публічної фінансової звітності, до фінансового аналізу можуть бути залучені інші дані, зокрема дані бухгалтерського обліку, якщо вони звісно доступні для суб'єкта здійснення аналітичних процедур. Таким чином про більш широкий фінансовий аналіз в порівнянні із обмеженим аналізом фінансової звітності можна вести мову лише тоді, коли такий аналіз здійснюється в площині

менеджменту та власників даного підприємства. Інші суб'єкти задля аналітичної оцінки фінансового стану та результатів діяльності обмежені інформаційними забезпеченням стандартної фінансової звітності.

Метою оцінки фінансового стану, що здійснюється на підставі фінансової звітності, є за визначенням О.М. Козлянченко «аналіз фінансової спроможності підприємства, а також розробка і реалізація заходів, направлених на швидке відновлення платоспроможності, відновлення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, встановлення можливості підприємства продовжувати свою господарську діяльність, можливості подальшого розвитку, забезпечення прибутковості і зростання виробничого потенціалу і ухвалення відповідних рішень» [26, с. 183].

І. Кривов'язюк і Я. Кость розглядають такі напрямки аналізу фінансового стану на підставі фінансової звітності як «горизонтальний та вертикальний аналіз та пасивів підприємства, аналіз ліквідності підприємства, аналіз фінансової стійкості підприємства, аналіз ділової активності підприємства, аналіз рентабельності підприємства, аналіз фінансових результатів підприємства» [29, С. 40-41].

Н.П. Шморгун і В.І. Головка визначають такі основні напрями фінансового стану, що можуть бути виконані за даними фінансової звітності:

- «аналіз ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами;
- аналіз стану та динаміки ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- аналіз рентабельності підприємства та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- аналіз стану підприємства на фінансовому ринку;
- пошук резервів рентабельності виробництва» [75, с. 74].

У науковій статті М.Ю. Аверіної представлена цікава систематизація основних напрямків проведення аналізу фінансового стану підприємства, що акцентує увагу на певних методичних відмінностях фінансового аналізу у в

площині вітчизняного та зарубіжного досвіду. Зазначені напрямки проведення аналізу фінансового стану за М.Ю. Аверіною представлені на рисунку 1.6.

Рисунок 1.6 – Напрямки проведення аналізу фінансового стану підприємства [1, с. 94]

Досліджуючи основні напрями проведення аналізу фінансового стану підприємства варто зазначити, що аналітична оцінка фінансової звітності не має обмежуватися визначенням наявної ситуації. Так, К.В. Ізмайлова звертає особливу увагу на те, що «фінансовий стан визначає місце підприємства в економічному середовищі та наскільки ефективними і без ризикованими можуть бути ділові відносини з ним комерційних банків, постачальників, потенційних інвесторів і позичальників та ін. Для підприємства, як і для його партнерів, становить інтерес не тільки фактичний стан справ, тобто те, що було, а й очікуваний фінансовий стан» [20, с. 101].

Саме тому важливою складовою аналітичної оцінки є його прогнозування на майбутнє, а також обґрунтування та реалізація відповідних управлінських рішень.

Основні елементи комплексної аналітичної оцінки спрощеної фінансової звітності, у виконанні якої насамперед мають бути зацікавлені менеджмент та власники малого підприємства, представлені на рисунку 1.7.

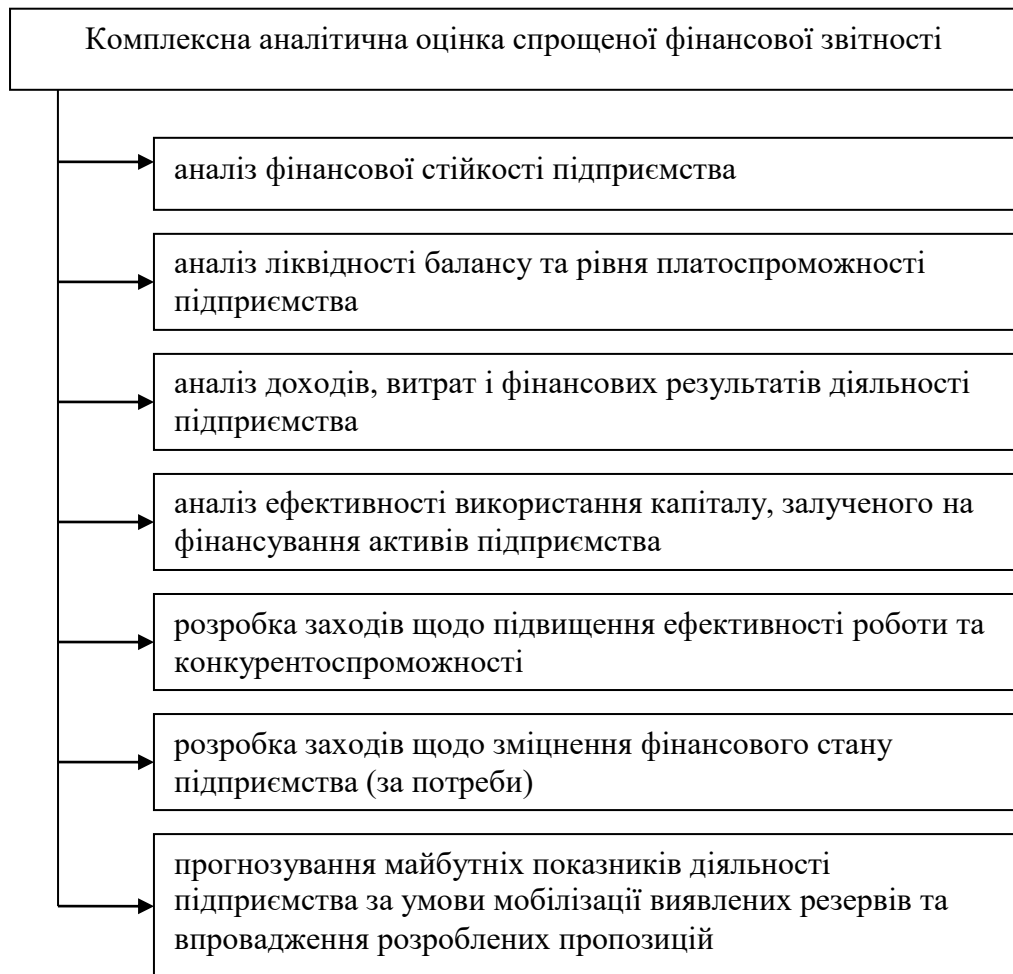

Рисунок 1.7 – Основні елементи комплексної аналітичної оцінки спрощеної фінансової звітності (систематизовано автором)

Здійснення якісного аналітичного дослідження фінансової звітності потребує відповідної інформаційної підтримки, що й актуалізує питання інформативність спрощеної фінансової звітності або повноту представленої

інформації. З цього приводу варто згадати, що стандартна фінансова звітність (у тому числі й спрощена, якщо йдеться про підприємства малого бізнесу) є практично єдиним джерелом інформації щодо діяльності підприємства для користувачів, що не мають доступу до іншої облікової та звітної інформації підприємства. Саме тому Ф.Ф. Бутинець звертає особливу увагу на те, що «фінансова звітність повинна задовольняти потреби тих користувачів, які не можуть вимагати звітів, складених з урахуванням їх конкретних інформаційних вимог» [9, с. 134].

В той же час у висновках дисертаційного дослідження Я.В. Шеврін наявна теза про те, що «проведена оцінка діючих рівнів, форм та методів розкриття інформації у фінансовій звітності дає змогу стверджувати про недостатню їх спрямованість на задоволення потреб зовнішніх користувачів та забезпечення прийняття стратегічних рішень» [72, с. 17]. Варто зазначити, що йдеться про інформативність фінансової звітності в цілому. В площині спрощеної фінансової звітності ситуація об'єктивно є ще гіршою внаслідок скорочення форм та узагальнення показників наявних складових. З цього приводу заслуговує на увагу думка Н.П. Банера і Л.О. Гелей, які стверджують, що «спрощення та скорочення обліку та фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва можливі до певної межі, яка забезпечує виконання інформаційної та контрольної функцій» [3, С. 59-60].

Саме тому, вважаємо, що склад статей спрощеної фінансової звітності потребує певних доповнень, незважаючи на загальне завдання спрощення такої фінансової звітності.

Так, на нашу думку, було б доречним доповнення активу балансу спрощеної фінансової звітності деталізацією складових поточної дебіторської заборгованості та доповнення пасиву окремою статтею для надання інформації щодо поточної кредиторської заборгованості за отриманими авансами, адже йдеться не про зобов'язання, що мають бути сплачені, а про отримані попередні оплати, що в наслідок здійснення господарської діяльності підприємства мають перетворитися на доходи діяльності.

У звіті про фінансові результати спрощеної фінансової звітності було б доречно, на нашу думку, окремими статтями презентувати інформацію щодо адміністративних витрат і витрат на збут, а також запровадити окрему статтю Звіту про фінансові результати «Фінансової звітності мікропідприємства» для суми витрат, пов'язаних із визнанням зобов'язань з єдиного податку, що дозволить оцінити рівень податкового навантаження на підприємства – платників єдиного податку. Впровадження зазначених змін дозволить помітно підвищити інформативність спрощеної фінансової звітності, що є принциповим для користувачів, яким недоступні дані безпосередньо бухгалтерського обліку або їх отримання потребує значного часу та виконання певних процедур. Таким чином інформаційне забезпечення аналітичної оцінки фінансового стану та результатів діяльності підприємства буде помітно розширене.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВІН-С»

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «ВІН-С» було засновано 17 лютого 2020 року. Код підприємства як юридичної особи відповідно до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань становить 43514068.

Єдиним засновником, власником та відповідно кінцевим бенефіціаром ТОВ «ВІН-С» є фізична особа – громадянин України. Розмір статутного капіталу станом на 1 липня 2023 року складає 100,0 тис. грн.

Основним видом економічної діяльності відповідно до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань є діяльність за КВЕД 43.91 «Покрівельні роботи». Окрім виконання робіт за зазначеним основним видом діяльності підприємство також здійснює роботи за такими видами:

- електромонтажні роботи (КВЕД 43.21);
- монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування (КВЕД 43.22);
- установлення та монтаж машин і устаткування (КВЕД 33.20);
- ремонт і технічне обслуговування електротехнічного устаткування (КВЕД 33.14);
- ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення (КВЕД 33.12).

Основними замовниками покрівельних, монтажних та технічно-ремонтних робіт, що здійснюються ТОВ «ВІН-С», є юридичні особи та

фізичні особи – підприємці Запоріжжя та Запорізької області. Підприємство виконується широкий спектр зазначених вище видів робіт для промислових, сільськогосподарських, торгових підприємств, підприємств ресторанного та готельного господарства, а також для об'єднань співвласників багатоквартирних будинків і садових товариств. Співпрацює також підприємство із продавцями електротехнічного устаткування, систем опалення, іншого промислового обладнання, які не мають власних фахівців для виконання монтажу, технічного обслуговування та ремонту такого обладнання. Відповідно технічні фахівці ТОВ «ВІН-С» здійснюють зазначені роботи. Під час виконання покрівельних, монтажних, ремонтних та інших технічних робіт підприємство використовує як витратні матеріали та запасні частини замовників, так і витратні матеріали та запасні частини, що закупає підприємство для виконання робіт.

Основною ідеєю господарської діяльності ТОВ «ВІН-С» є здійснення широкого профілю технічних робіт високої якості за помірними цінами. Основним ресурсом діяльності підприємства є його технічні працівники, які здатні в короткі терміни виконати на складні покрівельні, монтажні та ремонтні роботи на високому якісному рівні. Саме тому на підприємстві особливу увагу приділяють підбору кадрів, а також підвищенню їх кваліфікації.

Відповідно до статутних та реєстраційних документів ТОВ «ВІН-С» зареєстровано за адресою Україна, 69118, Запорізька область, місто Запоріжжя, вулиця Нагнибіди, будинок 11а, квартира 60. Виробничі (ремонтні) та складські приміщення, а також адміністративне приміщення підприємства розташовані на орендованих площах; власного нерухомого майна підприємство не має.

Організаційно останнім часом підприємство складається із двох технічних бригад, одна з яких здійснює переважно покрівельні роботи та деякі інші монтажні роботи (монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування), а інша виконує переважно електромонтажні роботи, а

також ремонт і технічне обслуговування електротехнічного устаткування і машин та устаткування промислового призначення.

ТОВ «ВІН-С» активно нарощує обсяги виконання та реалізації робіт, незважаючи на складні умови роботи для вітчизняних підприємств, що склалися в наслідок озброєної агресії Російської Федерації проти України та запровадження воєнного стану. Незважаючи на те, що підприємство практично припинило роботу у березні-квітні 2022 року, в цілому наявна позитивна динаміка економічних показників роботи підприємства у 2022 році в порівнянні з 2021 роком, адже починаючи із травня 2022 року підприємство активно відновило роботу і мало замовлення, в тому числі що були пов'язані із ліквідацію наслідків збройної агресії.

Основні економічні показники діяльності ТОВ «ВІН-С», у тому числі розмір чистого доходу від виконання ремонтних робіт, чистого прибутку та рентабельність діяльності, представлені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Основні економічні показники діяльності ТОВ «ВІН-С» у 2022 році в порівнянні із 2021 роком

Показник	2021 рік	2022 рік	Відхилення від попереднього року	
			абсолютне	відносне, %
1. Чистий дохід від реалізації виконаних технічних робіт, тис. грн.	5115,7	6245,8	1130,1	22,1
2. Чистий прибуток, тис. грн.	516,4	615,1	98,7	19,1
3. Рентабельність виконання робіт за чистим прибутком, %	10,0	9,8	- 0,2	x
4. Середня чисельність штатних працівників, осіб	12	14	2	16,7
5. Чистий дохід від реалізації виконаних робіт у розрахунку на одного штатного працівника, тис. грн. на особу	426,3	446,1	19,8	4,6
6. Чистий прибуток у розрахунку на одного штатного працівника, тис. грн. на особу	43,0	43,9	0,9	2,0

Представлені в таблиці основні економічні показники діяльності свідчать про позитивну динаміку розвитку ТОВ «ВІН-С». Так, чистий дохід

від реалізації виконаних технічних робіт збільшився у 2022 році в порівнянні із 2021 роком на 1130,1 тис. грн. або на 22,1 % і склав 6245,8 тис. грн. Діяльність підприємства є прибутковою. Чистий прибуток підприємства збільшився у 2022 році в порівнянні із попереднім роком на 98,7 тис. грн. або на 19,1 % і склав 615,1 тис. грн.

Уваги звісно заслуговує той факт, що рентабельність реалізації виконаних робіт за чистим прибутком у 2022 році в порівнянні із 2021 роком зменшилась на 0,2 % з 10,0 % до 9,8 %. Така зміна є ознакою негативної тенденції у показниках діяльності ТОВ «ВІН-С», але масштаб зазначеної зміни не можна визнати суттєвою. В наявних на сьогодні умовах господарювання вже той факт, що діяльність підприємства є прибутковою, є великим досягненням його власника та працівників.

Позитивною динамікою характеризуються показники чистого доходу від реалізації виконаних робіт у розрахунку на одного штатного працівника і чистого прибутку в розрахунку на одного штатного працівника. Так, обсяг реалізації виконаних робіт у розрахунку на одного штатного працівника збільшився за проаналізований період на 19,8 тис. грн. або на 4,6 %, а прибуток на одного працюючого – на 0,9 тис. грн. або на 2,0 %.

Середньорічна кількість штатних працівників ТОВ «ВІН-С» склала в 2022 році 14 осіб, з яких дві особи є адміністративними працівниками, одинадцять осіб безпосередньо здійснюють технічні (покрівельні, монтажні, ремонтні) роботи і ще одна особа є допоміжним працівником (комірник складу матеріалів та запасних частин). Оплата праці здійснюється на підприємстві погодинно адміністративним працівникам та комірнику – на підставі посадових окладів відповідно до штатного розкладу, а працівникам технічних бригад – погодинного на підставі визначених штатним розкладом годинних тарифних ставок. Окрім базових тарифних ставок працівникам ремонтних бригад щомісяця нараховуються премії за результатами роботи кожної окремої бригади.

Варто також зазначити, що для виконання окремих замовлень

підприємство одноразово залучає фізичних осіб – виконавців на підставі цивільно-правових договорів і виплачує їм за виконану роботу винагороду, розмір якої визначається відповідним договором.

Розрахункові операції ТОВ «ВІН-С» здійснює виключно у формі безготівкових розрахунків. Підприємство принципово не здійснює готівкових розрахунків, таким чином каса, як така, на підприємстві відсутня. Для здійснення безготівкових розрахунків підприємство використовує поточні рахунки в АКІБ «УкрСибБанк» і Запорізькому РУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК». Покрівельні, монтажні, ремонтні та інші технічні роботи здійснюються у переважній більшості на умовах попередньої оплати, відповідно замовники безготівково здійснюють попередню оплату – повну або часткову. Розрахунки ТОВ «ВІН-С» із постачальниками (підрядниками), бюджетом, розрахунки із сплати єдиного соціального внеску здійснюються підприємством виключно у безготівковій формі. Заробітна плата найманим працівникам виплачується безготівково шляхом перерахування коштів на карткові рахунки працівників в АТ КБ «ПРИВАТБАНК». Розрахунки із підзвітними особами за відрядженнями та господарськими потребами також здійснюються безготівково за допомогою карткових рахунків.

Територіально підприємство зареєстровано за адресою, що належить до Комунарського району міста Запоріжжя. Відповідно як платник податків ТОВ «ВІН-С» перебуває на обліку в ГУ ДПС у Запорізькій області, Олександрівське управління у м. Запоріжжі, Олександрівська ДПІ (Комунарський р-н м. Запоріжжя).

ТОВ «ВІН-С» перебуває на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності та є платником єдиного податку третьої групи, застосовуючи ставку єдиного податку 3 %. Як платник єдиного податку за ставкою 3 %, підприємство є платником податку на додану вартість на загальних підставах. Такий статус є доцільним, адже замовники технічних робіт ТОВ «ВІН-С» – підприємства та підприємці, що є платниками податку на додану вартість та зацікавленні у формуванні податкового кредиту. Окрім

того підприємство як роботодавець нараховує та сплачує єдиний соціальний внесок, а також утримує та перераховує до бюджету податок на доходи фізичних осіб та військовий збір.

Як будь-яка юридична особа за даними бухгалтерського обліку ТОВ «ВІН-С» формує фінансову звітність, що презентує підсумкову інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства. Відповідно до норм Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» для врегулювання питань організації бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності ТОВ «ВІН-С» визнається мікропідприємством. Підприємство відповідає двом із трьох критеріїв, передбачених вищезгаданим законом для ідентифікації мікропідприємств, – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік не перевищує суми, еквівалентної 700 тис. євро, а середня вартість активів не перевищує суми, еквівалентної 350 тис. євро. Таким чином, як мікропідприємство, ТОВ «ВІН-С» формує фінансову звітність у вигляді – Фінансової звітності мікропідприємства, яка у тому числі щорічно подається до органів державної статистики.

Управління підприємством здійснюється його власником, який одночасно є його керівником. В той же час обов'язки керівника власник виконує як найманий працівник на умовах трудових відносин. Таким чином власник здійснює як стратегічне управління, до принципових питань якого належить визначення основних принципів та напрямів роботи підприємства, а також розподіл прибутку, отриманого підприємством, так і поточне управління діяльністю підприємства. Маючи технічну освіту, керівник приймає участь в організації окремих технічних робіт. До поточного управління діяльністю ТОВ «ВІН-С» залучені також інші працівники підприємства – бухгалтер, інженер-нормувальник, бригадири двох технічних бригад.

Облік діяльності підприємства здійснюється штатним бухгалтером, який одноосібно здійснює ведення бухгалтерського обліку та відповідає за

формування звітності підприємства. Як додаткові обов'язки бухгалтер також здійснює ведення кадрового діловодства.

Відображення в обліку господарської діяльності ТОВ «ВІН-С» здійснюється відповідно до норм чинного законодавства щодо організації та ведення бухгалтерського обліку. На підприємстві розроблені принципи та визначені елементи облікової політики, що нормативно визначені Наказом керівника підприємства від 01.07.2020. «Про облікову політику».

Основні елементи облікової політики ТОВ «ВІН-С» схематично представлені на рисунку 2.1.

Характеризуючи окремі елементи обраної підприємством облікової політики, варто зазначити, що ТОВ «ВІН-С» як юридична особа, що складає спрощену фінансову звітність мікропідприємства, має право відповідно до п. 7 НП(с)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» не формувати забезпечення на оплату відпусток працівникам та резерв сумнівних боргів щодо дебіторської заборгованості, відповідно витрати на оплату відпусток долучаються до витрат у місяці відпустки, а дебіторська заборгованість замовників (покупців) відображається у фінансовій звітності за фактичною сумою.

Облік господарських операцій підприємства здійснюється на підставі як паперових, так й електронних первинних документів, що відповідає сучасним правилам ведення бухгалтерського обліку. Інформація первинних документів систематизується та відображається в обліку на рахунках бухгалтерського обліку із дотриманням принципу подвійного запису.

Для організації обліку в ТОВ «ВІН-С» використовується План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Використання Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, затвердженого Наказом Міністерства Фінансів України від 19.04.2001. № 186, визнано на підприємстві недоцільним.

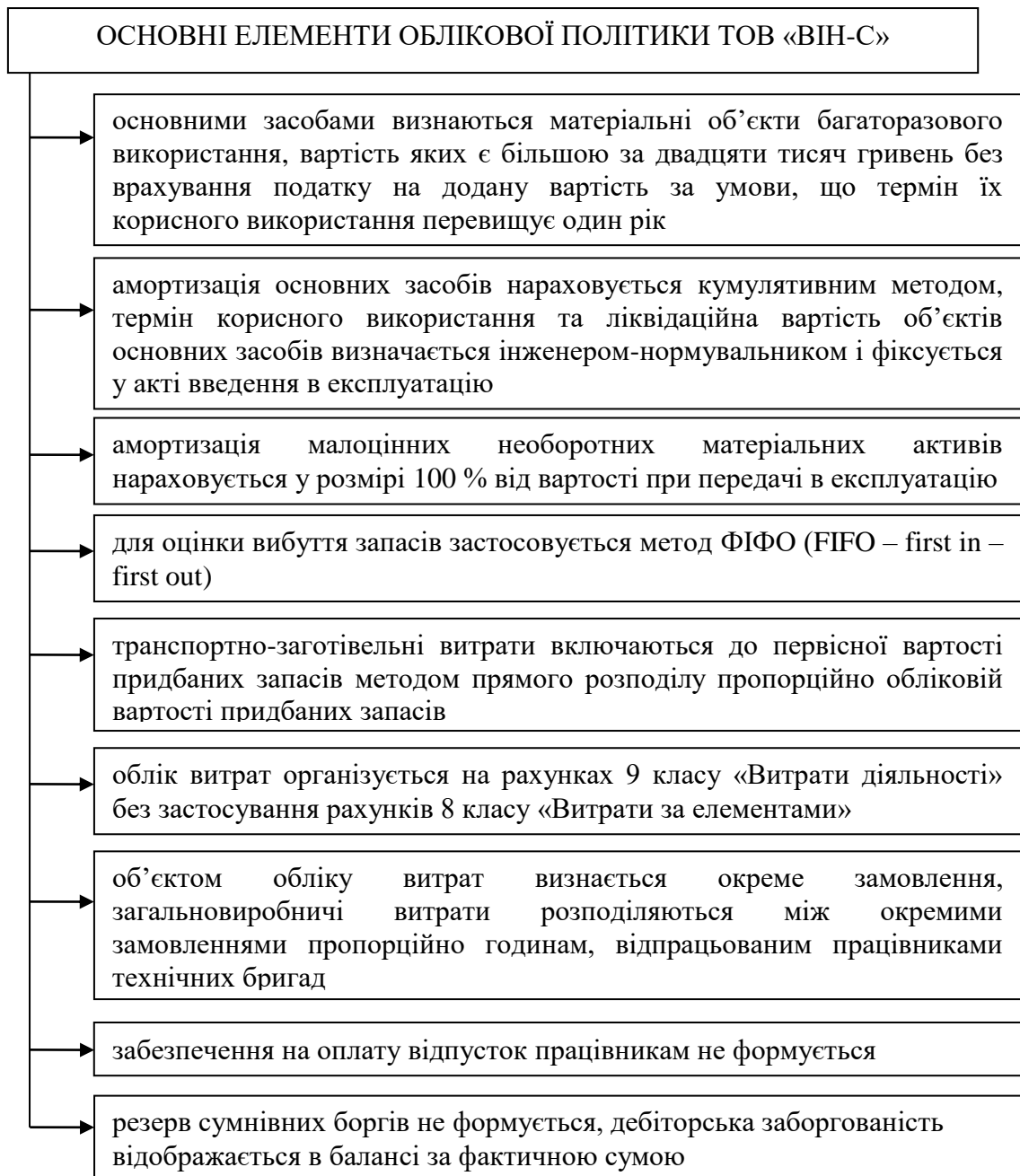

Рисунок 2.1 – Основні елементи облікової політики ТОВ «ВІН-С»

Автоматизації обліку здійснюється із використання комп'ютерної програми «BAS Бухгалтерія», що дозволяє формувати відповідні первинні документи та автоматично на підставі введеної з первинних документів інформації та спеціальних розрахункових облікових процедур (наприклад, щомісячного нарахування зносу основних засобів) формувати реєстри аналітичного та синтетичного обліку.

Задля виконання обов'язків підприємства як платника податків, бухгалтером підприємства також формується та подається до податкових органів податкова звітність – Податкова декларації з податку на додану вартість (щомісяця), Податкова декларація платника єдиного податку – юридичної особи (щокварталу), а також Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (щокварталу).

Подання податкової звітності здійснюється електронними каналами зв'язку за допомогою спеціальної програми «М.Е.doc». Цей же програмний продукт використовується для реєстрації податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних та для виконання іншої роботи щодо податкового обліку з податку на додану вартість у системі електронного адміністрування податку на додану вартість.

Підсумовуючи, варто відзначити, що незважаючи на те, що облік на підприємстві ТОВ «ВІН-С» здійснюється однією особою – штатним бухгалтером, організований він на високому якісному рівні, що дозволяє в повному обсязі забезпечувати управління інформацією для прийняття відповідних рішень.

2.2 Облік основної діяльності та визначення фінансових результатів малого підприємства

Формування спрощеної фінансової звітності ТОВ «ВІН-С» здійснюється за систематизованими даними бухгалтерського обліку, відповідно дослідженню процесу формування такої звітності має передувати дослідження основних елементів бухгалтерського обліку підприємства.

Першим етапом основної діяльності підприємства варто визнати

процес постачання. Йдеться про придбання витратних матеріалів та запасних частин, які використовуються переважно при виконанні покрівельних, монтажних, ремонтних та інших технічних робіт, а також для адміністративних потреб.

ТОВ «ВІН-С» отримує витратні матеріали та запасні частини переважно від постійних постачальників, з якими укладені відповідні договори поставки. Із різними постачальниками такі договори передбачають як оплату за фактом поставок (або оплату із відстрочкою), так і поставки на умовах попередньої оплати.

Оприбуткування матеріалів та запасних частин на склад підприємства від постачальників здійснюється комірником ТОВ «ВІН-С» на підставі накладних постачальників. Задля отримання матеріалів бухгалтер підприємства формує довіреність, яка підтверджує право комірника на отримання товарно-матеріальних цінностей від імені підприємства.

Приймаючи товарно-матеріальні цінності, комірник перевіряє відповідність даних накладної постачальника фактичній наявності матеріалів, підписує накладну, підтверджуючи отримання, та передає представнику постачальника другий екземпляр накладної із підписом та довіреність. Після оприбуткування матеріалів комірник передає накладні постачальників разом із звітом комірника до бухгалтера, який вносить відповідну інформацію до облікової програми, що забезпечує відображення в обліку оприбуткування виробничих запасів та формування кредиторської заборгованості перед постачальником.

Облік витратних матеріалів та запасних частин здійснюється в обліковій практиці ТОВ «ВІН-С» на синтетичному субрахунку 201 «Сировина й матеріали» рахунку 20 «Виробничі запаси». Відповідний субрахунок є активним – вартість залишків матеріалів та оприбуткування матеріалів відображається за дебетом, а списання використаних матеріалів – за кредитом.

Облік розрахунків із постачальниками здійснюється за допомогою

активно-пасивного субрахунку 631 «Розрахунки із вітчизняними постачальниками». Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником і підрядником в розрізі кожного документу на оплату. Субрахунок 371 «Розрахунки за виданими авансами» рахунку 37 «Розрахунку з різними дебіторами» в обліковій практиці не застосовується – відповідно у разі перерахування постачальнику попередньої оплати за матеріали дебіторська заборгованість формується за дебетом субрахунку 631.

Синтетичний облік придбання матеріалів та відповідних розрахунків із постачальниками наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Синтетичний облік придбання матеріалів та розрахунків ТОВ «ВІН-С» із постачальниками

Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	Дт	Кт	
Придбання матеріалів на умовах попередньої оплати			
1.1. З поточного рахунку перерахована попередня оплата постачальнику	631	311	45600,00
1.2. Врахований податковий кредит за фактом перерахування попередньої оплати (на підставі отриманої з ЄРПН податкової накладної)	641.2	644	7600,00
2. Оприбутковані отримані у рахунок попередньої оплати матеріали:			
- на вартість без ПДВ	201	631	38000,00
- на суму ПДВ	644	631	7600,00
Придбання матеріалів на умовах оплати із відстрочкою платежу			
1. Оприбутковані отримані у рахунок майбутньої оплати матеріали:			
- на вартість без ПДВ	201	631	38000,00
- на суму ПДВ (на підставі отриманої з ЄРПН податкової накладної)	641.2	631	7600,00
2. З поточного рахунку перераховано постачальнику за отримані матеріали	631	311	45600,00

У випадках, коли за фактом придбання матеріалів наявні додаткові транспортно-заготівельні витрати, такі витрати долучаються до первісної вартість придбаних матеріалів. Якщо певна сума таких транспортно-заготівельних витрат належить до кількох видів придбаних запасів одночасно, то її розподіл здійснюється під час оприбутковування

пропорційно обліковій вартості придбаних запасів шляхом виконання спеціальної процедури облікової програми.

Передача витратних матеріалів та запасних частин зі складу підрозділам підприємства для використання у господарській діяльності здійснюється на підставі вимог. Вимоги складаються в двох екземплярах – один екземпляр із підписом того, хто отримав товарно-матеріальні цінності, залишається комірнику, другий разом із цінностями передається працівнику підприємства, який отримав зі складу матеріали та має в подальшому прозвітувати про їх використання. У вимогах в обов'язковому порядку зазначається назва структурного підрозділу – адміністрація, технічна бригада 1 або технічна бригада 2. У вимогах технічних бригад зазначається також шифр замовлення, якщо йдеться про витрати на конкретне замовлення, або вказується напрямок витрат – загальновиробничі потреби.

Складаються вимоги за допомогою облікової програми, що дозволяє після виконання операції відображати її в обліку.

Оцінка матеріалів при списанні здійснюється методом ФІФО (FIFO – first in – first out).

Наступним етапом основної діяльності ТОВ «ВІН-С» є здійснення технічних – покрівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт.

Виконання технічних робіт для замовників здійснюється на підставі договорів про виконання робіт. Договори зазвичай укладаються на виконання кожної окремої роботи, хоча з окремими постійними замовниками підприємство укладає договори про виконання робіт щодо технічного обслуговування на рік. У договорах на виконання робіт в обов'язковому порядку передбачені загальні умови виконання робіт та порядок їх оплати. За рішенням керівника, який самостійно укладає такі договори, може бути передбачена як часткова, так і повна попередня оплата. Іноді договори передбачають оплату лише за фактом виконання технічних робіт.

Попередня оплата здійснюється замовниками на підставі рахунків, які формуються бухгалтером за розпорядженням керівника підприємства.

Об'єктом обліку витрат на виконання робіт в ТОВ «ВІН-С» є замовлення, що здійснюється для окремого замовника відповідно до укладеного договору на виконання технічних робіт.

Витрати, пов'язані з виконанням технічних робіт, з метою організації їх обліку розподіляються на прямі та загальновиробничі.

Прямими витратами на виконання технічних робіт визнаються витрати, які у момент їх визнання відповідно до первинних документів можуть бути віднесені до конкретного об'єкту обліку витрат – замовлення. До таких витрат належать витрати матеріалів та запасних частин на виконання конкретного замовлення, прямі витрати на оплату праці із врахуванням витрат на сплату єдиного соціального внеску, а також витрати на оплату робіт сторонніх підрядників, якщо таких підрядників залучають до виконання конкретного замовлення.

Облік прямих витрат на виконання ремонтних робіт здійснюється за дебетом синтетичного рахунку 23 «Виробництво». До зазначеного субрахунку в ТОВ «ВІН-С» передбачений аналітичний облік за кожним замовленням. Для організації такого обліку кожному замовленню, що прийняте до виконання, надається окремий обліковий шифр (номер), за яким здійснюється облік витрат до моменту передачі замовнику результатів виконаних робіт, що підтверджується підписаним актом виконаних робіт.

Витратні матеріали та запасні частини на виконання технічних робіт передаються зі складу на підставі відповідним чином складених вимог, у яких обов'язково зазначається обліковий шифр замовлення.

Заробітна плата працівникам технічних бригад, що здійснюють виконання покрівельних, монтажних, ремонтних та інших технічних робіт, нараховується погодинно. Облік робочого часу здійснюється бригадирами технічних бригад, які подають до бухгалтерії рапорт за відпрацьованими годинами із інформацією за шифрами над яким замовленням працював кожен працівник. Частина годин може бути вказана, як години, відпрацьовані для загальновиробничих потреб. Оплата таких годин праці долучається до

загальновиробничих витрат.

В окремих випадках для виконання робіт залучаються сторонні фізичні особи, які не є працівниками ТОВ «ВІН-С». Вони виконують конкретні роботи для виконання окремого замовлення. Такі правовідносини здійснюються на підставі відповідним чином складеного цивільно-правового договору, а факт виконання роботи підтверджується складанням акту. Саме на підставі такого акту, що є первинним документом, витрати долучаються до витрат на виконання конкретного замовлення, в тому числі на рівні аналітичного обліку.

Враховуючи той факт, що виплата винагороди за цивільно-правовим договором здійснюється фізичній особі без статусу підприємця, ТОВ «ВІН-С» визнається джерелом виплати доходу і на нараховану винагороду за рахунок підприємства нараховується єдиний соціальний внесок за ставкою 22,0 %. Такі додаткові витрати відповідно вважаються прямими витратами на виконання конкретного замовлення.

Якщо до виконання конкретного замовлення був залучений сторонній підрядник – підприємство або підприємець, то витрати на оплату робіт такого підрядника обліковуються як прямі витрати на підставі прийнятих до сплати рахунку та акту виконаних робіт підрядника. Первинним документом для обліку витрат на виконання робіт у такому випадку є прийнятий до сплати акт виконаних робіт підрядника. Якщо підрядник є платником податку на додану вартість і від такого підрядника отримана відповідна податкова накладна, то до витрат залучається сума без врахування податку на додану вартість, а сума податку на додану вартість відображається у складі податкового кредиту.

Синтетичний облік прямих витрат на виконання технічних робіт за окремим замовленням з облікової практики ТОВ «ВІН-С» представлений в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Синтетичний облік прямих витрат на виконання технічних робіт в ТОВ «ВІН-С»

Зміст господарських операцій	Бухгалтерська проводка		Сума
	Дт	Кт	
1. Передані зі складу витратні матеріали та запасні частини на виконання конкретного замовлення	23	201	5437,75
2. Нарахована заробітна плата працівникам технічної бригади погодинно за виконання конкретного замовлення	23	661	31120,00
3. Нарахований єдиний соціальний внесок на заробітну плату, нараховану за виконання конкретного замовлення	23	651	6846,40
4. Нарахована винагорода фізичній особі за цивільно-правовим договором за виконання роботи, пов'язаної із конкретним замовленням	23	685	6150,00
5. Нарахований єдиний соціальний внесок на винагороду за виконання роботи, пов'язаної із виконанням конкретного замовлення	23	651	1353,00
6. Прийнятий до сплати рахунок і акт стороннього підрядника за виконані роботи, пов'язані із конкретним замовленням:			
6.1. на суму без ПДВ	23	631	2625,00
6.2. на суму ПДВ (на підставі отриманої з ЄРПН податкової накладної)	641.2	631	525,00

Витрати на виконання технічних робіт, які в момент їх визнання не відносять до конкретного замовлення, визнаються загальновиробничими, систематизуються за дебетом синтетичного рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» із подальшим розподілом між окремими об'єктами обліку витрат – замовленнями.

Витрати на оренду приміщення та відповідні комунальні витрати (окремі витрат на оплату спожитої електроенергії) розподіляються в обліковій практиці між адміністрацією (долучаються до адміністративних витрат) та технічними бригадами (долучаються до загальновиробничих витрат) пропорційно площі приміщень. Витрати на оплату спожитої електроенергії розподіляються між загальновиробничими та адміністративними витратами – 15 % та 85 % відповідно.

Перелік витрат, що в обліковій практиці ТОВ «ВІН-С» визнаються загальновиробничими, є таким:

– заробітна плата працівників технічних бригад, що не ідентифікована за окремими замовленнями, а також оплата працівникам технічних бригад за невідпрацьований час – оплата відпусток, оплата допомог з тимчасової непрацездатності за рахунок роботодавця, а також єдиний соціальний внесок, нарахований на таку заробітну плату;

– витрати на витратні матеріали та малоцінні швидкозношувані предмети загальновиробничого призначення;

– амортизація основних засобів виробничого призначення – обладнання, спеціальних приборів, що використовуються при здійсненні технічних робіт;

– витрати на утримання та поточний ремонт основних засобів, що використовуються при виконанні технічних робіт;

– відповідна частина витрат на оренду приміщення, оплату комунальних послуг, у тому числі електроенергії, що споживається під час виконання технічних робіт;

– витрати на забезпечення охорони праці та техніки безпеки.

Облік загальновиробничих витрат здійснюється в ТОВ «ВІН-С» на підставі первинних документів або на підставі розрахунків бухгалтера.

Так, на підставі розрахунків бухгалтера до загальновиробничих витрат долучають відповідні суми заробітної плати та інших виплат працівникам, а також суми єдиного соціального внеску, нараховані на заробітну плату, витрати на амортизацію основних засобів. Спеціальною довідкою на підставі актів підрядників оформлюється розподіл витрат, пов'язаних із орендою приміщення та оплатою комунальних послуг. Витрати на матеріали та запасні частини, які використані для утримання та поточного ремонту основних засобів, що використовуються при виконанні технічних робіт, долучають до загальновиробничих витрат на підставі відповідним чином складених вимог на отримання зі складу і актів на списання.

Синтетичний облік загальновиробничих витрат з облікової практики ТОВ «ВІН-С» представлений в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Синтетичний облік загальновиробничих витрат з облікової практики ТОВ «ВІН-С»

Зміст господарської операції	Бухгалтерська проводка	
	Дт	Кт
1. Списані згідно із актами використані матеріали та запасні частини на загальновиробничі потреби, у тому числі утримання виробничого приміщення, утримання та поточний ремонт виробничого обладнання	91	201
2. Передані до експлуатації МШП загальновиробничого призначення	91	22
3. Нарахована заробітна плата інженеру-нормувальнику та працівникам технічних бригад, що не ідентифікована за окремими замовленнями, а також оплата працівникам технічних бригад за невідпрацьований час – оплата відпусток, оплата допомог з тимчасової непрацездатності за рахунок роботодавця	91	661
4. Нарахований єдиний соціальний внесок на заробітну плату, що визнана загальновиробничими витратами	91	651
5. Нарахований знос виробничого обладнання та інших основних засобів виробничого призначення	91	131
6. Нарахований знос інших необоротних матеріальних активів загальновиробничого призначення	91	132
7. Прийняті до сплати рахунки та акти за оренду приміщення та комунальні послуги (у частині, що розподілена на технічні бригади):		
7.1. на суму без ПДВ	91	631
7.2. на суму ПДВ (на підставі отриманої з ЄРПН податкової накладної)	641.2	631
8. Розподілені враховані протягом місяця загальновиробничі витрати	23	91.2

Враховані протягом місяця загальновиробничі витрати розподіляються за підсумками місяця між окремими об'єктами обліку витрат – замовленнями. У якості бази розподілу відповідно до визначеної в ТОВ «ВІН-С» облікової політики застосовуються години праці працівників, що безпосередньо зайняті технічними роботами та ідентифікуються за кожним окремим замовленням.

Витрати на виконання окремого замовлення (прямі витрати та відповідна розподілена сума загальновиробничих витрат) систематизуються у спеціальній картці аналітичного обліку. За фактом передачі результатів виконаної роботи замовнику витрати, на виконання замовлення, визнаються собівартістю реалізованих робіт.

Факт реалізації виконаної роботи відображається в обліку на підставі акта виконаних робіт. Представник сторони замовника, підписуючи такий акт, приймає результати виконаної роботи. За фактом підписання акта виконаних робіт в обліку відповідно до принципу нарахування визнається дохід від реалізації робіт. Витрати, понесені ТОВ «ВІН-С» на виконання зазначеної роботи, є витратами, що безпосередньо пов'язані із отримання такого доходу, а тому вони визнаються витратами періоду одночасно із визнанням доходу, тобто за фактом підписання акту виконаних робіт.

Враховуючи, що ТОВ «ВІН-С» є платником податку на додану вартість, під час реалізаційних операцій за першою подією – або за фактом отримання попередньої оплати, або за фактом виконання робіт в рахунок майбутньої оплати – враховуються податкові зобов'язання з ПДВ. За фактом визнання податкових зобов'язань складається спеціальний електронний документ – податкова накладна. Якщо податкові зобов'язання враховуються за фактом отримання попередньої оплати, то податкова накладна формується на підставі рахунку, що надавався замовнику для здійснення попередньої оплати.

Якщо податкові зобов'язання враховуються за фактом виконання робіт в рахунок майбутньої оплати (або якщо попередня оплата менша за обсяг виконаних робіт), то податкові накладні формуються на підставі актів виконаних робіт із врахуванням часткової попередньої оплати. Сформовані податкові накладні в обов'язковому порядку реєструються у спеціальному електронному Єдиному реєстрі податкових накладних у встановлені Податковий Кодексом України терміни за допомогою спеціального програмного продукту «М.Е.doc».

Дохід від реалізації робіт із врахуванням податку на додану вартість відображається за кредитом рахунку 70 «Доходи від реалізації» субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг». На суму врахованого доходу відповідно до акту виконаних робіт складається бухгалтерська проводка:

Дт 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»

Кт 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг».

У випадку оплати замовником робіт за фактом виконання або у випадку надання відстрочки платежу сума податку на додану вартість відображається в обліку бухгалтерською проводкою:

Дт 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»

Кт 641.2. «Розрахунки за податком на додану вартість».

У випадках попередньої оплати, коли податкові зобов'язання з податку на додану вартість були враховані за фактом отримання попередньої оплати, зменшення доходу від реалізації на суму податку на додану вартість відображається в обліку бухгалтерською проводкою:

Дт 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»

Кт 643 «Податкові зобов'язання».

Витрати на виконання реалізованих ремонтних робіт списуються в кінці місяця після розподілу загальновиробничих витрат, що в обліку відображається бухгалтерською проводкою:

Дт 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»

Дт 23 «Виробництво».

Розглянемо приклад відображення в обліку ТОВ «ВІН-С» реалізації виконаних ремонтних робіт на умовах часткової попередньої оплати.

Так, 11.09.2023. на поточний рахунок ТОВ «ВІН-С» за підставі виписаного рахунку надішли кошти попередньої оплати за ремонт електротехнічного устаткування ТОВ «Укрспецпроект» у розмірі 35 % від вартості ремонтних робіт в сумі 13492,50 грн., у тому числі ПДВ 20 %. 21.09.2023. із замовником ТОВ «Укрспецпроект» був підписаний акт виконаних робіт щодо ремонту електротехнічного устаткування на загальну вартість робіт 38550,00 грн., у тому числі ПДВ 20 %. 27.09.2023. на поточний рахунок від замовника були отримані кошти за виконані роботи понад попередню оплату.

Синтетичний облік наведених операцій представлений в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Синтетичний облік операцій ТОВ «ВІН-С» щодо реалізації виконаних ремонтних робіт

Дата	Зміст господарських операцій	Бухгалтерська проводка		Сума
		Дт	Кт	
11.09.2023.	На поточний рахунок отримана попередня оплата від замовника в оплату ремонтних робіт	311	361	13492,50
11.09.2023.	Враховані податкові зобов'язання з ПДВ за фактом отримання попередньої оплати	643	641.2	2248,75
21.09.2023.	На підставі акта виконаних робіт врахований борг замовника та дохід від реалізації робіт	361	703	38550,00
21.09.2023.	Відображена сума ПДВ в складі доходу від реалізації робіт	703	643	2248,75
21.09.2023.	Враховані податкові зобов'язання з ПДВ в частині, що перевищує попередню оплату	703	641.2	4176,25
27.09.2023.	На поточний рахунок отримані кошти від замовника за виконані роботи	311	361	25057,50
30.09.2023.	В кінці місяця витрати на виконання ремонтних робіт визнаються собівартістю реалізованих робіт	903	23	24741,51
30.09.2023.	Чистий дохід від реалізації робіт списується на рахунок фінансових результатів	703	79	32125,00
30.09.2023.	Собівартість реалізованих робіт списується на рахунок фінансових результатів	79	903	24741,51

Окрім витрат, пов'язаних із виконанням технічних робіт основної діяльності, в практиці ТОВ «ВІН-С», як і будь-якого іншого підприємства, наявні також витрати на управління та обслуговування підприємства в цілому, які в обліку визнаються адміністративними витратами.

Облік адміністративних витрат здійснюється в ТОВ «ВІН-С» або на підставі первинних документів – актів на списання матеріалів або малоцінних швидкозношуваних предметів, актів підрядників, виписок банку в частині плати за розрахунково-касове обслуговування тощо, або на підставі відповідних розрахунків бухгалтера.

Враховані протягом місяця адміністративні витрати систематизуються за дебетом синтетичного рахунку 92 «Адміністративні витрати», а в кінці місяця списуються до дебету рахунку 79 «Фінансові результати».

Синтетичний облік таких витрат ТОВ «ВІН-С» представлений в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Синтетичний облік адміністративних витрат в обліковій практиці ТОВ «ВІН-С»

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
1. Списані відповідно до акту використані для адміністративних потреб канцелярські та господарські товари	92	201
2. Передані до експлуатації МШП адміністративного призначення	92	22
3. Нарахована заробітна плата та інші виплати за рахунок роботодавця адміністративним працівникам підприємства	92	661
4. Нарахований єдиний соціальний внесок на заробітну плату адміністративних працівників	92	651
5. Нарахований знос основних засобів адміністративного призначення	92	131
6. Нарахований знос інших необоротні матеріальних активів адміністративного призначення	92	132
7. Прийняті до сплати рахунки та акти підрядників щодо оренди та комунальних послуг (в частині адміністрації) та щодо інших адміністративних послуг:		
7.1. На суму без врахування ПДВ	92	631
7.2. На суму ПДВ (на підставі отриманої з ЄРПН податкової накладної)	641.2	631
8. Відповідно до виписок банку списана плата за розрахунково-касове обслуговування	92	311
9. Відображені в складі витрат поточного періоду витрати, пов'язані із користуванням електронними цифровими підписами і комп'ютерними програмами адміністративного призначення	92	39
10. Нарахований єдиний податок до сплати за ставкою 3 %	92	641.3
11. В кінці місяця враховані адміністративні витрати списані на рахунок фінансових результатів	79	92

В обліковій практиці ТОВ «ВІН-С» до складу адміністративних витрат належать також суми нарахованого до сплати за нормами податкового законодавства єдиного податку. Таке нарахування відображається в обліку за підсумками кожного податкового (звітного) кварталу.

Також варто відзначити, що витрати на збут як окрема складова витрат в обліковій практиці ТОВ «ВІН-С» не ідентифікуються.

Визначення фінансового результату діяльності є важливим етапом обліку будь-якого підприємства, адже як суб'єкт підприємницької діяльності

кожне підприємство функціонує задля отримання прибутку. Задля визначення фінансового результату Планом рахунків передбачений синтетичний рахунок 79 «Фінансові результати», до кредиту якого щомісяця переносяться суми врахованих за рахунками 7 класу чистих доходів, а до дебету – суми врахованих за рахунками 9 класу витрат. Сформоване сальдо на рахунку 79 і є фінансовий результат. Якщо сальдо сформовано за кредитом, то йдеться про отриманий прибуток, а якщо за дебетом, то про сформовані збитки. Платники податку на прибуток відображають також за дебетом рахунку 79 визнання витрат, пов'язаних із зобов'язаннями з податку на прибуток, але ТОВ «ВІН-С» застосовує спрощену систему оподаткування та відповідно звільнено від визнання зобов'язання та відповідно сплати податку на прибуток. Відповідно попереднє сальдо, сформоване на рахунку 79 «Фінансові результати», є для підприємства чистим прибутком, який переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Синтетичний облік процесу визначення фінансового результату діяльності ТОВ «ВІН-С» представлений в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Синтетичний облік процесу визначення фінансового результату діяльності ТОВ «ВІН-С»

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дт	Кт
1. В кінці місяця чистий дохід від реалізації робіт списується на рахунок фінансових результатів	703	79
2. В кінці місяця собівартість реалізованих робіт списується на рахунок фінансових результатів	79	903
3. В кінці місяця враховані адміністративні витрати списуються на рахунок фінансових результатів	79	92
4. Отриманий прибуток за підсумками кварталу перенесений на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	79	441

Діяльність підприємства є прибутковою. Отриманий ТОВ «ВІН-С» прибуток частково спрямовується на нарахування та відповідно виплату дивідендів власнику підприємства, а частково спрямовується на фінансування розвитку підприємства, насамперед на фінансування

придбання нового обладнання та інструментів. В інвестиційних планах підприємства наявні наміри щодо придбання власного приміщення.

2.3 Порядок формування спрощеної фінансової звітності

Формування фінансової звітності є певним підсумком облікового процесу та здійснюється за систематизованими даними бухгалтерського обліку. Основним обліковим регістром, на підставі якого зазвичай формується спрощена фінансова звітність, є оборотно-сальдова відомість за синтетичними рахунками за відповідний період. Також для формування звіту про фінансові результати залучається кореспонденція по синтетичному рахунку 79 «Фінансові результати».

ТОВ «ВІН-С» за масштабами діяльності відповідно до норм Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визнається мікропідприємством. Відповідно у якості фінансової звітності підприємство формує спрощену фінансову звітність за формою Фінансової звітності мікропідприємства, що передбачена НП(с)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Таким чином підприємство презентує інформацію про фінансовий стан та результати діяльності.

Першою складовою Фінансової звітності мікропідприємства є організаційна інформація про юридичну особу, що складає звітну форму. Елементи також організаційної інформації із зазначенням даних ТОВ «ВІН-С» представлені в таблиці 2.8.

Показники Фінансової звітності мікропідприємства зазначаються у тисячах гривень з одним десятковим знаком. Відповідно показники обліку, що ведеться у гривнях із копійками, округлюються за правилами математики і таким чином формуються показники статей спрощеної фінансової звітності.

Таблиця 2.8 – Організацій інформація Фінансової звітності мікропідприємства ТОВ «ВІН-С»

Елемент	Дані ТОВ «ВІН-С» за фінансовою звітністю за 2022 рік
Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «ВІН-С»
За ЄДРПОУ	43514068
Територія	м. Запоріжжя, Комунарський район
за КАТОТТГ ¹	UA23060070010474202
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю
за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності	Покрівельні роботи
за КВЕД	43.91
Середня кількість працівників, осіб	14
¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад	

Наступною складовою Фінансової звітності мікропідприємства є Баланс за формою 1-мс. Фактично йдеться про два баланси для порівняння на дві звітних дати – на початок звітного року і на кінець звітного періоду, що зазначається як дата складання балансу.

Баланс, як загальновідомо, складається з двох частин – Активу та Пасиву. В активі наводиться інформація щодо грошової оцінки активів (господарських засобів) підприємства, а в пасиві – інформація щодо власного капіталу та зобов'язань. Як складова бухгалтерського обліку, що ведеться із дотримання принципу подвійного запису, баланс на кожну дату демонструє, що загальна вартість активів підприємства дорівнює сумі його власного капіталу та зобов'язань. Відповідно актив балансу має дорівнювати його пасиву.

Актив балансу мікропідприємства складається з двох розділів:

I. Необоротні активи;

II. Оборотні активи.

Розділ I «Необоротні активи» містить інформацію щодо вартості необоротних активів, до яких належать активи, що як очікується будуть знаходитися у власності підприємства, протягом терміну, що перевищує один рік.

Відповідно до норм НП(с)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» у статті «Основні засоби» наводиться вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу основних засобів, а також інших необоротних матеріальних активів. «У цій статті також наводиться вартість нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів та незавершені капітальні інвестиції» [36].

У рядку 1011 наводиться окремо первісна вартість основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних активів, а у рядку 1012 нарахована в установленому порядку сума їх зносу (у дужках). До підсумку балансу включається рядок 1010 – залишкова вартість, яка визначається як різниця між первісною вартістю вказаних необоротних активів і сумою їх зносу на дату балансу. Сума незавершених капітальних інвестицій долучається лише до рядка 1011, адже за такими необоротними активами знос не нараховується.

Таким чином до рядка 1011 «первісна вартість» балансу ТОВ «ВІН-С» переноситься сума залишків за дебетом синтетичних рахунків 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи» і 15 «Незавершені капітальні інвестиції», а до рядку 1012 «знос» – залишок за синтетичним рахунком 13 «Знос необоротних активів» (131, 132). Стаття 1010 «Основні засоби» містить інформацію щодо залишкової вартості необоротних активів і розраховується як різниця між даними рядка 1011 та 1012.

У статті «Інші необоротні активи» наводяться суми інших необоротних активів, у тому числі довгострокових фінансових інвестицій та довгострокової дебіторської заборгованості. Інші необоротні активи відображаються за первісною вартістю (історичною собівартістю). В звітній практиці ТОВ «ВІН-С» дана стаття залишається незаповненою, адже зазначені активи у власності підприємства відсутні.

Підсумок розділу I «Необоротні активи» розраховується у рядку 1095.

Розділ II «Оборотні активи» містить інформацію щодо оборотних активів – запасів, поточної дебіторської заборгованості, грошових коштів та

інших оборотних активів. Відповідно до визначення НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» «оборотні активи – гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи використання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [35].

У статті «Запаси» відображається вартість виробничих запасів (сировини й матеріалів, палива, будівельних матеріалів, запасних частин, тощо), а також витрати на незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги), поточні біологічні активи, готова продукція і товари. В звітній практиці ТОВ «ВІН-С» за рядком 1100 «Запаси» фактично відображається вартість виробничих запасів, а також незавершене виробництво у вигляді систематизованих витрат по незавершеним технічним роботам.

У статті «Поточна дебіторська заборгованість» «відображається фактична заборгованість покупців або замовників за реалізовані їм продукцію, товари, роботи, послуги, включаючи забезпечену векселями, інших дебіторів, а також відображається визнана дебіторська заборгованість казначейських, фінансових і податкових органів, державних цільових фондів, зокрема за розрахунками з тимчасової непрацездатності» [36]. Варто також зазначити, що за даною статтею відображається дебіторська заборгованість постачальників за виданими авансами, а також дебіторська заборгованість підзвітних осіб. В звітній практиці ТОВ «ВІН-С» зазначена стаття формується дебіторською заборгованістю замовників за виконані роботи, дебіторською заборгованістю постачальників (підрядників) за виданими авансами, дебіторською заборгованістю підзвітних осіб, а також в окремих випадках дебіторською заборгованістю по розрахунках з бюджетом та державними цільовими фондами (в частині розрахунків з тимчасової непрацездатності).

У статті «Гроші та їх еквіваленти» відображаються «готівка в касі підприємства, гроші на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути вільно використані для поточних операцій, а також грошові кошти в

дорозі, електронні гроші, еквіваленти грошей. У цій статті наводяться кошти в національній або іноземних валютах. Кошти, які не можна використати для операцій протягом року, починаючи з дати балансу, або протягом операційного циклу внаслідок обмежень, виключаються зі складу оборотних активів та відображаються як необоротні активи» [36]. У звітній практиці ТОВ «ВІН-С» до рядка 1165 включається залишок за дебетом субрахунку 311 «Поточні рахунки в національній валюті», а також залишок за дебетом субрахунку 315 «Спеціальні рахунки в національній валюті» (спеціальний казначейський рахунок з ПДВ).

У статті «Інші оборотні активи» наводяться суми оборотних активів, які не включені до інших складових Розділу II «Оборотні активи». Так, у звітності ТОВ «ВІН-С» за цим рядком відображають витрати майбутніх періодів та суми залишку за дебетом субрахунку 643 «Податкові зобов'язання», що формується внаслідок визнання податкових зобов'язань з ПДВ за фактом отримання від замовників попередньої оплати.

Підсумок розділу II «Оборотні активи» наводиться у рядку 1195.

Валюта балансу за активом визначається як сума рядків 1095 та 1195 та наводиться у рядку 1300.

Порядок формування активу балансу Фінансової звітності мікропідприємства ТОВ «ВІН-С» за даними синтетичного обліку систематизовано в таблиці 2.9.

Пасив балансу мікропідприємства складається з трьох частин:

- I. Власний капітал;
- II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення;
- III. Поточні зобов'язання.

Розділ I «Власний капітал» містить інформацію щодо власного капіталу даного мікропідприємства. У статті «Капітал» наводиться сума фактично внесеного засновниками (власниками) статутного капіталу, суми додаткового капіталу, внески засновників підприємства понад статутний капітал, а також сума резервного капіталу.

Таблиця 2.9 – Схема формування активу балансу Фінансової звітності мікропідприємства ТОВ «ВІН-С» за даними синтетичного обліку

Показники активу	Код рядка	Інформація синтетичного обліку або формула розрахунку
I. Необоротні активи		
Основні засоби	1010	1011 – 1012
первісна вартість	1011	Дт 10, Дт 11, Дт 15
знос	1012	Кт 13
Інші необоротні активи	1090	Дт 18
Усього за розділом I	1095	1010 + 1090
II. Оборотні активи		
Запаси	1100	Дт 20, Дт 22, Кт 23
Поточна дебіторська заборгованість	1155	Дт 36, Кт 37, Кт 631
Гроші їх еквіваленти	1165	Дт 31, Дт 33
Інші оборотні активи	1190	Дт 39, Дт 643
Усього за розділом II	1195	1100 + 1155 + 1165 + 1190
Баланс	1300	1095 + 1195

У звітній практиці ТОВ «ВІН-С» до даної статті вноситься інформація щодо внесеного статутного капіталу.

У статті «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» відображається сума залишку нерозподілених прибутків або непокритих збитків на дату формування балансу. Сума непокритих збитків наводиться в дужках та вираховується під час визначення підсумку власного капіталу.

У статті «Неоплачений капітал» «відображається сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Суми за цією статтею вираховуються під час визначення підсумку власного капіталу» [36].

Підсумок розділу I «Власний капітал» наводиться у рядку 1495.

Розділ II «Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення» не має окремих рядків, тобто інформація наводиться лише в цілому. За даним розділом наводиться інформація щодо заборгованості підприємства банкам за отриманими довгостроковими кредитами та щодо іншої довгострокової заборгованості, а також суми залишку коштів цільового фінансування та цільових надходжень, суми довгострокового забезпечення для відшкодування наступних витрат і платежів за умови їх формування (на

виплату відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань тощо).

Розділ III «Поточні зобов'язання» містить інформацію щодо поточних зобов'язань підприємства, тобто зобов'язань, що мають бути погашені протягом періоду часу не більше як одного року з дати балансу.

У статті «Короткострокові кредити банків» наводиться інформація щодо поточних зобов'язань перед банками за короткостроковими кредитами, а також суми зобов'язань за кредитами, що утворилися як довгострокові, але підлягають погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу. Okремо варто відзначити, що відповідно до норм НП(с)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» «зобов'язання за кредитами банків наводяться у балансі з урахуванням належної на кінець звітного періоду до сплати суми процентів за їх користування» [36]. У звітності ТОВ «ВІН-С» ця стаття залишається не заповненою, адже заборгованості за кредитами банків підприємство не має.

Стаття «Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги» систематизує заборгованість підприємства перед постачальниками та підрядниками за отримані матеріальні цінності, виконані роботи та отримані послуги.

У статті «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом» відображається заборгованість підприємства за всіма видами платежів до бюджету, включаючи суму податку з працівників підприємства. У звітній практиці ТОВ «ВІН-С» за даною статтею наводиться заборгованість перед бюджетом за податком на доходи фізичних осіб, за податком на додану вартість, за єдиним податком та військовим збором.

Стаття «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування» призначена для відображення заборгованості за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, страхуванням майна підприємства та індивідуальним страхуванням його працівників. У звітній практиці ТОВ «ВІН-С» за даною статтею наводиться лише кредиторська заборгованість щодо сплати єдиного соціального внеску.

У статті «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з

оплати праці» «відображається заборгованість за нарахованою, але ще не сплаченою сумою оплати праці, а також за депонованою заробітною платою. Заборгованість працівників перед підприємством за операціями з оплати праці наводиться у статті «Поточна дебіторська заборгованість» [36].

Стаття «Інші поточні зобов'язання» призначена для відображення сум зобов'язань, які не включені до інших складових Розділу III «Поточні зобов'язання», зокрема заборгованості за отриманими від покупців (замовників) авансами, заборгованості засновникам у зв'язку із виплатою дивідендів.

У звітній практиці ТОВ «ВІН-С» у даній статті систематизуються суми кредиторської заборгованості за отриманими від замовників авансами, кредиторської заборгованості перед підзвітними особами, кредиторської заборгованості за нарахованими дивідендами, а також залишок за кредитом субрахунку 644 «Податковий кредит», що формується внаслідок відображення на підставі отриманих податкових накладних податкового кредиту з ПДВ за фактом перерахування постачальникам (підрядникам) попередньої оплати.

Підсумок розділу III «Поточні зобов'язання» наводиться у рядку 1695.

Валюта балансу за пасивом визначається як сума рядків 1495, 1595 та 1695 і наводиться у рядку 1900.

Порядок формування пасиву балансу ТОВ «ВІН-С» за даними синтетичного обліку систематизовано в таблиці 2.10.

Наступною складовою Фінансової звітності мікропідприємства є звіт про фінансові результати за формою 2-мс. Шляхом його складання презентується інформація про доходи, витрати та фінансові результати діяльності мікропідприємства. Фактично форма містить інформацію для порівняння за два періоди – за вказаний звітний період і за попередній період, яким визнається аналогічний період минулого року. Формується звіт за даними облікових записів за дебетом та кредитом синтетичного рахунку 79 «Фінансові результати».

Таблиця 2.10 – Схема формування пасиву балансу Фінансової звітності мікропідприємства ТОВ «ВІН-С» за даними синтетичного обліку

Показники пасиву	Код рядка	Інформація синтетичного обліку або формула розрахунку
I. Власний капітал		
Капітал	1400	Кт 40 + Кт 42 + Кт 43
Нерозподілений прибуток	1420	Кт 441 (або Дт 442)
Неоплачений капітал	1425	Дт 46
Усього за розділом I	1495	1400 + 1420 - 1425
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	Кт рахунків 5 класу
III. Поточні зобов'язання		
Короткострокові кредити банків	1600	Кт 60, Кт 61
Поточна кредиторська заборгованість за:		
товари, роботи, послуги	1615	Кт 631
розрахунками з бюджетом	1620	Кт 641, Кт 642
розрахунками зі страхування	1625	Кт 65
розрахунками з оплати праці	1630	Кт 66
Інші поточні зобов'язання	1690	Кт 361, Кт 372, Кт 644, Кт 671
Усього за розділом III	1695	1600 + 1615 + 1620 + 1625 + 1630 + 1690
Баланс	1900	1495 + 1595 + 1695

Якщо звіт формується як складова проміжної фінансової звітності, то звітним періодом є або I квартал, або I півріччя, або 9 місяців відповідного року.

Стаття «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» відображає чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг, тобто дохід без врахування непрямих податків, зборів та інших вирахувань з доходу. У звітній практиці ТОВ «ВІН-С» за даною статтею відображається сума доходу від реалізації виконаних робіт без врахування податку на додану вартість.

У статті «Інші доходи» «відображаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); дохід від операційної оренди активів; дохід від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від реалізації оборотних активів, відсотки, доходи від участі в капіталі

та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій; дохід від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів; дохід від не операційних курсових різниць; інші доходи» [36]. В звітній практиці ТОВ «ВІН-С» в окремих періодах наявні доходи від реалізації інших оборотних активів (виробничих запасів), доходи від реалізації необоротних активів, а також фінансові доходи за відсотками за депозитними рахунками в банку.

Рядок 2280 «Разом доходи» презентує загальну суму доходів підприємства та формується як сума рядків 2000 та 2160.

У статті «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» наводиться виробнича собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) та/або собівартість реалізованих товарів. У звітній практиці ТОВ «ВІН-С» за даною статтею відображається собівартість реалізованих робіт.

У статті «Інші витрати» «наводяться інші витрати операційної діяльності та інші витрати діяльності: адміністративні витрати, витрати на збут, собівартість реалізованих оборотних активів (крім готової продукції, товарів); сума списаних безнадійних боргів; втрати від знецінення виробничих запасів; втрати від операційних курсових різниць; визнані економічні санкції; інші витрати, що пов'язані з операційною діяльністю підприємства, витрати на сплату процентів та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями; втрати від участі в капіталі; собівартість реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів; втрати від не операційних курсових різниць; інші витрати підприємства. У цій статті також відображається належна до сплати за звітний період відповідно до законодавства сума податків і зборів» [36]. У звітній практиці ТОВ «ВІН-С» за даною статтею відображаються насамперед адміністративні витрати, а також інші види витрат діяльності (наприклад, в окремих періодах собівартість реалізованих виробничих запасів і собівартість реалізованих основних засобів). Варто окремо відзначити, що у фінансовій звітності ТОВ «ВІН-С» саме за цією статтею відображаються суми нарахованого до сплати єдиного податку.

Рядок 2285 «Разом витрати» презентує загальну суму витрат підприємства та формується як сума рядків 2050 та 2165.

Рядок 2290 «Фінансовий результат до оподаткування» визначається як різниця між показниками рядків 2280 і 2285.

У статті «Податок на прибуток» мікропідприємства, що є платниками податку на прибуток, зазначають суму податку на прибуток – відображають суми нарахованого податку до сплати за звітний період. Але враховуючи, що ТОВ «ВІН-С», як платник єдиного податку, не нараховує і не сплачує податок на прибуток, дана стаття фінансової звітності підприємства не заповнюється.

У статті «Чистий прибуток (збиток)» відображається отриманий чистий прибуток або понесені на період збитки, як різниця між сумою фінансового результату до оподаткування і сумою витрат з податку на прибуток. Враховуючи, що ТОВ «ВІН-С» не визнає зобов'язань з податку на прибуток, до рядка 2350 «Чистий прибуток (збиток)» фактично переноситься сума рядка 2290 «Фінансовий результат до оподаткування».

Варто також зазначити, що інформація статті «Чистий прибуток (збиток)» має відповідати обліковим даним щодо визначеного фінансового результату – у разі формування прибутку – сумі, що переноситься з дебету рахунку 79 «Фінансові результати» до кредиту субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений», а у разі визнання збитків – сумі, що переносить до дебету субрахунку 442 «Непокріті збитки» з кредиту рахунку 79 «Фінансові результати».

Порядок формування звіту про фінансові результати Фінансової звітності мікропідприємства ТОВ «ВІН-С» за даними синтетичного обліку систематизовано в таблиці 2.11.

В Додатку А представлена Фінансова звітність мікропідприємства ТОВ «ВІН-С» за 2022 рік.

Питання вдосконалення фінансової звітності мікропідприємств з метою підвищення її інформативності окремо досліджені в третьому розділі даної

роботи.

Таблиця 2.11 – Схема формування звіту про фінансові результати Фінансової звітності мікропідприємства ТОВ «ВІН-С» за даними синтетичного обліку

Показник звіту про фінансові результати	Код рядка	Інформація синтетичного обліку або формула розрахунку
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	Дт 70 Кт 79
Інші доходи	2160	Дт 71, 72, 73, 74 Кт 79
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	2000 + 2160
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	Дт 79 Кт 90
Інші витрати	2165	Дт 79 Кт 92, 93, 94, 95, 96, 97
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	2050 + 2165
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	2280 – 2285
Податок на прибуток	2300	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2290 – 2300 (Дт 79 Кт 441 або Дт 442 Кт 79)

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ВІН-С»

3.1 Аналіз формування, структури та динаміки фінансових результатів

Отримання прибутку та збільшення таким чином вартості чистих активів та відповідно власного капіталу є метою функціонування будь-якого підприємства як суб'єкта підприємницької діяльності. Таким чином фінансові результати є основним показником результатів діяльності підприємства, що й обґрунтовує важливість даного напрямку аналізу в системі фінансового аналізу. Саме за підсумками такого аналізу можуть бути обґрунтовані рішення, спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємства та зміцнення таким чином його конкурентоспроможності.

Основними складовими аналітичного дослідження фінансових результатів підприємства варто визнати такі:

- виявлення факторів, що вплинули на динаміку фінансових результатів в порівнянні з попередніми періодами або планом;
- оцінка відносної ефективності діяльності підприємства, тобто рівня рентабельності;
- оцінка прибутковості та рентабельності окремих видів діяльності підприємства;
- виявлення резервів збільшення прибутку та обґрунтування заходів щодо мобілізації таких резервів у майбутньому з метою підвищення ефективності функціонування підприємства.

Стандартним джерелом інформації для виконання аналізу фінансових результатів є фінансова звітність. Відповідні аналітичні процедури можуть бути виконані за даними спрощеної фінансової звітності, навіть якщо така

звітність в наслідок високого рівня систематизації надає досить обмежену інформацію щодо окремих складових доходів та витрат в порівнянні із даними бухгалтерського обліку.

Розглянемо порядок аналітичної оцінки фінансових результатів ТОВ «ВІН-С» за даними Фінансової звітності мікропідприємства за 2022 рік, яка представлена в додатку А.

Першим етапом аналітичних розрахунків розглянемо динаміку показників доходів, витрат та фінансового результату діяльності ТОВ «ВІН-С» у 2022 році в порівнянні із 2021 року. Відповідні розрахунки представлені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Показники доходів, витрат та фінансових результатів ТОВ «ВІН-С» у 2022 році в порівнянні з 2021 роком (тис. грн.)

Показник	2021 рік	2022 рік	Відхилення від попереднього року	
			абсолютне	відносне, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5115,7	6245,8	1130,1	22,1
Інші доходи	61,8	94,4	32,6	52,8
Разом доходи	5177,5	6340,2	1162,7	22,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3569,3	4306,2	736,9	20,6
Інші витрати	1091,8	1418,9	327,1	30,0
Разом витрати	4661,1	5725,1	1064,0	22,8
Фінансовий результат до оподаткування	516,4	615,1	98,7	19,1
Податок на прибуток	-	-	-	-
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	-	-	-	-
Чистий прибуток (збиток)	516,4	615,1	98,7	19,1

Виконані аналітичні розрахунки свідчать, що в 2022 році в порівнянні із 2021 роком збільшилися як показники доходів, так і показники витрат діяльності ТОВ «ВІН-С». Так, загальна сума доходів підприємства збільшилась за розглянутий період на 1162,7 тис. грн. або на 22,5 %, а витрати відповідно збільшились на 1064,0 тис. грн. або на 22,8 %. У підсумку

наявна динаміка доходів та витрат призвела до збільшення отриманого чистого прибутку у 2022 році в порівнянні з попереднім роком на 98,7 тис. грн. або на 19,1 %. Окремо варто звернути увагу на негативну тенденцію перевищення темпів зростання витрат над темпами зростання доходів, хоча різниця 22,8 % і 22,5 % не є суттєвою. В той же час відносне збільшення основної складової продуктивних витрат – собівартості реалізованих робіт склало лише 20,6 %, а наявне відносне збільшення витрат в цілому сформувалося в наслідок впливу відносного збільшення інших витрат діяльності на 30,0 %.

Додатково варто проаналізувати структуру доходів та витрат ТОВ «ВІН-С» за наявними даними спрощеної фінансової звітності.

Так, доходи у Фінансовій звітності мікропідприємства представлені чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та іншими доходами. Показники структури доходів та відповідно її динаміки, розраховані за даними спрощеної фінансової звітності ТОВ «ВІН-С» представлені в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Динаміка та структура доходів ТОВ «ВІН-С» у 2022 році в порівнянні з 2021 роком (тис. грн.)

Показник	2021 рік		2022 рік		Відхилення		
	тис. грн	%	тис. грн.	%	абсолют-не, тис. грн.	віднос-не, %	структур-не, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5115,7	98,8	6245,8	98,5	1130,1	22,1	- 0,3
Інші доходи	61,8	1,2	94,4	1,5	32,6	52,8	+0,3
Разом доходи	5177,5	100,0	6340,2	100,0	1162,7	22,5	0,0

Виконані аналітичні розрахунки свідчать про те, що доходи ТОВ «ВІН-С» формуються практично повністю за рахунок чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Питома вага таких доходів у загальній сумі доходів складала у 2022 році 98,5 %, а у попередньому 2021 році – 98,8 %. І

хоча наявні структурні зрушення в напрямку збільшення частки інших доходів, визнати такі зміни навіть помітними не варто. Таким чином суттєві структурні зрушення у структурі доходів підприємства за проаналізований період відсутні.

Витрати у Фінансовій звітності мікропідприємства представлені собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) та іншими витратами. Показники структури витрат та відповідно її динаміки, розраховані за даними спрощеної фінансової звітності ТОВ «ВІН-С» представлені в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Динаміка та структура витрат ТОВ «ВІН-С» у 2022 році в порівнянні з 2021 роком (тис. грн.)

Показник	2021 рік		2022 рік		Відхилення		
	тис. грн	%	тис. грн.	%	абсолют-не, тис. грн.	віднос-не, %	структур-не, %
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3569,3	76,6	4306,2	75,2	736,9	20,6	- 1,4
Інші витрати	1091,8	23,4	1418,9	24,8	327,1	30,0	+ 1,4
Разом витрати	4661,1	100,0	5725,1	100,0	1064,0	22,8	0,0

Виконані аналітичні розрахунки свідчать про негативні, хоча й не істотні структурні зрушення у структурі витрат підприємства в 2022 році в порівнянні з 2021 роком. Йдеться про те, що питома вага інших витрат (що формуються насамперед за рахунок адміністративних витрат) збільшилась на 1,4 % з 23,4 % до 24,8 %, а доля собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) відповідно зменшилась на 1,4 % з 76,6 % до 75,2 %.

В цілому варто відзначити, що спрощена фінансова звітність мікропідприємства надає дуже обмежену інформацію для аналітичного дослідження структури доходів та витрат, особливо в частині витрат діяльності. За наявності доступу до облікових даних саме на їх підставі може бути здійснений більш детальний та ґрунтовний аналіз фінансових

результатів. Окрім того не варто нехтуватися запровадженням на підприємстві внутрішньої звітності щодо доходів, витрат та фінансових результатів, у тому числі у розрізі окремих видів діяльності, навіть якщо йдеться про підприємства малого бізнесу.

Дослідження рівня та динаміки фінансових результатів варто здійснювати не лише в абсолютній площині, а й у відносній. Класично таку відносну аналітичну оцінку прибутку здійснюють за допомогою показників рентабельності, характеристика основних з яких представлена на рисунку 3.1.

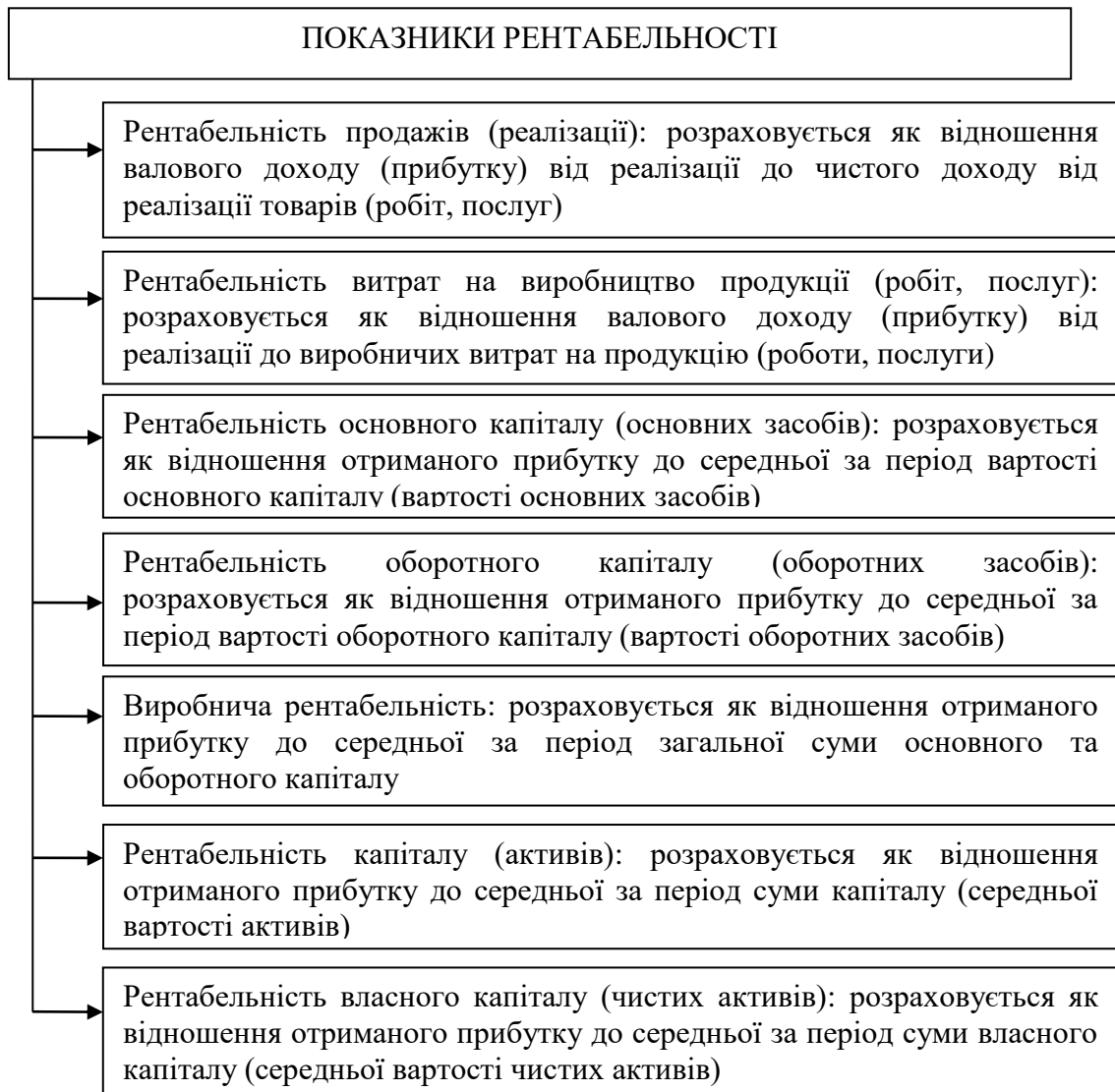

Рисунок 3.1 – Характеристика основних показників рентабельності

Йдеться таким чином про порівняння абсолютної суми прибутку із такою базою порівняння як обсяг реалізації, витрати, вартість активів, капітал, власний капітал.

Визначимо та проаналізуємо окремі показники рентабельності за даними спрощеної фінансової звітності ТОВ «ВІН-С».

Так, рентабельність реалізації виконаних робіт може бути оцінена за валовим доходом від реалізації робіт і за чистим прибутком. Рентабельність витрат на виконання робіт варто оцінювати за валовим доходом від виконання робіт. Розрахунок зазначених показників рентабельності та оцінка їх динаміки представлені в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Показники рентабельності технічних робіт ТОВ «ВІН-С» у 2022 році в порівнянні з 2021 роком

Показник	2021 рік	2022 рік	Відхилення від попереднього року	
			абсолютне	відносне, %
1. Чистий дохід від реалізації виконаних робіт, тис. грн.	5115,7	6245,8	1130,1	22,1
2. Собівартість реалізованих виконаних робіт, тис. грн.	3569,3	4306,2	736,9	20,6
3. Валовий дохід (прибуток) від реалізації виконаних робіт, тис. грн.	1546,4	1939,6	393,2	25,4
4. Рентабельність реалізації виконаних робіт за валовим доходом, %	30,2	31,1	0,9	x
5. Рентабельність витрат, понесених на виконання робіт, %	43,3	45,0	1,7	x
6. Чистий прибуток, тис. грн.	516,4	615,1	98,7	19,1
7. Рентабельність реалізації виконаних робіт за чистим прибутком, %	10,0	9,8	- 0,2	x

Показник валового доходу (прибутку) від реалізації виконаних робіт є фактично фінансовим результатом основної діяльності. Зазначений показник не представлений у спрощеній фінансовій звітності, але може бути визначений як різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та собівартістю їх реалізації. Варто відзначити позитивну динаміку даного показника діяльності ТОВ «ВІН-С» у 2022 році в порівнянні

з 2021 роком, адже наявне збільшення на 393,2 тис. грн. або на 25,4 %.

За результати оцінки рентабельності варто зазначити, що рентабельність реалізації виконаних робіт за валовим доходом збільшилась в 2022 році в порівнянні з 2021 роком на 0,9 % з 30,2 % до 31,1 %, а рентабельність витрат, понесених на виконання робіт, збільшилась відповідно на 1,7 % з 43,3 % до 45,0 %. Таким чином динаміка зазначених показників свідчить про підвищення рівня прибутковості основної діяльності ТОВ «ВІН-С». В той же час рентабельність реалізації виконаних робіт за чистим прибутком зменшилась на 0,2 % з 10,0 % до 9,8 %, що є наслідком перевищення темпів зростання інших витрат діяльності (насамперед адміністративних витрат) в порівнянні із темпами зростання реалізації виконаних робіт та валового доходу (прибутку) такої реалізації.

Розрахунок показника рентабельності реалізації виконаних робіт за валовим доходом (прибутком) дозволяє виконати факторний аналіз динаміки валового доходу від реалізації робіт, виокремивши вплив двох факторів – динаміки обсягів реалізації виконаних робіт та динаміки рівня рентабельності реалізації таких робіт. Перший з таких чинників (факторів) приймається кількісним показником, а другий – відповідно якісним.

У таблиці 3.5. представлені розрахунки такого факторного аналізу динаміки валового доходу від реалізації виконаних робіт ТОВ «ВІН-С» в 2022 році в порівнянні із 2021 роком.

Таким чином за підсумками факторного аналізу можна стверджувати, що валовий дохід (прибуток) від виконання та реалізації технічних робіт ТОВ «ВІН-С» збільшився у 2022 році в порівнянні з 2021 роком на 393,2 тис. грн., у тому числі на 339,8 тис. грн. за рахунок збільшення обсягів реалізації виконаних робіт і на 53,4 тис. грн. в наслідок підвищення рівня рентабельності реалізації виконаних робіт.

Досліджуючи поняття рентабельності, доцільно також представити чистий прибуток, отриманий підприємством за період, як результат залучення до підприємницької діяльності капіталу в цілому, а також власного

капіталу підприємства.

Таблиця 3.5 – Дослідження впливу факторів на валовий дохід (прибуток) ТОВ «ВІН-С» у 2022 році в порівнянні з 2021 роком

	Рентабельність реалізації робіт за валовим доходом, %	Обсяг реалізації виконаних робіт, тис. грн.	Валовий дохід (прибуток) від реалізації робіт, тис. грн.	Вплив факторів, тис. грн.
2021 рік	30,2	5115,7	1546,4	
За рівня рентабельності 2021 року та обсягів реалізації робіт 2022 року	30,2	6245,8	1886,2	+ 339,8
2022 рік	31,1	6245,8	1939,6	+ 53,4
Загальна динаміка показника, що аналізується, за період				+ 393,2

Показники рентабельності капіталу в цілому та власного капіталу ТОВ «ВІН-С», розраховані за даними спрощеної фінансової звітності мікропідприємства, представлені в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Показники рентабельності капіталу та власного капіталу ТОВ «ВІН-С» та оцінка їх динаміки у 2022 році в порівнянні з 2021 роком

Показник	2021 рік	2022 рік	Відхилення від попереднього року	
			абсолютне	відносне, %
1. Чистий прибуток підприємства, тис. грн.	516,4	615,1	98,7	19,1
2. Середньорічна вартість активів (капіталу) підприємства, тис. грн.	1255,8	1438,4	182,6	14,5
3. Рентабельність капіталу підприємства, %	41,1	42,8	1,7	x
4. Середньорічна вартість чистих активів (власного капіталу) підприємства, тис. грн.	678,6	792,7	114,1	16,8
5. Рентабельність власного капіталу підприємства, %	76,1	77,6	1,5	x

Таким чином наявна позитивна динаміка показників рентабельності капіталу ТОВ «ВІН-С» в цілому та рентабельності відповідно власного капіталу підприємства у проаналізованому періоді, адже рентабельність

капіталу підприємства у 2022 році в порівнянні із 2021 роком збільшилась на 1,7 % – з 41,1 % до 42,8 %, а рентабельність власного капіталу – відповідно на 1,5 % – з 76,1 % до 77,6 %.

Аналіз рентабельності власного капіталу може бути розширений за рахунок факторного аналізу динаміки чистого прибутку підприємства, який передбачає виокремлення двох факторів (чинників) впливу – динаміки вартості чистих активів (власного капіталу) підприємства та динаміки рівня рентабельності власного капіталу.

У таблиці 3.7 представлені розрахунки такого факторного аналізу чистого прибутку ТОВ «ВІН-С» у 2022 році в порівнянні з 2021 роком.

Таблиця 3.7 – Дослідження впливу факторів на динаміку чистого прибутку ТОВ «ВІН-С» у 2022 році в порівнянні з 2021 роком

	Рентабельність власного капіталу, %	Середньорічна вартість чистих активів (власного капіталу), тис. грн.	Чистий прибуток, тис. грн.	Вплив факторів, тис. грн.
2021 рік	76,1	678,6	516,4	
За рівня рентабельності 2021 року та вартості чистих активів (власного капіталу) 2022 року	76,1	792,7	603,2	+ 86,8
2022 рік	77,6	792,7	615,1	+ 11,9
Загальна динаміка показника, що аналізується, за період				+ 98,7

Таким чином за підсумками факторного аналізу можна стверджувати, що чистий прибуток ТОВ «ВІН-С» збільшився в 2022 році в порівнянні з 2021 роком на 98,7 тис. грн., у тому числі на 86,8 тис. грн. за рахунок збільшення середньорічної вартості чистих активів (власного капіталу) підприємства і на 11,9 тис. грн. в наслідок підвищення рівня рентабельності власного капіталу.

Підсумковим етапом аналізу фінансовим результатом має бути розробка заходів, спрямованих на підвищення прибутковості та рентабельності

підприємства, але у випадку, коли аналіз фінансових результатів здійснюється виключно за даними спрощеної фінансової звітності мікропідприємства, предметно вирішити таке завдання дуже складно. Для розробки реальних заходів, що дозволять підвищити ефективність діяльності підприємства необхідна більш детальна інформація щодо господарської діяльності підприємства.

3.2 Аналітична оцінка фінансового стану підприємства за даними спрощеної фінансової звітності

Оцінка фінансового стану є важливою складовою та завданням аналітичного дослідження підприємства, адже власники та менеджмент будь-якого підприємства мають здійснювати постійний моніторинг фінансового стану з метою запобігання банкрутству підприємства.

Баланс як обов'язкова складова фінансової звітності презентує користувачам інформацію щодо фінансового стану підприємства, адже містить інформацію про вартість активів та розмір власного капіталу та зобов'язань. Таким чином за даними фінансової звітності, у тому числі й спрощеної фінансової звітності, що містить баланс як складову, може бути виконаний експрес-аналіз фінансового стану.

Першим етапом такого аналізу варто визнати аналіз структури активів та пасивів підприємства, адже саме така структура впливає та у підсумку визначає фінансовий стан підприємства.

Дослідження структури активів ТОВ «ВІН-С» за даними спрощеної фінансової звітності станом на 01.01.2023. у порівнянні із станом на 01.01.2022. представлено в таблиці 3.8.

Загальна вартість активів ТОВ «ВІН-С» збільшилась станом на 01.01.2023. в порівнянні з 01.01.2022. на 592,5 тис. грн. або на 51,9 %.

Таблиця 3.8 – Динаміка та структура активів ТОВ «ВІН-С» станом на 01.01.2023. в порівнянні із станом на 01.01.2022.

Показник	01.01.2022.		01.01.2023.		Відхилення		
	тис. грн	%	тис. грн.	%	абсолют- не, тис. грн.	віднос- не, %	структур- не, %
1. Основні засоби (залишкова вартість)	608,7	53,3	892,3	51,4	283,6	46,6	- 1,9
2. Оборотні активи	533,4	46,7	842,3	48,6	308,9	57,9	+ 1,9
2.1. Запаси	236,7	20,7	341,8	19,7	105,1	44,4	- 1,0
2.2. Поточна дебіторська заборгованість	68,9	6,0	191,2	11,1	122,3	77,5	+ 5,1
2.3. Гроші та їх еквіваленти	192,4	16,9	260,4	15,0	68,0	35,3	- 1,9
2.4. Інші оборотні активи	35,4	3,1	48,9	2,8	13,5	38,1	- 0,3
Загальна вартість активів	1142,1	100,0	1734,6	100,0	592,5	51,9	0,0

Збільшення наявне за всіма складовими активів. Так, вартість необоротних активів збільшилась за проаналізований період на 283,6 тис. грн. або на 46,6 %, а вартість оборотних активів відповідно на 308,9 тис. грн. або на 57,9 %. Найбільш помітні структурні зрушення наявні у складі оборотних активів. Йдеться насамперед про збільшення питомої ваги поточної дебіторської заборгованості, яка збільшилась на 5,1 % – з 6,0 % на 01.01.2022. до 11,1 % на 01.01.2023., а також про зменшення питомої ваги грошових коштів, яка зменшилась на 1,9 % – з 16,9 % до 15,0 %. Зменшення питомої ваги грошових коштів у складі активів може негативно вплинути на рівень ліквідності, але такий висновок потребує додаткових аналітичних розрахунків.

Дослідження структури пасивів ТОВ «ВІН-С» за даними спрощеної фінансової звітності станом на 01.01.2023. у порівнянні із станом на 01.01.2022. представлено в таблиці 3.9.

Загальна сума пасивів ТОВ «ВІН-С» збільшилась станом на 01.01.2023. в порівнянні з 01.01.2022. на 592,5 тис. грн. або на 51,9 %.

Таблиця 3.9 – Динаміка та структура пасивів ТОВ «ВІН-С» станом на 01.01.2023. в порівнянні із станом на 01.01.2022.

Показник	01.01.2022.		01.01.2023.		Відхилення		
	тис. грн	%	тис. грн.	%	абсолют- не, тис. грн.	віднос- не, %	структур- не, %
1. Власний капітал	593,9	52,0	991,4	57,2	397,5	66,9	+ 5,2
1.1. Вкладений капітал	100,0	8,8	100,0	5,8	0,0	0,0	- 3,0
1.2. Нерозподілений прибуток	493,9	43,2	891,4	51,4	397,5	80,5	+ 8,2
2. Поточні зобов'язання	548,2	48,0	743,2	42,8	195,0	35,6	- 5,2
2.1. Поточна заборгованість за товари, роботи, послуги	193,1	16,9	262,0	15,1	68,9	35,7	- 1,8
2.2. Заборгованість перед бюджетом	71,3	6,2	118,4	6,8	47,1	66,1	+ 0,6
2.3. Заборгованість із страхування	15,5	1,4	25,6	1,5	10,1	65,2	+ 0,1
2.4. Заборгованість з оплати праці	84,2	7,4	102,1	5,9	17,9	21,3	- 1,5
2.4. Інші поточні зобов'язання	184,1	16,1	235,1	13,5	51,0	27,7	- 2,6
Загальна вартість пасивів	1142,1	100,0	1734,6	100,0	592,5	51,9	0,0

Збільшення наявне за нерозподіленим прибутком як складової власного капіталу, а також за всіма складовими зобов'язань. В цілому власний капітал збільшився за 2022 рік на 397,5 тис. грн. або на 66,9 % і наявне таке збільшення цілком за рахунок капіталізації отриманого прибутку. Зобов'язання за той же період в цілому збільшились на 195,0 тис. грн. або на 35,6 %, що є природнім в умовах збільшення обсягів діяльності, зокрема збільшення обсягів виконання та реалізації робіт. Окремо варто відзначити позитивні структурні зрушення у складі пасивів ТОВ «ВІН-С» станом на 01.01.2023. в порівнянні із ситуацією на 01.01.2022., адже частка власного капіталу збільшилась на 5,2 % з 52,0 % до 57,2 %, а частка зобов'язань відповідно зменшилась на 5,2 % – з 48,0 % до 42,8 %. Такі зміни у структурі джерел формування активів свідчать про певне зміцнення фінансового стану

ТОВ «ВІН-С».

Оцінка структури пасивів підприємства та її динаміки дає можливість сформулювати висновок щодо фінансового стану підприємства.

Фінансовий стан підприємства може бути оцінений як стабільний за умови, якщо діяльності підприємства є прибутковою, рівень рентабельності власного капіталу істотно не зменшується, підприємство відрізняється задовільним рівнем фінансової незалежності, ліквідності та платоспроможності.

Класичним підходом щодо оцінки фінансового стану підприємства є коефіцієнтний метод, який акцентує увагу на структурі джерел формування активів підприємства – передусім, власного капіталу і зобов'язань. Така оцінка може бути виконана за даними фінансової звітності, у тому числі за даними спрощеної фінансової звітності мікропідприємства. Коефіцієнтні показники, що використовуються для оцінки фінансової стійкості підприємства, систематизовані в таблиці 3.10. [20, С. 141-143; 23, с. 381; 30, С. 181-183; 58, с. 441; 66, С. 232-233; 68, С. 181-182].

Таблиця 3.10 – Коефіцієнтні показники оцінки фінансової стійкості

Показник	Розрахунок за даними спрощеної фінансової звітності	Сутність та принципи нормування
1	2	3
1. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	Відношення суми власного капіталу до загальної суми пасивів рядок 1495 / рядок 1900	Показник характеризує здатність підприємства виконувати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів і відповідно його незалежність від позикових коштів. Позитивна динаміка – збільшення до певного оптимального рівня, який за думкою більшості науковців, не менше за 0,5.
2. Коефіцієнт фінансової залежності	Відношення загальної суми пасивів до суми власного капіталу рядок 1900 / рядок 1495	Позитивна динаміка – зменшення до певного оптимального рівня. Оптимальне значення, за думкою більшості науковців, не більше 2. Надзвичайно низьке значення даного показника (приміром, 1,1 або 1,2) свідчить про зневажливе ставлення до позикового капіталу та скоріше за все про втрати певних потенціальних можливостей розвитку, отримання додаткового прибутку та підвищення рентабельності власного капіталу.

Продовження таблиці 3.10.

1	2	3
3. Коефіцієнт концентрації зобов'язань	Відношення суми зобов'язань до загальної суми пасивів (рядок 1595 + рядок 1695) / рядок 1900	Позитивна динаміка показника концентрації зобов'язань – зменшення до певного оптимального значення; оптимальне значення, за думкою більшості науковців, не більше за 0,5, що відповідає значенню коефіцієнта фінансової залежності на рівні не більше 2.
4. Коефіцієнт фінансової стійкості	Відношення власного капіталу до суми зобов'язань рядок 1495 / (рядок 1595 + рядок 1695)	Показник фінансової стійкості відображає ступінь забезпеченості зобов'язань власним капіталом. Перевищення власного капіталу над зобов'язаннями свідчить про фінансову стійкість підприємства; оптимальне значення більше 1, а позитивна динаміка даного показника – збільшення до певного оптимального рівня.
5. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Відношення власних оборотних коштів до власного капіталу (рядок 1495 – рядок 1095) / рядок 1495	Коефіцієнт маневреності власного капіталу відображає долю власних оборотних коштів у власному капіталі. Позитивна динаміка даного показника – збільшення; оптимальне значення, за думкою більшості науковців, не менше 0,1.
6. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	Відношення власних оборотних коштів до загальної суми оборотних коштів (рядок 1495 – рядок 1095) / рядок 1195	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами відображає наскільки оборотні кошти сформовані за рахунок власного капіталу. Позитивна динаміка даного показника – збільшення; оптимальне значення, за думкою більшості науковців, не менше 0,1 – 0,2.

Оцінка фінансового стану ТОВ «ВІН-С» за допомогою розглянутих коефіцієнтних показників за даними спрощеної фінансової звітності підприємства представлена в таблиці 3.11. Оптимальні значення показників визначені за даними таблиці 3.10.

На підставі порівняння розрахованих коефіцієнтів із оптимальним рівнем ТОВ «ВІН-С» може бути визнане підприємством, що знаходиться у стабільному фінансовому стані та відрізняється достатньою фінансовою стійкістю. В той же час менеджменту підприємства варто звернути увагу на забезпеченість підприємства власними оборотними коштами, адже наявна ситуація ускладнює фінансування поточної діяльності. Варто також зазначити, що частково протягом 2022 року ця проблема була вирішена – фактично з'явилися власні оборотні кошти, хоча рівень забезпеченості такими коштами і на 01.01.2023. залишається низьким.

Таблиця 3.11 – Коефіцієнтні показники фінансової стійкості ТОВ «ВІН-С» станом на 01.01.2022. та на 01.01.2023.

Показник	01.01.2022.	01.01.2023.	Динаміка	Оптимальне значення	Відхилення 01.01.2023. від оптимального значення
1. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,52	0,57	+ 0,05	> 0,5	+ 0,07
2. Коефіцієнт фінансової залежності	1,92	1,75	- 0,17	< 2	- 0,25
3. Коефіцієнт концентрації зобов'язань	0,48	0,43	- 0,05	< 0,5	- 0,07
4. Коефіцієнт фінансової стійкості	1,08	1,33	+ 0,25	> 1	+ 0,33
5. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	- 0,03	0,10	+ 0,13	> 0,1	0,00
6. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	- 0,03	0,12	+ 0,15	> 0,1 – 0,2	0,00

Принциповою ознакою фінансової стійкості підприємства є його ліквідність та платоспроможність, адже визнати фінансово стійким неплатоспроможне підприємство, на балансі якого наявні переважно неліквідні активи, було б недоречним.

Платоспроможністю підприємства є його здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед кредиторами. Необхідність постійного моніторингу ліквідності та платоспроможності в ринкових умовах обґрунтовується тим, що в конкурентному середовищі кожному підприємству може загрожувати стан, коли воно не буде здатне виконати своєчасно зобов'язання перед кредиторами і відповідно опиниться у стані банкрутства.

Найбільш поширеним методом оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства є коефіцієнтний метод, що передбачає

розрахунок та оцінку показників – коефіцієнтів ліквідності. Зазначені показники можуть бути розраховані за даними фінансової звітності, у тому числі спрощеної фінансової звітності мікропідприємств.

Коефіцієнтний метод оцінки ліквідності та платоспроможності передбачає розрахунок та дослідження таких показників:

1. Коефіцієнт поточної ліквідності (формула 3.1):

$$K_{п.л.} = \frac{\text{Оборотні}_\text{активи}}{\text{Поточні}_\text{зобов'язання}}. \quad (3.1)$$

Позитивна динаміка коефіцієнту поточної ліквідності – збільшення; критичне значення 1, якщо показник менший за 1, то баланс підприємства визнається неліквідним.

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності (формула 3.2):

$$K_{ш.л.} = \frac{\text{Оборотні}_\text{активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні}_\text{зобов'язання}}. \quad (3.2)$$

Позитивна динаміка коефіцієнту швидкої ліквідності – збільшення; рекомендоване значення більше ніж 0,8, за думкою деяких аналітиків більше ніж 0,6 – 0,7.

3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (формула 3.3):

$$K_{а.л.} = \frac{\text{Грошові}_\text{кошти}}{\text{Поточні}_\text{зобов'язання}}. \quad (3.3)$$

Позитивна динаміка коефіцієнта абсолютної ліквідності – збільшення; рекомендоване значення більше ніж 0,2 – 0,35.

Деякі аналітики останній з показників називають показником платоспроможності, а два попередніх показники – показниками ліквідності. Таким чином, вони надають показнику платоспроможності дещо інше

змістове навантаження, ніж показникам ліквідності: якщо ліквідність характеризує підприємство з точки зору здатності розрахуватися за своїми зобов'язаннями протягом встановленого проміжку часу за допомогою перетворених в гроші активів, то під платоспроможністю розуміють здатність підприємства розрахуватися з кредиторами негайно, у день платежу, тобто йдеться про постійну наявність у підприємства певної суми грошових коштів.

Варто також зазначити, що нормування коефіцієнтів ліквідності (платоспроможності) є питанням суперечливим тому, що безперечно найліквіднішими з активів є грошові кошти, але активи у такому втіленні для підприємств реального сектору економіки не продукують доданої вартості та відповідно прибутку, окрім того активи в матеріальній формі є більш захищеними від негативного інфляційного впливу.

Виконаємо оцінку рівня ліквідності та платоспроможності ТОВ «ВІН-С» за допомогою розглянутих вище коефіцієнтних показників. Відповідні показники представлені в таблиці 3.12. Оптимальний рівень показників ліквідності визначений за джерелами [7, с. 171; 20, с. 71; 30, С. 187-188; 58, с. 449; 66, С. 235-236; 68, С. 194-195].

Таблиця 3.12 – Показники ліквідності ТОВ «ВІН-С»

Найменування показників	01.01.2022.	01.01.2023.	Динаміка	Оптимальний рівень	Відхилення 01.01.2023. від оптимального рівня
1. Коефіцієнт покриття	0,97	1,13	+ 0,16	> 1	+ 0,13
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,54	0,67	+ 0,13	> 0,7	- 0,03
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,35	0,35	0,00	> 0,2	+ 0,15

На підставі порівняння розрахованих коефіцієнтів з оптимальним

рівнем може бути сформований висновок про задовільний рівень ліквідності та платоспроможності ТОВ «ВІН-С», який протягом 2022 року помітно покращився. Певне занепокоєння може викликати низький рівень швидкої ліквідності, але ситуація не є критичною, окрім того протягом 2022 року рівень швидкої ліквідності помітно покращився.

Альтернативним коефіцієнтному підходом щодо оцінки фінансового стану є застосування єдиного комплексного показника, за допомогою якого визначається фінансовий стан підприємства, а також фактично діагностується рівень банкрутства.

Так, вже фактично класична модель оцінки фінансового стану та прогнозування банкрутства, запропонована Е. Альтманом, має вид (формула 3.4):

$$Z = 0,717 X_1 + 0,847 X_2 + 3,107 X_3 + 0,42 X_4 + 0,995 X_5, \quad (3.4)$$

де X_1 – власний оборотний капітал / всього активів;

X_2 – нерозподілений прибуток / всього активів;

X_3 – прибуток до виплати відсотків / всього активів;

X_4 – власний капітал / зобов'язання;

X_5 – чистий дохід / всього активів [13].

Оцінка фінансового стану та прогнозування банкрутства за розрахованим показником здійснюється таким чином: якщо $Z > 2,9$, то підприємство вважається фінансово стійким, якщо $Z < 1,23$, то підприємство перебуває у стані загрози настання банкрутства в найближчі 2-3 роки, а інтервал від 1,23 до 2,9 вважається певною зоною невизначеності, але такі підприємства також потребують заходів щодо зміцнення фінансового стану.

Зазначений підхід може бути застосований і для оцінки фінансового стану малого підприємства на підставі спрощеної фінансової звітності.

Проаналізуємо фінансовий стан ТОВ «ВІН-С» за допомогою інтегрального показника вірогідності банкрутства. Відповідні розрахунки презентовані в таблиці 3.13.

Таблиця 3.13 – Розрахунок інтегрального показника вірогідності банкрутства ТОВ «ВІН-С»

Складова інтегрального показника	Порядок визначення	Значення станом на	
		01.01.2022.	01.01.2023.
X_1	власний оборотний капітал / всього активів	- 0,013	0,057
X_2	нерозподілений прибуток / всього активів	0,432	0,514
X_3	прибуток до виплати відсотків / всього активів	0,452	0,355
X_4	власний капітал / зобов'язання	1,083	1,334
X_5	чистий дохід / всього активів	4,533	3,655
$Z = 0,717 X_1 + 0,847 X_2 + 3,107 X_3 + 0,42 X_4 + 0,995 X_5$		6,73	5,78

Таким чином, розрахований показник як станом на 01.01.2022., так і станом на 01.01.2023. є більшим за 2,9, що за висновками Е. Альтмана свідчить про те, що підприємство є фінансово стійким і банкрутство йому протягом найближчих років не загрожує.

Таким чином виконана оцінка фінансового стану ТОВ «ВІН-С» із застосування інтегрального показника моделі Альтмана підтверджує результати коефіцієнтної оцінки щодо стабільного фінансового стану підприємства.

Підсумовуючи аналітичну оцінку фінансового стану ТОВ «ВІН-С» за даними спрощеної фінансової звітності варто зазначити наступне. Підприємство відрізняється якісною структурою пасивів щодо співвідношення власного капіталу та зобов'язань, що дозволяє визначити фінансовий стан підприємства як стабільний із задовільним рівнем ліквідності та цілком платоспроможним.

3.3 Проблемні питання та шляхи підвищення інформативності спрощеної фінансової звітності

Підвищення якісного рівня фінансової звітності, у тому числі її інформативності, є важливим питанням, адже саме така звітність має задовольняти інформаційні потреби користувачів щодо фінансового стану та результатів діяльності підприємства для подальшого прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Зазначене питання стосується і спрощеної фінансової звітності, яка формується мікропідприємства та малими підприємствами відповідно до вимог НП(с)БО 25 «Спрощена фінансова звітність».

В той же час проведене дослідження рівня інформативності фінансової звітності мікропідприємства дозволяє стверджувати, що така спрощена фінансова звітність надає не виправдано обмежену інформацію щодо окремих показників активів, пасивів, а також доходів та витрат. Недостатня інформативність спрощеної фінансової звітності обмежує виконання аналітичних процедур та ускладнює прийняття управлінських рішень, що й актуалізує питання розробки пропозицій щодо підвищення інформативності спрощеної фінансової звітності.

Вирішення питання підвищення інформативності спрощеної фінансової звітності може бути розглянуто в двох принципових площинах.

Для внутрішніх користувачів, які мають безпосередній доступ до даних бухгалтерського обліку, розширення підсумкової інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства можливе за рахунок запровадження на підприємстві для внутрішніх потреб управління додаткових форм внутрішньої фінансової звітності.

Так, вважаємо за доцільне запровадження в практику інформаційного забезпечення управління ТОВ «ВІН-С» додатково внутрішньої форми спрощеної фінансової звітності – Звіту про рух грошових коштів. Формувати

таку звітність пропонуємо непрямым методом, але за спрощеною схемою без виокремлення руху грошових коштів в наслідок операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, адже йдеться про мікропідприємство, операції якого в частині фінансової та інвестиційної діяльності не є різноманітними.

Форма запропонованої для ТОВ «ВІН-С» внутрішньої фінансової звітності «Звіт про рух грошових коштів» представлена в таблиці 3.14.

Таблиця 3.14 – Звіт про рух грошових коштів як складова внутрішньої спрощеної фінансової звітності ТОВ «ВІН-С»

Показники	Надходження	Видаток
1. Отриманий за період фінансовий результат – чистий прибуток (збиток)		
2. Нарахований знос необоротних активів		x
3. Зменшення (збільшення) вартості залишків запасів		
4. Зменшення (збільшення) дебіторської заборгованості замовників		
5. Зменшення (збільшення) іншої дебіторської заборгованості та інших оборотних активів		
6. Збільшення (зменшення) кредиторської заборгованості за товари, роботи послуги		
7. Збільшення (зменшення) кредиторської заборгованості за отриманими авансами		
8. Збільшення (зменшення) інших поточних зобов'язань		
9. Внесення (вилучення) коштів до статутного капіталу підприємства		
10. Виплата дивідендів власнику підприємства	x	
11. Надходження від реалізації необоротних активів		x
12. Витрачання коштів на придбання необоротних активів	x	
13. Рух грошових коштів за звітний період		
14. Залишок грошових коштів на початок звітного періоду		x
15. Залишок грошових коштів на кінець звітного періоду		x

Показники даної звітної форми розкривають вплив на зміну залишку грошових коштів за звітний період отриманого фінансового результату, а також інших факторів, таких як зміна вартості залишків запасів, дебіторської заборгованості, зобов'язань тощо. Запровадження презентованої форми

внутрішньої фінансової звітності для інформаційного забезпечення управління ТОВ «ВІН-С» дозволить підвищити якісний рівень управління, надавши додаткову інформацію для обґрунтування управлінських рішень.

Іншою площиною підвищення інформативності спрощеної фінансової звітності є розширення переліку статей такої стандартної звітності. У цьому насамперед зацікавлені зовнішні користувачі, для яких додаткові дані безпосередньо бухгалтерського обліку є недоступними або їх отримання потребує значного часу та виконання певних процедур. За підсумками проведеного дослідження вважаємо за доцільне запропонувати таке розширення (доповнення) переліку елементів Фінансової звітності мікропідприємства.

Так, у розділі II «Оборотні активи» варто на нашу думку не лише наводити вартість запасів в цілому, а й передбачити окремим рядком інформацію «у тому числі запаси, що утримуються для продажу». Це дозволить розділити запаси мікропідприємства за рівнем ліквідності, адже ліквідність запасів, що утримуються безпосередньо для продажу (тобто товарів та готової продукції), є вищою за ліквідність інших запасів, що призначені для споживання на підприємстві, потребують переробки (доробки) та відповідно безпосередньо для реалізації не призначені.

У частині презентації інформації щодо поточної дебіторської заборгованості варто, на нашу думку, виокремити такі складові як «дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи», «дебіторська заборгованість за виданими авансами», «інша поточна дебіторська заборгованість». Таким чином у складі оборотних активів буде окремо зазначена дебіторська заборгованість за виданими авансами, адже погашення такої заборгованості не призводить до надходження грошових коштів, відповідно рівень її ліквідності відрізняється від інших видів дебіторської заборгованості. Погашення дебіторської заборгованості за виданими авансами призводить до формування запасів, саме тому її не варто враховувати під час розрахунку показника швидкої ліквідності.

У складі поточних зобов'язань, що формують III розділ пасиву, варто виокремити «поточну кредиторську заборгованість за отриманими авансами». На відміну від інших видів кредиторської заборгованості така заборгованість зазвичай не призводить до сплати грошових коштів, адже погашається шляхом відвантаження продукції, товарів, виконання робіт, послуг. Саме тому долучати її до розрахунку як мінімум показника абсолютної ліквідності є некоректним – для її погашення грошові кошти не потрібні.

Особливої уваги в площині підвищення інформативності стандартної спрощеної фінансової звітності заслуговує Звіт про фінансові результати. Зокрема пропонуємо розширити перелік статей, що формують інформацію про витрати діяльності, виокремивши статті «адміністративні витрати» та «витрати на збут».

Окрім того, до складу статей Фінансової звітності мікропідприємства варто, на нашу думку, додати статтю «єдиний податок», адже саме таку форму спрощеної фінансової звітності зазвичай формують юридичні особи – платники єдиного податку. Для платників єдиного податку цей податок є альтернативою податку на прибуток і податком, що забезпечує основне податкове навантаження. Відповідно інформацію щодо нарахованого єдиного податку варто не приховувати у складі інших витрат, а відобразити окремо, як і податок на прибуток у фінансовій звітності платників даного податку відповідно. Запропоноване коригування матиме суттєве значення для підвищення інформативності фінансової звітності підприємств – платників єдиного податку, адже дозволить здійснювати оцінку рівня податкового навантаження на діяльність, що за наявної форми звіту є неможливим. Враховуючи принциповий вплив податкового навантаження на підсумковий розмір фінансових результатів діяльності підприємства, зазначену інформацію, презентовану у фінансовій звітності, варто визнати корисною як для зовнішніх, так і для внутрішніх користувачів.

Витрати, пов'язані з визнанням єдиного податку до сплати, варто

виокремити не лише у фінансовій звітності, а й в системі синтетичного обліку. Так, в практиці обліку ТОВ «ВІН-С» суми нарахованого єдиного податку включаються до складу адміністративних витрат. В той же час витрати, пов'язані із оподаткуванням, варто виокремити від адміністративних за суттю витрат, для чого за діючого Плану рахунків активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій може бути використаний субрахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності».

Інший підхід до відображення в обліку визнання зобов'язань з єдиного податку можливий за умови внесення змін до Плану рахунків активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організації. А саме, було б доречним, на нашу думку, змінити назву синтетичного рахунку 98 на «Витрати оподаткування» і передбачити до нього такі синтетичні субрахунки як 981 «Витрати за податком на прибуток» і 982 «Витрати за єдиним податком».

За наявності запропонованих субрахунків синтетичного рахунку 98 нарахування єдиного податку відображалось би в синтетичному обліку платників єдиного податку (зокрема, ТОВ «ВІН-С») бухгалтерською проводкою:

Дт 982 «Витрати за єдиним податком»

Кт 641.3 «Розрахунки за єдиним податком»,

що дозволило б чітко ідентифікувати такі витрати як витрати, пов'язані із оподаткуванням, а не з управлінням підприємством.

Відкоригований із врахуванням обґрунтованих вище змін та доповнень варіант Фінансової звітності мікропідприємства представлений в додатку Б.

У цілому ж реалізація розроблених пропозицій щодо підвищення інформативності показників Фінансової звітності мікропідприємства дозволить підвищити рівень аналітичних процедур дослідження спрощеної фінансової звітності та відповідно більш системно та комплексно задовольняти інформаційні потреби користувачів, особливо зовнішніх

користувачів, для яких є недоступними дані безпосередньо бухгалтерського обліку або їх отримання потребує значного часу та виконання певних процедур.

Окремо варто відзначити, що інформація для формування запропонованих додаткових статей і сьогодні систематизується на рівні синтетичного обліку і запропоноване доповнення статей спрощеної фінансової звітності жодним чином не ускладнить та не підвищить трудомісткість її формування за даними бухгалтерського обліку.

ВИСНОВКИ

Розвиток малого підприємництва є одним із пріоритетних завдань на шляху України до європейського економічного простору, адже саме малий бізнес здатен забезпечити дієву конкуренцію, економічну демократизацію та соціальний розвиток суспільства за рахунок формування середнього класу. У скрутні часи саме малі підприємства здатні забезпечити швидке залучення інвестицій, зайнятість населення та економічне зростання у різних секторах економіки. Підприємства малого бізнесу в порівнянні з великими корпораціями є мобільнішими та гнучкими до змін, але і більш вразливими, а тому для успішного функціонування та підтримки конкурентоспроможності потребують якісного, оперативного та креативного менеджменту.

Прийняття оперативних та дієвих управлінських рішень потребує якісної інформаційної підтримки, забезпечення якої є основним завданням бухгалтерського обліку. Відповідно функціонування якісної облікової системи є важливою складовою управління будь-яким малим підприємством. Фінансова звітність як підсумкова інформація про фінансовий стан та результати діяльності підприємства є не лише результатом ведення бухгалтерського обліку, а й джерелом інформації для аналітичних процедур, обґрунтування управлінських рішень, прогнозування та планування діяльності підприємства. Надзвичайне значення фінансової звітності у системі економічної інформації обґрунтовує принципові вимоги до якісного рівня формування та аналізу фінансової звітності.

Вітчизняні мікропідприємства та малі підприємства у відповідності до норм чинного законодавства формують так звану спрощену фінансову звітність, склад та порядок формування якої передбачено НП(с)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Зазначена спрощена фінансова звітність, незважаючи на певне спрощення та систематизацію її показників, має на високому якісному рівні задовольняти інформаційні потреби користувачів

для подальшої аналітичної оцінки фінансового стану та результатів діяльності підприємств, що й актуалізує завдання вдосконалення організаційно-методичного забезпечення формування та аналізу спрощеної фінансової звітності.

Таким чином, теоретичні та практичні питання вдосконалення організаційно-методичного забезпечення формування спрощеної фінансової звітності є надзвичайно важливими в площині управління малими підприємства, в тому числі і для ТОВ «ВІН-С, що було залучено в якості інформаційної бази дослідження.

Результатом проведеного дослідження в теоретичній площині є проведена систематизація основних користувачів спрощеної фінансової звітності із чітким визначенням інформаційних потреб кожної категорії користувачів. В ході проведеного дослідження була акцентована увага на принципових відмінностях інформаційних потреб різних користувачів і відповідно відмінностях мети аналітичної оцінки спрощеної фінансової звітності. Внутрішні користувачі (менеджмент підприємства та його власники) мають прямий вплив на діяльність підприємства, зацікавлені в забезпеченні прибуткової роботи, стабільного фінансового стану та позитивних перспектив роботи у майбутньому. Зовнішні користувачі насамперед здійснюють оцінку спрощеної фінансової звітності даного підприємства з метою прийняття власних управлінських рішень щодо правовідносин із підприємством, компетенцій щодо безпосереднього впливу на діяльність підприємства вони не мають.

За підсумками проведеного дослідження організаційно-методичного забезпечення аналізу спрощеної фінансової звітності були визначені такі основні елементи комплексної аналітичної оцінки спрощеної фінансової звітності: аналіз фінансової стійкості підприємства, аналіз ліквідності балансу та рівня платоспроможності, аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності, аналіз ефективності використання капіталу, залученого на фінансування активів підприємства, розробка заходів щодо

підвищення ефективності та конкурентоспроможності підприємства, розробка заходів щодо зміцнення фінансового стану (за потреби), прогнозування майбутніх показників діяльності підприємства за умови мобілізації виявлених резервів та впровадження розроблених пропозицій.

Інформаційною базою для виконання дослідження в практичній площині було обране Товариство з обмеженою відповідальністю «ВІН-С», яке відповідно до норм чинного законодавства щодо врегулювання питань, пов'язаних із веденням бухгалтерського обліку та формуванням фінансової звітності, належить до мікропідприємств та формує спрощену фінансову звітність – Фінансову звітність мікропідприємства. Варто також зазначити, що ТОВ «ВІН-С» застосовує спрощену систему оподаткування, обліку та звітності та є платником єдиного податку за ставкою 3 %.

Дослідження наявної в ТОВ «ВІН-С» облікової системи дозволяє сформулювати висновок про її високий якісний рівень, адже проаналізована система обліку оперативно і в повному обсязі формує інформацію, необхідну для прийняття управлінських рішень. Спрощена фінансова звітність формується за даними бухгалтерського обліку у відповідності до норм НП(с)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» та своєчасно надається користувачам.

В той же час за підсумками проведеного дослідження були сформовані окремі пропозиції, реалізація яких дозволить підвищити якісний рівень обліку в ТОВ «ВІН-С» та інформативність спрощеної фінансової звітності.

Так, з метою вдосконалення наявного порядку відображення в обліку ТОВ «ВІН-С» визнання зобов'язань з єдиного податку пропонується виокремити такі витрати, пов'язані із оподаткуванням, від адміністративних витрат, до яких за наявного на підприємстві порядку обліку долучаються витрати, пов'язані із нарахуванням єдиного податку. За чинного Плану рахунків для цього може бути використаний субрахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності».

Принципово вирішити зазначене питання можливо шляхом внесення

змін до Плану рахунків активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та зміни кореспонденції рахунків щодо визнання зобов'язань з єдиного податку в обліку. А саме було б доцільно, на нашу думку, викласти назву синтетичного рахунку 98 як «Витрати оподаткування» і передбачити до нього такі синтетичні субрахунки як 981 «Витрати за податком на прибуток» і 982 «Витрати за єдиним податком». Саме за дебетом останнього із субрахунків доцільно було би відображати витрати, пов'язані із нарахуванням зобов'язань з єдиного податку.

Проведене дослідження рівня інформативності фінансової звітності мікропідприємства дозволяє стверджувати, що така звітність надає не виправдано обмежену інформацію щодо окремих показників активів, пасивів, а також витрат діяльності. Це, в свою чергу, обмежує виконання аналітичних процедур та ускладнює прийняття управлінських рішень.

Задля вирішення визначеної проблеми в площині забезпечення інформаційних потреб внутрішніх користувачів була обґрунтована доцільність запровадження додаткових форм внутрішньої фінансової звітності. Так, для ТОВ «ВІН-С» була розроблена форма внутрішньої спрощеної фінансової звітності – Звіту про рух грошових коштів. Формувати таку звітність пропонується непрямим методом, але за спрощеною схемою без виокремлення руху грошових коштів в наслідок операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, адже йдеться про мікропідприємство, операції якого в частині фінансової та інвестиційної діяльності не є різноманітними. Показники даної звітної форми розкривають вплив на зміну залишку грошових коштів за звітний період отриманого фінансового результату, а також інших факторів, таких як зміна вартості залишків запасів, дебіторської заборгованості, зобов'язань тощо. Запровадження презентованої форми внутрішньої фінансової звітності для інформаційного забезпечення управління ТОВ «ВІН-С» дозволить підвищити якісний рівень управління, надавши додаткову інформацію для обґрунтування управлінських рішень.

Іншою площиною підвищення інформативності спрощеної фінансової

звітності було визнано розширення переліку статей такої стандартної звітності. У цьому насамперед зацікавлені зовнішні користувачі, для яких додаткові дані безпосередньо бухгалтерського обліку є недоступними або їх отримання потребує значного часу та виконання певних процедур.

Вдосконалена форма Фінансової звітності мікропідприємства, що містить додаткові статті як у складі балансу, так й у складі звіту про фінансові результати, презентована як результат проведеного дослідження у додатку Б.

Розширення статей балансу дозволить насамперед підвищити якісний рівень аналітичної оцінки ліквідності балансу мікропідприємства, що є надзвичайно важливим як для внутрішніх, так і для зовнішніх користувачів спрощеної фінансової звітності.

Показники звіту про фінансові результати пропонується розширити інформацію про окремі види витрат діяльності, виокремивши статті «адміністративні витрати» та «витрати на збут».

Окрім того, до складу статей Фінансової звітності мікропідприємства варто, на нашу думку, додати статтю «єдиний податок», адже саме таку форму спрощеної фінансової звітності зазвичай формують юридичні особи – платники єдиного податку. Це дозволить не приховувати податкове навантаження у складі інших витрат, а відображати окремо, як і податок на прибуток. Запропоноване корегування матиме суттєве значення для підвищення інформативності фінансової звітності підприємств – платників єдиного податку, адже дозволить здійснювати оцінку рівня податкового навантаження на діяльність, що за наявної форми звіту є неможливим. Враховуючи принциповий вплив податкового навантаження на підсумковий розмір фінансових результатів діяльності підприємства, зазначену інформацію, презентовану у фінансовій звітності, варто визнати корисною як для зовнішніх, так і для внутрішніх користувачів.

Впровадження в практику розроблених пропозицій щодо вдосконалення Фінансової звітності мікропідприємства дозволить підвищити

інформативність такої звітності, жодним чином не підвищуючи трудомісткість її формування за даними бухгалтерського обліку. Таким чином реалізація розроблених пропозицій дозволить підвищити якісний рівень аналітичних процедур дослідження спрощеної фінансової звітності та відповідно більш системно та комплексно задовольняти інформаційні потреби користувачів, особливо зовнішніх користувачів, для яких є недоступними дані безпосередньо бухгалтерського обліку або їх отримання потребує значного часу та виконання певних процедур.

Виконаний аналіз фінансового стану та результатів діяльності ТОВ «ВІН-С» за даними спрощеної фінансової звітності дозволяє сформулювати такі висновки.

Підприємство є прибутковим і активно розвивається. Так, чистий дохід від реалізації виконаних технічних робіт збільшився у 2022 році в порівнянні із 2021 роком на 1130,1 тис. грн. або на 22,1 % і склав 6245,8 тис. грн. Чистий прибуток підприємства збільшився у 2022 році в порівнянні із попереднім роком на 98,7 тис. грн. або на 19,1 % і склав 615,1 тис. грн.

Рентабельність реалізації виконаних робіт за чистим прибутком у 2022 році в порівнянні із 2021 роком зменшилась на 0,2 % з 10,0 % до 9,8 %. Така зміна є негативною тенденцією у показниках діяльності ТОВ «ВІН-С», але масштаб зазначеної зміни не можна визнати суттєвою, особливо враховуючи той факт, що показники рентабельності капіталу підприємства мають позитивну динаміку. Так, рентабельність капіталу підприємства у 2022 році в порівнянні із 2021 роком збільшилась на 1,7 % – з 41,1 % до 42,8 %, а рентабельність власного капіталу – відповідно на 1,5 % – з 76,1 % до 77,6 %.

Як негативну тенденцію варто озвучити перевищення у 2022 році в порівнянні із попереднім роком темпів зростання витрат над темпами зростання доходів, хоча різниця 22,8 % і 22,5 % відповідно не є суттєвою. Причиною негативної тенденції є швидкі темпи зростання інших витрат діяльності (на 30,0 %), серед яких основну частину складають

адміністративні витрати, адже собівартість реалізованих робіт зросла лише на 20,6 %.

Загальна вартість активів та відповідно загальна сума власного капіталу та зобов'язань ТОВ «ВІН-С» збільшилась станом на 01.01.2023. у порівнянні з станом на 01.01.2022. на 592,5 тис. грн. або на 51,9 %. Зміни у структурі пасивів є позитивними і свідчать про зміцнення фінансового стану, адже частка власного капіталу збільшилась на 5,2 % з 52,0 % до 57,2 %, а частка зобов'язань відповідно зменшилась на 5,2 % – з 48,0 % до 42,8 %.

Окремо варто відзначити суттєве збільшення залишкової вартості основних засобів підприємства, яка підвищилась за 2022 рік на 283,6 тис. грн. або на 46,6 %, що свідчить про активне оновлення основних засобів підприємства.

Виконаний коефіцієнтний аналіз дозволяє стверджувати, що ТОВ «ВІН-С» знаходиться у стабільному фінансовому стані, відрізняється достатньою фінансовою стійкістю та задовільним рівнем ліквідності та платоспроможності. Виконаний аналіз фінансового стану за п'ятифакторною моделлю Е. Альтмана засвідчив, що підприємство є фінансово стійким і банкрутство йому протягом найближчих років не загрожує.

В той же час менеджменту підприємства варто звернути увагу на низький рівень забезпеченості підприємства власними оборотними коштами. Враховуючи, що це може ускладнити фінансування поточної діяльності підприємства, варто вжити заходів, спрямованих на збільшення власних оборотних коштів, навіть якщо для цього потрібно уповільнити темпи придбання обладнання для розширення діяльності підприємства. Іншим можливим шляхом вирішення даної проблеми може бути збільшення власного капіталу підприємства шляхом капіталізації прибутку або додаткових внесків власника до статутного капіталу.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Аверіна М.Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 9. С. 92-100.
2. Андрієнко В. Поняття та склад фінансової звітності в умовах гармонізації бухгалтерського обліку. *Наука молода*. 2008. № 9. С. 153-157.
3. Банера Н.П., Гелей Л.О. Фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва: оцінка та шляхи підвищення інформативності показників. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2021. № 1 (71). С. 55-62.
4. Безбородова Т.В. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану. *Економіка. Управління. Інновації*. 2014. Вип. 1 (11). С. 1-7.
5. Бланк І.О. Управління фінансовими ресурсами. Київ : Ельга, 2002. 768 с.
6. Бондарчук Н.В. Актуальні питання складання фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 2. С. 42-45.
7. Бугай В., Вовк В. Ліквідність та платоспроможність: економічна сутність та експертна оцінка. *Галицький економічний вісник*. 2011. № 3. С. 169-173.
8. Бутинець Ф.Ф. Проблеми науки бухгалтерського обліку : реалії : монографія. Житомир : ПП «Рута», 2005. 324 с.
9. Бутинець Ф.Ф. Стандарти аудиту, надання впевненості та етики Міжнародної федерації бухгалтерів : навч. посіб. Житомир : ПП «Рута», 2006. 208 с.
10. Гейер Е.С., Головащенко О.М. Звітність підприємств : навч. посіб. Донецьк : ДонНУЕТ, 2014. 435 с.
11. Гоголь Т.А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу : монографія. Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2014. 384 с.

12. Голінач Л.І. Еволюція корпоративної звітності підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 27. Ч. 1. С. 34-38.
13. Даниленко В.А. Застосування моделей діагностики банкрутства для оцінки фінансової стійкості промислових підприємств України. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія Економіка*. 2009. Випуск 7. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu/Ekon/2009_7/09dvaeou.pdf. (Дата звернення 01.11.2023).
14. Дугар Т.Є., Мац Т.П. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва у комп'ютерному середовищі. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 2. С. 190-198.
15. Довбуш А.В., Давидовська Г.І. Особливості організації обліку на підприємствах малого бізнесу в Україні. *Інноваційна економіка*. 2020. № 5-6. С. 162-167.
16. Спіфанова І.М. Роль і місце аналізу фінансової звітності в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності суб'єктами господарювання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2017. Вип. 23. Ч. 1. С. 162-166.
17. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
18. Зосименко Т.І. Роль малого підприємництва у соціально-економічному розвитку країни. *Ефективна економіка*. 2013. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2388> (дата звернення 01.11.2023).
19. Івченко Л.В., Федоренко О.Є. Аналіз фінансового стану підприємств: інформаційне та методичне забезпечення. *Фінанси, облік і аудит*. 2015. Вип. 1 (25). С. 197-210.
20. Ізмайлова К.В. Сучасні технології фінансового аналізу : монографія. Київ : МАУП, 2003. 148 с.
21. Кириченко В.В., Сафонова В.И. Методика формування та відображення фінансових результатів діяльності підприємств у фінансовій

звітності. *Проблеми матеріальної культури. Економічні науки*. 2010. № 1. С. 119-124.

22. Кириченко К.Т. Аналіз діяльності підприємств в умовах світової фінансово-економічної кризи. *Економіка, фінанси, право*. 2009. № 8. С. 18-24.

23. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства : монографія. Київ : КНЕУ, 2008. 520 с.

24. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 483 с.

25. Ковач О.В. Економічна сутність та значення фінансової звітності у системі економічної інформації. *Збірник наукових статей «Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, аудиту, звітності і оподаткування в умовах євроінтеграції»*. 2021. Випуск 11 (2021). С. 43-50.

26. Козлянченко О.М. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства при загрозі банкрутства. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 10 (112). С. 182-187.

27. Коломієць Н.О., Павліченко В.М., Коломієць О.П. Методологічні аспекти оцінки фінансового стану як основи ефективного управління підприємством. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2017. Вип. 185. С. 223-230.

28. Крейніна М.Н. Аналіз фінансового стану та інвестиційної привабливості акціонерних товариств в промисловості, будівництві та торгівлі. Одеса : Власна справа, 2010. 256 с.

29. Кривов'язюк І., Кость Я. Діагностика фінансово-господарської діяльності промислового підприємства. *Прикладна економіка*. 2011. № 9. С. 39-42.

30. Лахтіонова О.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : монографія. Київ : КНЕУ, 2005. 387 с.

31. Майстро Р.Г., Познякова А.А. Важливість систематичного проведення аналізу фінансового стану підприємства. *Вісник НТУ «Харківський політехнічний інститут»*. Серія: Технічний прогрес і

ефективність виробництва. 2013. № 20 (993). С. 163-168.

32. Малишкін А.І. Фінансова звітність підприємства : Міжнародні та національні стандарти. Суми : Університетська книга, 2008. 158 с.

33. Матківська Н.І. Фінансова звітність підприємства та використання її показників для прийняття управлінських рішень. Матеріали XXVIII Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми функціонування господарської системи України». Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021. С. 104-106.

34. Мінаєва О.М. Правове регулювання податкового обліку : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2007. 201 с.

35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 01.11.2023).

36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» : Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення 01.11.2023).

37. Обушак Т.А. Сутність фінансового стану підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 9. С. 92-100.

38. Озеран А.В. Теорія та методологія формування фінансової звітності підприємств : монографія. Київ, 2015. 471 с.

39. Олександренко І. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 6 (156). С. 419-426.

40. Олійник О.О., Роговий С.М. Фінансовий стан підприємства в контексті ліквідності та платоспроможності. *Агросвіт*. 2018. № 19. С. 34-38.

41. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція щодо його застосування: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov>.

ua/laws/show/z0893-99#Text (Дата звернення 01.11.2023).

42. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 01.11.2023).

43. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419. Дата оновлення: 02.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000п#Text> (дата звернення 01.11.2023).

44. Пузій Г.М., Греджева Т.В. Проблеми формування показників звітності суб'єктами малого підприємництва. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. Економічні науки*. 2012. № 2. С. 139-144.

45. Пушкар М.С. Створення інтелектуальної системи обліку : монографія. Тернопіль : Карт-бланш, 2007. 152 с.

46. Пушкар М.С. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 628 с.

47. Реверчук С.К. Малий бізнес : методологія, теорія і практика : монографія. Київ : ІЗМН, 2006. 192 с.

48. Рижакова Г.М. Роль і місце малого підприємництва в національній економіці України. *Ефективна економіка*. 2011. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=450> (дата звернення 01.11.2023).

49. Романченко Ю.О. Облік та фінансова звітність суб'єктів малого бізнесу. *Економічний форум*. 2019. № 1. С. 180-183.

50. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. Київ : Знання, 2005. 662 с.

51. Салига К.С. Методичні підходи діагностування фінансового стану підприємства. *Держава та регіони. Економіка та підприємництво*. 2011. № 3. С. 204-210.

52. Смірнова О., Стадник М. Фінансова звітність: історичний аспект розвитку та сучасні орієнтири. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль*

та аналіз в умовах глобалізації. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2014. Випуск 2. С. 116-119.

53. Скорнякова Ю.Б. Єдиний податок юридичних осіб: питання відображення в обліку та фінансовій звітності. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія економіка та управління*. 2019. № 4. Том 30 (69). С. 146-153.

54. Скорнякова Ю.Б. Теорія бухгалтерського обліку: основи обліку : конспект лекцій. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. 89 с.

55. Скорнякова Ю.Б., Котолевець Т.С. Аналіз фінансового стану в системі управління сучасним підприємством. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Перспективи сталого розвитку економіки: національний та регіональний аспект»* (м. Київ, 19 вересня 2020 р.). Київ : Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2020. С. 97-101.

56. Скорнякова Ю.Б., Монастирська Д.С. Особливості формування облікової системи на малих підприємствах. *Причорноморські економічні студії. Науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*. 2018. Вип. 32. С. 181-185.

57. Собченко (Кінева) Т.С., Соскіда Ю.М. Аналітична оцінка фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва. *Регіональна економіка та управління*. 2017. № 4 (17). С. 96-100.

58. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2003. 554 с.

59. Ткаченко Н.М. Фінансовий облік : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2012. 426 с.

60. Топоркова О.А. Облікова система малих підприємств України в контексті законодавчих змін. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Економічні науки»*. 2020. № 11 (43). С. 55-61.

61. Трішечкін А.О., Скорнякова Ю.Б. Інформаційні потреби

користувачів та вдосконалення спрощеної фінансової звітності. Тези доповідей IX Міжнародної науково-практичної конференції «*Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку*» (м. Чернігів, 27 листопада 2023 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2023. С. 39-40.

62. Трішечкін А.О., Скорнякова Ю.Б. Напрями підвищення інформативності фінансової звітності малих підприємств. Збірник матеріалів XVIII Міжнародної науково-практичної конференції «*Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях*» (м. Запоріжжя, 19-20 жовтня 2023 р.) / за ред. А.В. Череп. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. С. 48-50.

63. Трішечкін А.О., Скорнякова Ю.Б. Формування, аналітична оцінка та підвищення нормативності спрощеної фінансової звітності. *Обліково-аналітичне забезпечення управління розвитком підприємства: збірник статей молодих вчених*. Випуск 8 / [за ред. А.В. Череп]. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. С. 207-219.

64. Туболець І.І., Демчук Н.І. Теоретичні аспекти комплексного аналізу фінансової звітності підприємства. *Агро-світ*. 2012. № 4. С. 44-48.

65. Фещенко О.П. Розрахунок показників фінансового стану господарських товариств з урахуванням нових форм фінансової звітності. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2015. № 2. С. 229-236.

66. Фролова Т.О. Фінансовий аналіз : навч.-метод. посіб. Київ : Видавництво європейського університету, 2011. 253 с.

67. Хомин П.Я. Формування звітності в підсистемах фінансового, управлінського й податкового обліку : монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2004. 288 с.

68. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз : підручник. Київ : ЦУЛ, 2008. 566 с.

69. Чалая Г.О. Проблема походження звітності. *Наука і правоохорона*.

2013. № 3 (21). С. 223-229.

70. Черниш С.С. Аналіз інформативності фінансової звітності підприємств. *Інноваційна економіка*. 2011. № 2. С. 98-101.

71. Шеверя Я.В. Регулювання та якість фінансової звітності в Україні. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2014. № 1 (28). С. 302-316.

72. Шеверя Я.В. Фінансова звітність у системі інформаційного забезпечення прийняття рішень : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Житомир, 2011. 24 с.

73. Шеремет А.Д. Методика фінансового аналізу : навч. посіб. Одеса : Гермес, 2012. 208 с.

74. Шигун М.М. Розвиток моделювання системи бухгалтерського обліку : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2009. 632 с.

75. Шморгун Н.П., Головка В.І. Фінансовий аналіз : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 528 с.

76. Яцко М.В. Подання та оприлюднення фінансової звітності в системі забезпечення інтересів користувачів : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Івано-Франківськ, 2013. 20 с.

77. Bernstein L.A. Financial Statement Analysis : Theory, Application, and Interpretation. – Homewood : Richard D. Irwin, Inc., 1993. 1075 p.

78. Fridson M., Alvares F. Financial statement analysis. New York : John Wiley & Sons, 2002. 396 p.

79. Helfert E.A. Financial Analysis Tools and Techniques : A Guide for Managers. London : McGraw – Hill, 2001. 480 p.

80. Nicolas C. Siropolis. Small business management. A guide to entrepreneurship. Boston : Houghton Mifflin Company, 1997. 672 p.

81. Sokołowska E., Wiśniewski J. Liquidity management by effective debt collection: a statistical analysis in a small industrial enterprise. *Ekonomika*. 2015. Vol. 94 (1). pp. 143-156.

ДОДАТОК А

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ
мікропідприємства

Дата (рік, місяць, число)		КОДИ		
Підприємство <u>Товариство з обмеженою</u>	за ЄДРПОУ	2023	01	01
<u>відповідальність «ВІН-С»</u>		43514068		
Територія <u>м. Запоріжжя, Комунарський</u>	за КАТОТТГ ¹	A23060070010474202		
<u>район</u>		240		
Організаційно-правова форма господарювання	за КОПФГ	43.91		
Вид економічної діяльності <u>Покрівельні роботи</u>	за КВЕД			
Середня кількість працівників, осіб		14		
Одиниця виміру: тис.грн з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон вул. Нагнибіди, буд. 11а, кв. 60				

1. Баланс
на 31 грудня 2022 р.
Форма № 1-мс

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011	769,8	1239,5
знос	1012	(161,1)	(347,2)
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	608,7	892,3
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	236,7	341,8
Поточна дебіторська заборгованість	1155	68,9	191,2
Гроші та їх еквіваленти	1165	192,4	260,4
Інші оборотні активи	1190	35,4	48,9
Усього за розділом II	1195	533,4	842,3
Баланс	1300	1142,1	1734,6

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Капітал	1400	100,0	100,0

Продовження ДОДАТКУ А

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	493,9	891,4
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом І	1495	593,9	991,4
ІІ. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
ІІІ. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	1615	193,1	262,0
розрахунками з бюджетом	1620	71,3	118,4
розрахунками зі страхування	1625	15,5	25,6
розрахунками з оплати праці	1630	84,2	102,1
Інші поточні зобов'язання	1690	184,1	235,1
Усього за розділом ІІІ	1695	548,2	743,2
Баланс	1900	1142,1	1734,6

**2. Звіт про фінансові результати
за 2022 рік**

Форма № 2-мс
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6245,8	5115,7
Інші доходи	2160	94,4	61,8
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	6340,2	5177,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4306,2)	(3569,3)
Інші витрати	2165	(1418,9)	(1091,8)
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	(5725,1)	(4661,1)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	615,1	516,4
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	-	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	615,1	516,4

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

ДОДАТОК Б

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ
мікропідприємства

	Дата (рік, місяць, число)		КОДИ			
Підприємство _____		за ЄДРПОУ	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px; text-align: center;">01</td></tr></table>			01
		01				
Територія _____		за КАТОТТГ ¹	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>			
Організаційно-правова форма господарювання _____		за КОПФГ	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>			
Вид економічної діяльності _____		за КВЕД	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td><td style="width: 20px; height: 20px;"></td></tr></table>			
Середня кількість працівників, осіб _____						
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком						
Адреса, телефон _____						

1. Баланс
на _____ 20__ р.
Форма № 1-мс

		Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012	()	()
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
у тому числі запаси, що утримуються для продажу	1103		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи	1125		
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	1130		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
Баланс	1300		

		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
Пасив	Код рядка	3	4
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Капітал	1400		

Продовження ДОДАТКУ В

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
розрахунками за отриманими авансами	1635		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
Баланс	1900		

2. Звіт про фінансові результати
за _____ 20__ р.

Форма № 2-мс
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Інші доходи	2160		
Разом доходи (2000 + 2160)	2280		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	()	()
Адміністративні витрати	2130	()	()
Витрати на збут	2150	()	()
Інші витрати	2165	()	()
Разом витрати (2050 + 2130 + 2150 + 2165)	2285		
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290		
Податок на прибуток	2300	()	()
Єдиний податок	2305	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - 2305)	2350		

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)